Space for Available for Advertising
WWW.PREETNEWS.COM
WWW.PREETNAMA.COM
preetnamausa@gmail.com

ਨਿਊਯਾਰਕ
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
ਖਰਾ ਸੱਚ
Online and Print Media +1 201-312-4180 +1 917-328-8436

ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦਾ ਕਰੋ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
Preetnamausa@gmail.com

ਸਾਲ 4, ਅੰਕ 328, 14 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ 20 ਨਵੰਬਰ, 2025 ਵੈਬਸਾਈਟ : www.preetnama.com, www.preetnews.com ਈਮੇਲ preetnamausa@gmail.com

ਅਮਰੀਕੀ ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਖ਼ਤਮ: ਹੁਣ ਕੀ-ਕੀ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਹੜੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਕਿਉਂ ਬਣੇ

ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਕੀ ਹੈ ?

ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਇੱਕ ਬਜਟ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸੈਨੇਟ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਫੰਡਿੰਗ ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਅਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 'ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ' ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਨੂੰ ਫੈਡਰਲ ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੇ ਫੰਡ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਸੀਆਰ ਜਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਮਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸੈਨੇਟ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ 53 ਸੀਟਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 60 ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡੈਮੋਕਰੇਟਸ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨੀਤੀਗਤ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪੱਖ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਘੱਟ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਲਈ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖ਼ਤਮ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਮੈਡੀਕੇਡ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਸ ਨੇ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਰੋਗ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਕੇਂਦਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਟੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪੱਖ ਤੋਂ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਈ ਵੀ ਠੋਸ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 'ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਰਿਪ੍ਰੇਜ਼ੇਂਟਿਟਿਵ' ਨੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਬਿੱਲ 222-209 ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਰਿਪ੍ਰੇਜ਼ੇਂਟਿਟਿਵ, ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ (ਕਾਂਗਰਸ) ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਸਦਨ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਸੈਨੇਟ ਉੱਚ ਸਦਨ ਹੈ। ਵੋਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਛੇ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਬਿੱਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਬਿੱਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ ਕੋਲ ਦਸਤਖਤ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।ਬਿੱਲ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਰਿਪ੍ਰੇਜ਼ੇਂਟਿਟਿਵ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਮਾਈਕ ਜੌਨਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਬਹੁਤ ਰਾਹਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟ ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਹੁਣ ਆਖਰਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੌਨਸਨ ਨੇ ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਕਾਜ ਰੁਕ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਸੈਨੇਟ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਸੈਨੇਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ 14 ਵਾਰ ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਖਾਰਿਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣੀ।

ਸਭ ਕੁਝ ਆਮ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ ?

ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁਝ ਸੰਘੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵੀਰਵਾਰ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਕੰਮ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ 43 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਬੰਦ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਜੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਬਾਈਪਾਰਟੀਸਨ ਪਾਲਿਸੀ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੰਦ ਦੌਰਾਨ 6,70,000 ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੋਰ 7,30,000 ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੌਮੀ ਪਾਰਕ, ਜੰਗਲ, ਲੈਂਡਮਾਰਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵੀ ਜਨਤਾ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਸਟਾਫ ਆਪਣੀਆਂ ਆਮ ਡਿਊਟੀਆਂ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਦੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਖੁੱਲ੍ਹਣਗੇ, ਪਰ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਹੋਏ ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮਿਥਸੋਨੀਅਨ ਅਜਾਇਬ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਦਿਨ ਲੱਗੇ ਸਨ, ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਉਸੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੁਝ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁਝ ਸੰਘੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵੀਰਵਾਰ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਕੰਮ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ 43 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਬੰਦ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਜੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਬਾਈਪਾਰਟੀਸਨ ਪਾਲਿਸੀ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੰਦ ਦੌਰਾਨ 6,70,000 ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੋਰ 7,30,000 ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੌਮੀ ਪਾਰਕ, ਜੰਗਲ, ਲੈਂਡਮਾਰਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵੀ ਜਨਤਾ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਸਟਾਫ ਆਪਣੀਆਂ ਆਮ ਡਿਊਟੀਆਂ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਦੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਖੁੱਲ੍ਹਣਗੇ, ਪਰ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਹੋਏ ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮਿਥਸੋਨੀਅਨ ਅਜਾਇਬ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਦਿਨ ਲੱਗੇ ਸਨ, ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਉਸੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੁਝ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬਾ ਸ਼ਟਡਾਊਨ

ਇਹ ਸ਼ਟਡਾਊਨ 1 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ 43 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ 35 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਟਰੰਪ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਖਤਮ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਰੰਪ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡੈਮੋਕਰੇਟਸ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕ ਹੋਇਆ। ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ÷ਦੇਸ਼ ਕਦੇ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਦਿਨ ਹੈ।" ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਲ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਡੈਮੋਕਰੇਟਸ ਲੱਖਾਂ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਸਨ।" ਟਰੰਪ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਨਾਲ 20,000 ਉਡਾਣਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ÷ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਸ਼ਟਡਾਊਨ ਕਾਰਨ 20,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਡਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਜਾਂ ਫਲਾਇਟਸ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਲਾਭ ਕੱਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸੰਘੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀਆਂ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 328

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

14 NOV TO 20 NOV, 2025

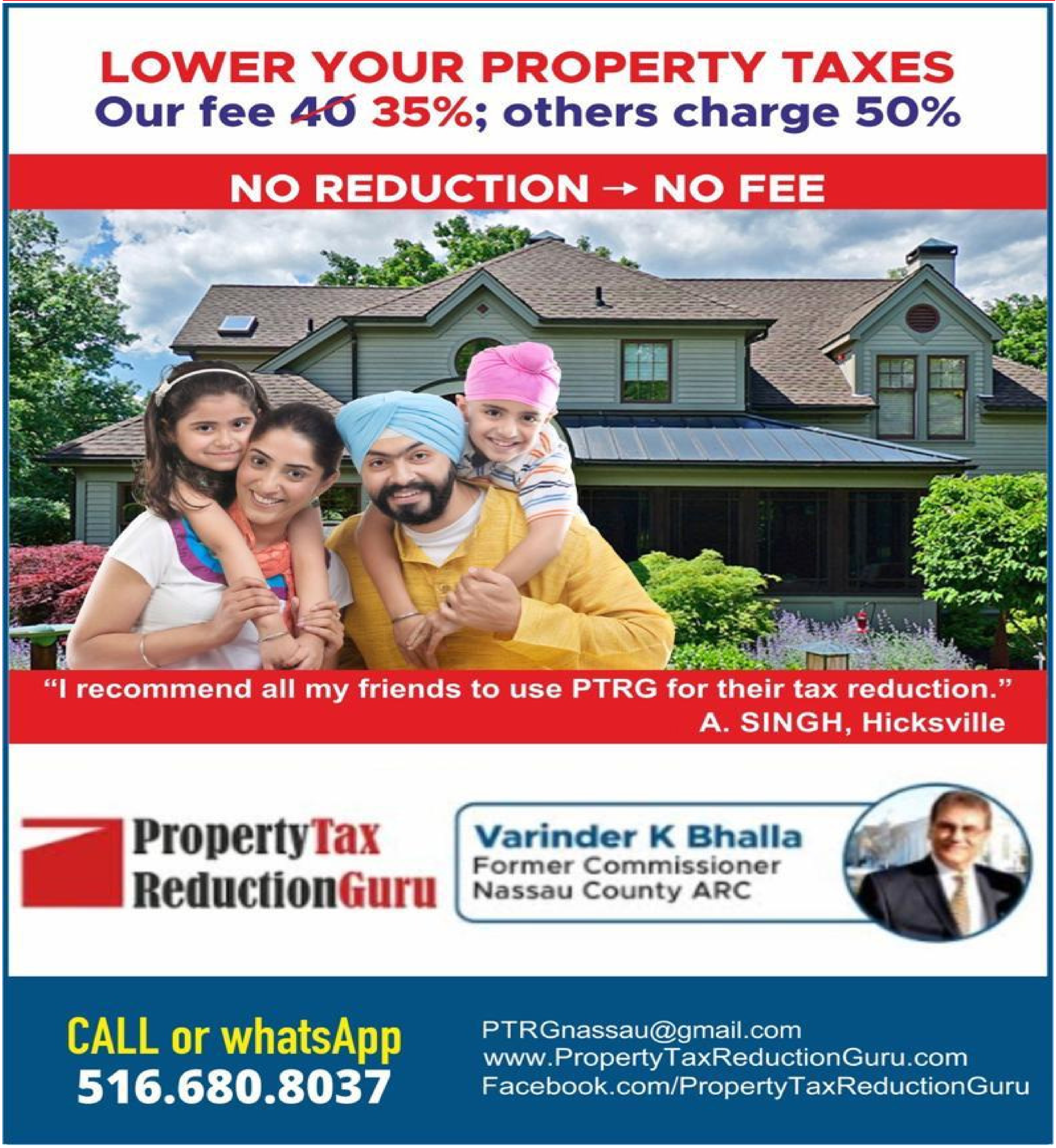

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 328

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

14 NOV TO 20 NOV, 2025

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਦਹਾਕਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੋਦ ਲਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲੇ ਦਾ ਡਰ ਕਿਉਂ ਸਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਸ਼ਰਲੀ ਚੁੰਗ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1966 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਗੋਦ ਲਿਆ ਸੀ। ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਵਿੱਚ ਜਨਮੀ ਸ਼ਰਲੀ ਦੇ ਜਨਮਦਾਤਾ ਪਿਤਾ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸ਼ਰਲੀ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ। ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸਿਓਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨਾਥ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ 61 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰਲੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ÷ਉਸਨੇ (ਮਾਂ) ਸਾਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਮੈਂ ਇਹੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹਾਂ।

ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਰਲੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਜੋੜੇ ਨੇ ਗੋਦ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸਾਸ ਵਾਪਸ ਲੈ ਗਏ। ਸ਼ਰਲੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਵਾਂਗ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵੱਡੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹ ਸਕੂਲ ਗਈ, ਆਪਣਾ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਬਾਰਟੈਂਡਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।ਸ਼ਰਲੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ÷ਮੈਂ 80 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਵਾਂਗ ਘੁੰਮਦੀ ਰਹੀ, ਸਾਹ ਲੈਂਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚ ਫਸੀ। ਮੈਂ 80 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੀ ਬੱਚੀ ਹਾਂ। ਸ਼ਰਲੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਪਿਆਨੋ ਅਧਿਆਪਕ ਬਣ ਗਈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਚਲਦੀ ਰਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਪਛਾਣ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਫਿਰ 2012 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਉਸ ਵੇਲੇ ਖੇਰੂੰ-ਖੇਰੂੰ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸੋਸ਼ਲ ਕਾਰਡ ਕਾਰਡ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਥਾਨਕ ਸੋਸ਼ਲ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਦਫ਼ਤਰ ਗਈ, ਤਾਂ ਸ਼ਰਲੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ (ਸਟੇਟਸ) ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ÷ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਗਈ ਕਿ ਮੈਂ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।÷

ਦਰਜਨਾਂ ਗੋਦ ਲਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇਸ਼

ਸ਼ਰਲੀ ਇਕੱਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਗੋਦ ਲਏ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ 18,000 ਤੋਂ 75,000 ਤੱਕ ਹੈ। ਕੁਝ ਅੰਤਰ-ਦੇਸ਼ੀ ਗੋਦ ਲਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਡਾਪਟੀ ਰਾਈਟਸ ਲਾਅ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜਨਾਂ ਗੋਦ ਲਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬੱਚੇ ਵਜੋਂ ਗੋਦ ਲਏ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2017 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਲੈ ਲਈ। ਇੰਨੇ ਸਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਗੋਦ ਲਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਨ। ਸ਼ਰਲੀ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਣ 'ਤੇ ਸਹੀ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫ਼ਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਾਲਗਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਸਭ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ 'ਉਹ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹਨ, ਠੀਕ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।'

ਠੀਕ ਹੈ, ਕੀ ਮੈਂ ਠੀਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹਾਂ ?

'ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਮਝਦੀ ਰਹੀ ਕਿ ਮੈਂ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹਾਂ' ਇੱਕ ਹੋਰ ਔਰਤ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1973 ਵਿੱਚ ਈਰਾਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਜੋੜੇ ਨੇ ਗੋਦ ਲਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੱਧ-ਪੱਛਮੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਹੋਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਸਲਵਾਦ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਆਖਦੇ ਹਨ, ÷ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਈ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਮਝਦੀ ਰਹੀ ਕਿ ਮੈਂ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਇਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਹ ਉਦੋਂ ਬਦਲ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 38 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪਾਸਪੋਰਟ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗੁਆ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਛਾਣ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਰਵਾਸੀ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਪਰਵਾਸੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਆਈ ਜਿਸ ਦਾ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ... ਮੇਰਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਵੋਟ ਪਾਉਣਾ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ, ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਸਕੂਲ ਜਾਣਾ, ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਨਾ, ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਕੋਲ ਹੈ। ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਚਾਨਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਧੱਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਅੰਤਰ-ਦੇਸ਼ੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਨਾਲ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਸੀ। ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪੇ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜਾ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫ਼ਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। 2000 ਦੇ ਬਾਲ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵੈਚਲਿਤ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਫਰਵਰੀ 1983 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਅੜਿੱਕੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਏ। ਵਕੀਲ ਕਾਂਗਰਸ 'ਤੇ ਉਮਰ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਬਿੱਲ ਸਦਨ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕੇ ਹਨ। ਕੁਝ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੈਬੀ ਨੇ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਾਂ ਲਈ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਹਾਸਲ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਹਾਕੇ ਬਿਤਾਏ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਗੋਦ ਲਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ਨਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ 'ਸ਼ੇਮ ਆਫ਼ ਏ ਨੇਸ਼ਨ, 1989 ਦੀ ਰੋਮਾਨੀਅਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਨਾਥ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੋਮਾਨੀਆ ਦੇ ਇੱਕ ਅਨਾਥ ਆਸ਼ਰਮ ਤੋਂ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ 'ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਝਟਕੇ ਲੱਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮਈ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ 30 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫ਼ੈਸਲੇ ਖ਼ ?ਲਾਫ਼ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਹੋਮਲੈਂਡ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਹ ਆਖਦੇ ਹਨ, ÷ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਹੋਵਾਂਗੇ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਨਾ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

'ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖੋ'

ਦਹਾਕਿਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲਏ ਗਏ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਕੀਲ ਐਮਿਲੀ ਹੋਵੇ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਪੈਕਟ ?ਰਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿੱਧਾ ਹੱਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੋਦ ਲਏ ਗਏ ਬੱਚੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੈਵਿਕ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸਨ। ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦੋ, ਤਿੰਨ, ਜਾਂ ਚਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਮਾਪੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 40, 50 ਅਤੇ 60 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗ਼ਲਤੀ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਬਣਨਗੇ।

ਟਰੰਪ ਦੀ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਮਗਰੋਂ ਡਰੇ ਪਰਿਵਾਰ

ਫੈਡਰਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਪਰਦੇਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹਟਾਉਣ÷ ਦੀ ਸਹੁੰ ਦੇ ਨਾਲ, ਵ ?ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੋਦ ਲਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਇਹ ਡਰ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 250 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ 20 ਲੱਖ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 16 ਲੱਖ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸਵੈ-ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲੇ ਅਤੇ 4,00,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਈ ਅਮਰੀਕੀ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕੁਝ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹੰਗਾਮਾ ਵੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 238 ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਆਰਾ ਅਲ ਸੈਲਵਾਡੋਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਟ ?ਰੇਨ ਡੀ ਅਰਾਗੁਆ ਗੈਂਗ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ, ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ 475 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆਈ ਨਾਗਰਿਕ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹੁੰਡਈ ਦੀ ਬੈਟਰੀ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਹੁੰਡਈ ਬੈਟਰੀ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਜਾਰਜੀਆ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ੰਜੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰੋਸ ਫੈਲ੍ਹ ਗਿਆ। ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੂਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮਦਦ ਲਈ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਲੁਕ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਅਡਾਪਟੀ ਰਾਈਟਸ ਲਾਅ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਗ੍ਰੇਗ ਲੂਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ÷ਜਦੋਂ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਆਏ ਤਾਂ ਮਦਦ ਲਈ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮਦਦ ਲਈ 275 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੇਨਤੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। 1970 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਈਰਾਨ ਤੋਂ ਗੋਦ ਲਈ ਗਈ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਖ਼ਾਸ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਈਰਾਨੀ ਸੁਪਰਮਾਰਕੀਟ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਐਪ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜੇ ਕਿਤੇ ਹੋ 'ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ' ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਖ਼ੀਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਥੇ ਹੋ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਾਗਜ਼ੀ ਗ਼ਲਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਟੁਕੜੇ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੇਰਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਸਟੇਟਹੀਣ (ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਾ ਜੁੜੀ ਹੋਈ। ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਹੋਮਲੈਂਡ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਦਿੱਲੀ ਧਮਾਕੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਡਾਕਟਰਾਂ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ

10 ਨਵੰਬਰ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹਾ ਮੈਟਰੋ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਕਾਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੱਠ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਈ ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਧਮਾਕੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਈ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਤਿੰਨ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ, ÷ਇਹ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਾ ਜਾਰੀ ਹੈ।÷ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਕਾਰ ਧਮਾਕੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੁਣ ਐੱਨਆਈਏ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ

ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ, ਡਾਕਟਰ ਅਦੀਲ ਅਹਿਮਦ ਰਾਥਰ ਨੂੰ 7 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਥਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਨੰਤਨਾਗ ਦਾ ਪਤਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਦੇ ਅੰਬਾਲਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਫੇਮਸ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਹੋਈ। ਡਾਕਟਰ ਅਦੀਲ 'ਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਰ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਅਦੀਲ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਅਨੰਤਨਾਗ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਨੰਤਨਾਗ ਵਿੱਚ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਰ ਲਗਾਏ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟਰ ਚਿਪਕਾਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਫੁਟੇਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ, ਡਾਕਟਰ ਅਦੀਲ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਮਾਨਕਮਉ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ-ਬ੍ਰੋਸ ਅਤੇ ਫੇਮਸ ਮੈਡੀਕੇਅਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਅਨੰਤਨਾਗ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਡਾਕਟਰ ਸਨ। ਉਹ 24 ਅਕਤੂਬਰ 2024 ਤੱਕ ਜੀਐੱਮਸੀ ਅਨੰਤਨਾਗ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਯੂਪੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਦੀਲ ਦਾ ਅੰਬਾਲਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਐਕਸਿਸ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਖਾਤਾ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਅਦੀਲ ਦਾ ਵਿਆਹ 4 ਅਕਤੂਬਰ, 2025 ਨੂੰ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ 26 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਰਡ ਵੰਡੇ ਸਨ। ਅਦੀਲ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਸਪਤਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੇਮ ਪਲੇਟ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ?

ਫੇਮਸ ਮੈਡੀਕੇਅਰ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਜਨਵਰੀ-ਫਰਵਰੀ 2025 ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਖਾਲੀ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਦੀਲ ਨੂੰ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਸਪਤਾਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਸਿਟੀ ਵਿਓਮ ਬਿੰਦਲ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ÷ਇਹ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂਪੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਹੁਣ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦੀਲ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਅਦੀਲ ਅਹਿਮਦ ਰਾਥਰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਦੇ ਵੀ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਡਾਕਟਰ ਮਮਤਾ ਵਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਡਾਕਟਰ ਆਦਿਲ ਨੇ ਇੱਥੇ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਮੈਡੀਸਨ ਮਾਹਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ।÷ ਉਹ 28 ਫ਼ਰਵਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਫੇਮਸ ਹਸਪਤਾਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਡਾਕਟਰ ਆਦਿਲ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਦਿਲ ਅਹਿਮਦ ਰਾਥਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗਣੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗੇਤਰ ਵੀ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਸੀ ਜੋ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਡੀਸਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਿਆਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅਕਸਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਰਕ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਸਨ। ਡਾਕਟਰ ਆਦਿਲ ਰਹਿੰਦੇ ਕਿੱਥੇ ਸਨ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਕਰਮੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਟੋ ਰਾਹੀਂ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਅਕਸਰ ਆਨਲਾਈਨ ਖਾਣਾ ਆਰਡਰ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ

ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਧੌਜ ਵਿੱਚ ਅਲ-ਫਲਾਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਮੁਜ਼ੱਮਿਲ ਸ਼ਕੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਮੁਜ਼ੱਮਿਲ ਸ਼ਕੀਲ ਤੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਸਮੱਗਰੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਮੁਜ਼ਮਿਲ ਨੂੰ 30 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸਫੋਟਕ ਸਮੱਗਰੀ ਲੁਕਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਤੇਂਦਰ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੁਜ਼ੱਮਿਲ ਅਲ-ਫਲਾਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਇੱਕ ਕਲਾਸ਼ਨੀਕੋਵ ਰਾਈਫਲ, ਇੱਕ ਪਿਸਤੌਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਟਾਈਮਰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ, ਸ਼ਾਹੀਨ ਸਈਦ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੱਕ ਕਾਰ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹੀਨ ਨੂੰ ਵੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸਤੇਂਦਰ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, 360 ਕਿਲੋ ਜਲਣਸ਼ੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਆਰਡੀਐਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਡਾਕਟਰ ਮੁਜ਼ਮਿਲ ਦੀ ਮਾਂ ਨਸੀਮਾ ਨੇ ਨਿਊਜ਼ ਏਜੰਸੀ ਪੀਟੀਆਈ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ÷ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਜ਼ੱਮਿਲ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਡਾਕਟਰ ਸ਼ਾਹੀਨ ਸਈਦ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ, ਮੁਜ਼ੱਮਿਲ ਕੋਲ ਮਿਲੀ ਕਾਰ ਸ਼ਾਹੀਨ ਦੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਟੀਆਈ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਪੁਲਵਾਮਾ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਮੁਜ਼ੱਮਿਲ ਦੇ ਭਰਾ ਆਜ਼ਾਦ ਸ਼ਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਝੂਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।

ਲਖਨਊ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਂਚ

ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸ਼ਾਹੀਨ ਸਈਦ ਦੇ ਲਖਨਊ ਸਥਿਤ ਘਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਤੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਸ਼ਾਹੀਨ ਸਈਦ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਲਖਨਊ ਦੇ ਲਾਲ ਬਾਗ ਦੇ ਖੰਡਾਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਭਰਾ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ, ਸ਼ੋਏਬ ਸਈਦ, ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਰਵੇਜ਼ ਸਈਦ ਆਈਆਈਐੱਮ ਮਦੀਆਂਵ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਸਈਅਦ ਅਹਿਮਦ ਅੰਸਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੇਰੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਹੀਨ ਸਈਅਦ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਐੱਮਬੀਬੀਐੱਸ ਅਤੇ ਐੱਮਡੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਈਅਦ ਅਹਿਮਦ ਅੰਸਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ (ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ)... ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਅਤੇ ਲਖਨਊ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹੀਨ ਸਈਦ ਦੇ ਭਰਾ ਪਰਵੇਜ਼ ਅੰਸਾਰੀ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ। ਯੂਪੀ ਏਟੀਐੱਸ ਅਤੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 11 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹੀਨ ਸਈਦ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ। ਸਈਦ ਅੰਸਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਪਰਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇੰਟੈਗਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਹੀਨ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਇੱਕ ਗੁਆਂਢੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਕਿਹਾ, ÷ਸ਼ਾਹੀਨ ਸਈਦ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਉਹ ਇੱਥੇ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ।

ਪਹਿਲਾਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ, ਫਿਰ ਧਮਾਕੇ, ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ

ਦਰਅਸਲ, ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨੈੱਟਵਰਕ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਂਝਾ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ, ÷ਇਹ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਖੁਫ਼ੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।÷ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਡਿਊਲ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਰਗਰਮ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਫੈਲਾਉਣ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਲੌਜਿਸਟਿਕਸ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਡਿਜੀਟਲ ਡਿਵਾਈਸ, ਪੋਸਟਰ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ ?ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਿਮ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ ਯਾਨੀ ਕਿ ਯੂਏਪੀਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭੂਟਾਨ ਦੇ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਆਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਕਿਹਾ, ਇਸ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਪੋਕਸਵੂਮੈਨ ਸੁਪ੍ਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀਨੇਤ ਨੇ ਟਵਿੱਟਰ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ, ÷ਕੱਲ੍ਹ ਹੀ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ 360 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਵਿਸਫੋਟਕ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉੱਥੇ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ? ਇਹ ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਅਣਹੋਣੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ÷ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਹਿਲਗਾਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਹੈ ? ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਤਰੀ ਕਿੱਥੇ ਹਨ ? ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਿੱਥੇ ਹਨ ?

ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਹੈ

ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਟੀਮ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਅਤੇ ਲਖਨਊ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਰਚ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ, ਅਲ ਫਲਾਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 800 ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਲ ਫਲਾਹ ਅਤੇ ਨੇੜਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਧਮਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 10 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਸੰਗਠਨ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਅੰਸਾਰ ਗਜ਼ਵਤ-ਉਲ-ਹਿੰਦ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਲਜ਼ਿਮਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਾਕਟਰ ਆਦਿਲ, ਡਾਕਟਰ ਮੁਜ਼ਮਿਲ ਸ਼ਕੀਲ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹੀਨ ਸਈਦ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਡਾਕਟਰ ਉਮਰ ਨਬੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ, ਪਰਿਵਾਰ ਹੈਰਾਨ

ਦੱਖਣੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪੁਲਵਾਮਾ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਉਮਰ ਨਬੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹਾ ਮੈਟਰੋ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੇੜੇ ਹੋਏ ਕਾਰ ਧਮਾਕੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸ਼ੱਕੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਉਮਰ ਬੇਕਸੂਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ, 34 ਸਾਲਾ ਡਾਕਟਰ ਨਬੀ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹਾ ਮੈਟਰੋ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦੇ ਨੇੜੇ ਧਮਾਕਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਚਿੱਟੀ ਹੁੰਡਈ ਆਈ20 ਕਾਰ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਾਂਚਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਕਾਰ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਮਾਡਿਊਲ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਤਾਰ ਜੁੜਨ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸਫੋਟਕ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਸਦੀ ਉਹ ਹੁਣ ਦਿੱਲੀ ਧਮਾਕੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਉਮਰ ਨਬੀ ਨੂੰ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਅੰਸਾਰ ਗਜ਼ਵਤ-ਉਲ-ਹਿੰਦ ਵਰਗੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਬੀ ਮੁਜ਼ਮਿਲਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਨਬੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ, ਸੱਸ ਅਤੇ ਦਿਓਰ ਨੂੰ ਵੀ ਲੈ ਗਈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨਬੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ।

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 328
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
14 NOV TO 20 NOV, 2025

ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਾਹਿਤਕ ਬੈਠਕ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਨਿਊਯਾਰਕ (ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ) : ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਾਹਿਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲਦਿਆਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਿਆਂ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਵੈਲੀ ਸਟਰੀਮ ਵਿੱਚ ਸੈਣੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤਕ ਬੈਠਕ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਹਿਮਾਚਲ ਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਵਾਰੇ ਗਲ ਬਾਤ ਕਰਦਿਆ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਇਹ ਹੀ ਖਿਆਲ ਸਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪੰਦਰਾਂ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਐਸੀ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਦਾਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵੱਜੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਈ ਵਰ੍ ?ਆ ਤੱਕ ਪਿਛਾਂਹ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਗਲ ਬਾਤ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ÷ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਦੀ ਹੂਕ÷ ਪੜ੍ਹੀ ਅਜ ਬਦਲਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਜੋ ਕੁਝ ਬਜੁਰਗਾਂ ਨਾਲ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾਂ ਬਹੁਤ ਅਸਲੀਅਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੀ। ÷ਬੇਟਾ ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਨਿਆਣਾਂ ਸੀ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਛੱਡਣ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤੂੰ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕੇਂ ਹੁਣ ਬੁਢੇਪੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆਂ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਛੱਡਣ ਤੁਰ ਪਿਆ ÷ਬਹੁਤ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਕਹਾਣੀ ਸੀ।ਉਸ ਤੋਂ ਤਰਲੋਕ ਬੀਰ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਦੋ ਕਵਿਤਾਂਵਾ ਪੜੀਆਂ ਦੂਰ ਤਕ ਵਿਛੀ ਹੈ ਕਾਲੀ ਸੜਕ

ਬਸ ਘਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਨਹੀਂ ਲੰਘਦੀ

ਦੂਸਰੀ ਕਵਿਤਾ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਛੇ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਸੋਲਾਂ

ਪੰਡਿਤ ਇਕ ਮੌਲਵੀ ਜੀ

ਪਰ ਰੱਬ ਪਿੰਡੋਂ ਬਾਹਰ ਨੂਰਾਂ ਦੀ

ਕੁੱਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ

ਮਨਮੋਹਨ ਪੂਨੀ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵੱਸਦਾ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ ਸੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਰਜ਼ੀ ਕੁੱਟ ਮਾਰ ਲਵੇ ਪਰ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਕਦੇ ਡੋਲਦਾ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਲੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਉਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਕੌਣ ਕਿਸੇ ਲਈ ਮਰਦਾ ਇੱਥੇ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਈ ਜਿਹੜੀ ਅਜ ਵਰਤ ਰਹੇ ਆਮ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਸੀ। ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਕ ਗ਼ਜ਼ਲ ਬੰਦਾ ਭੁੱਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਜ ਦਾ

ਰੱਜ ਕੇ ਵੀ ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਰੱਜਦਾ

ਸੁਣਾ ਕੇ ਵਾਹ ਵਾਹ ਖੱਟੀ।ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਭੰਵਰਾ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਵਿਖਿਆਨ ਕਰਦਿਆ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾ ਅਜ ਦੀਤਕੜੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਮਾੜੀ ਧਿਰ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਵੰਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟੋਟੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾਂ ਗੀਤ ਤਰੰਨਮ ਵਿੱਚ ਗਾਇਆ

ਛੁੱਟੀ ਆਇਆ ਲੈ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ

ਫੌਜੀ ਲੜੀ ਹੋਈ ਜੰਗ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ÷

ਸਾਰਿਆ ਨੇ ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾ ਕੇ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਦਿੱਤੀ। ਡਾਕਟਰ ਰਾਮ ਜੀ ਦਾਸ ਸੇਠੀ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਲਿਖਿਆ ਗੀਤ

ਸੱਜਣਾਂ ਵੇ ਸੱਜਣਾਂ ਹੁਣ ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ

ਕੱਲਿਆਂ ਦਾ ਲੱਗਣਾਂ ਨਈਂ ਜੀਅ

ਜਿਸ ਨੇ ਸਭਨਾਂ ਨੇ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਪਰੋਡ ਗਜ਼ਲਗੋ ਗਰਜਿੰਦਰ ਜਿੰਦ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀ ਇਕ ਵਧੀਆ ਗ਼ਜ਼ਲ

ਦੁੱਖ ਵੀ ਮੇਰੇ ਸੁੱਖ ਵੀ ਮੇਰੇ

ਫਿਰ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦਾ

ਕਿਹੜਾ ਇੱਥੇ ਸ਼ੋਰ ਸੁਣੇਗਾ

ਤੇਰੀਆਂ ਗੂੰਗੀਆਂ ਚੀਕਾ ਦਾ÷

ਸੁਣਾਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚਲਦੀ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਫੇਰੂਮਾਨ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਰੀਟਾ ਕੋਹਲੀ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਗੀਤ ਭੱਠੀ ਵਾਲੀਏ ਚੰਬੇ ਦੀਏ ਡਾਲੀਏ

ਨੀ ਪੀੜਾਂ ਦਾ ਪਰਾਗਾ ਭੁੰਨ ਦੇ

ਸੰਗੀਤਕ ਸੁਰ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ,ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਬੈਠਕ ਸੰਪਨ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਆਏ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿੱਚ ਘਰੇਲੂ ਮਸਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਭੋਜਨ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ।ਇਸ ਬੈਠਕ ਦੀ ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾ ਆਏ ਸਾਰੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਜੀ ਆਇਆ ਕਿਹਾ। ਇਹ ਸੂਖਨ ਭਰਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੋਈ ਚਾਰ ਘੰਟਿਆ ਤੱਕ ਚੱਲਿਆ

ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਫ਼ਰ ਮਿਲਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸ਼ੱਬਾ-ਖੈਰ ਕਹੀ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਣੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ 32 ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ’ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਏਜੰਸੀ)- ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ, ਚੀਨ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ 32 ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਈਰਾਨ ਦੇ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਉਸ ਯਤਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਈਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਹਮਲਾਵਰ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕਦਮ ਈਰਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੀ ÷ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉਲੰਘਣਾ÷ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੈ। ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ÷ਅਮਰੀਕਾ ਅੱਜ ਈਰਾਨ, ਚੀਨ, ਹਾਂਗਕਾਂਗ, ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ, ਤੁਰਕੀ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 32 ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ’ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਈਰਾਨ ਦੇ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਰਹਿਤ ਹਵਾਈ ਵਾਹਨ (”1ਹ) ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਪਲਾਈ ਨੈਟਵਰਕ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।÷ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਜੌਨ ਕੇ. ਹਰਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਈਰਾਨ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਤੀਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਸਮੇਤ, ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਈਰਾਨ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਰੀਦ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਈਰਾਨ ਦੀਆਂ ਇਹ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹਨ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 328

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

14 NOV TO 20 NOV, 2025

LOWER YOUR PROPERTY TAXES

Our fee 35% others charge 50%

NO REDUCTION → NO FEE

CALL 516-680-8037

HUGE TAX SAVINGS FOR OUR HOMEOWNERS

Muttontown $13,435
Jericho - $9,458
Levittown - $3,788
Roslyn - $3,435
Wantagh - $3,208
East Hills $7,925

Woodbury - $4,836
Bayville - $5,797
Westbury - $3,609
Bellmore - $3,731
Bethpage - $3,066
Manhasset $5,840

Varinder K Bhalla
Former Commissioner
Nassau County ARC

PropertyTax ReductionGuru

★★★★★ Five Star Rating by Our Clients

WWW.PropertyTaxReductionGuru.com

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 328

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

14 NOV TO 20 NOV, 2025

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਹਿਕਸਵਿਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਵਸ

☛ ਰਾਗੀ , ਢਾਡੀ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਥਿਆ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਨਿਹਾਲ

☛ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦੇ ਇਕੱਠ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਸੀ ਵੇਖਣਯੋਗ ☛ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਦੀਪਵਾਲਾ

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ (ਨਿਊਯਾਰਕ) – ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਹਿੱਕਸਵਿਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਖੇ ਸਾਰੇ ਤਿਉਹਾਰ ਅਤੇ ਗੁਰੂਪੂਰਬ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਹਾਜਿਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਲਗਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ।ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਨਵੰਬਰ 5 ਨਵੰਬਰ ਦਿਨ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਵਸ ਵੀ ਗੁਰੂਘਰ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਧੂਮਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ।ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੋਏ ਦੀਵਾਨ ਰਾਤ ਦੇ ?? ਵਜੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ । ਰਾਗੀ , ਢਾਡੀ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਥਿਆ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ । ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਠਾਟਾਂ ਮਾਰਦੇ ਇਕੱਠ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਵੇਖਣਯੋਗ ਸੀ । ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੀਪਵਾਲਾ ਕੀਤੀ । ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਭੋਜਨ ਦੇ ਸਟਾਲ ਲਗਾਏ ਗਏ । ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਵੋਹਰਾ (ਚੇਅਰਮੈਨ), ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਾਹਵਾ (ਪ੍ਰਧਾਨ), ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗੁਲਾਟੀ (ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ), ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਬਜਾਜ (ਖਜ਼ਾਨਚੀ), ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਵੋਹਰਾ (ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਪੀ.ਆਰ.), ਕੁਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਲੋਂਗਾਨੀ (ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ), ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦਾਵੜਾ (ਲੰਗਰ ਇੰਚਾਰਜ) ਆਦਿ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂਪੂਰਬ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 328 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 14 NOV TO 20 NOV, 2025

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਹਿਕਸਵਿਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਵਸ

☛ ਰਾਗੀ , ਢਾਡੀ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਥਿਆ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਨਿਹਾਲ

☛ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦੇ ਇਕੱਠ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਸੀ ਵੇਖਣਯੋਗ ☛ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਦੀਪਵਾਲਾ

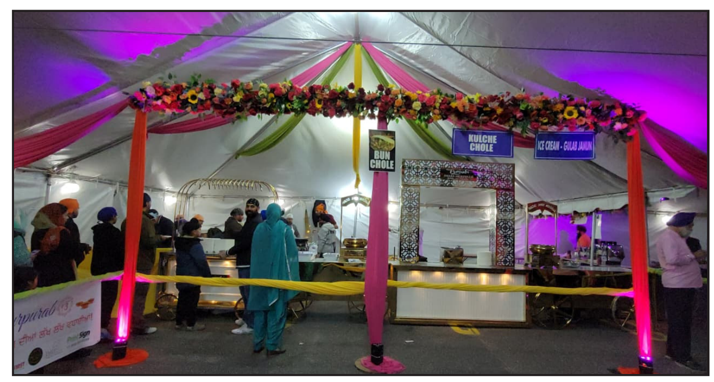

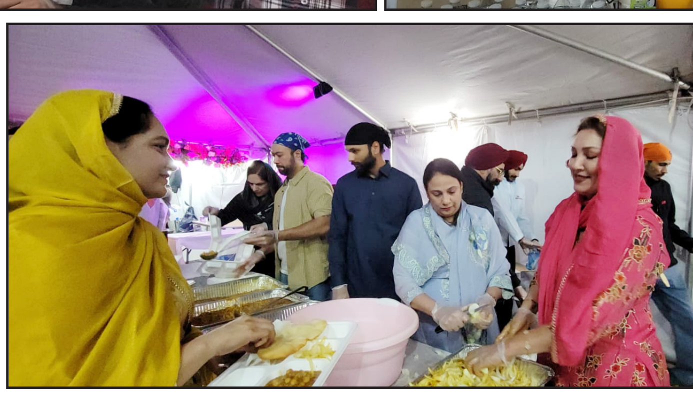

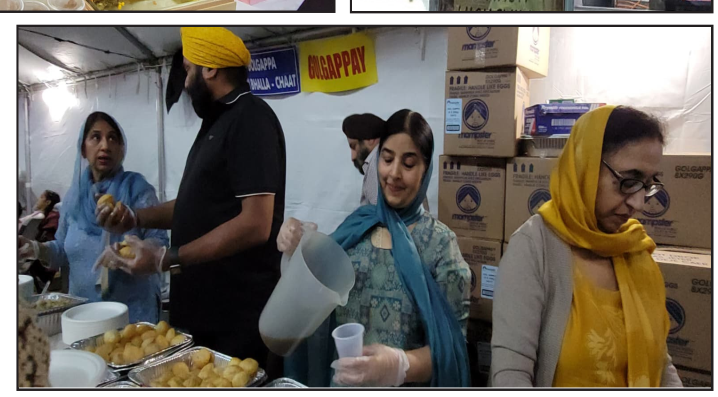

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 328 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 14 NOV TO 20 NOV, 2025

ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Weekly Preetnama www.preetnama.com
+1 (201) 312-4180

PRITPAL KAUR
Editor-In-Chief
+1 201-312-4180
+1 917-328-8436

ADVISORY BOARD

Joga Singh
Jaswinder Singh New Jersey
Mindi Manak NewYork
Jagjit Singh Dasuya
Gurmeet Singh Dhalwan Chicago
G. S Singh Punjab
Sujan Nag, USA
Dr. Jagdeep Dhimaan, India
Sarabjit Kaur Punjab
Sukhmandar Brar (Bhagata Bhaika) Vancouver,

Sunil Kumar Gund (Journalist) India
Raj Rani Video editor
Jagmeet Kaur 97817-41631

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਟ ਛਾਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੀਮਤ, ਵਰੰਟੀ, ਕੁਆਲਿਟੀ, ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

The Preetnama is not responsible or legally lible for any news, article, advertisement or typing mistakes in the news or articles

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਈ ਖਿਮਾ ਦੇ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੀ ਲੇਖ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਢੁੱਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

Preetnamausa@gmail.com
www.preetnama.com

ਤੇਰਾ-ਮੇਰਾ ਦੀ ਉਲਝਣ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ ਮਨੁੱਖ

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸ ਤਾਂ ਕਈਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਪਰਵਾਸ ਦਾ ਰੁਝਾਨ 1970 ਅਤੇ 1980 ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹੀ ਸਮਾਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੱਧ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਆਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਮੋਹ ਭੰਗ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਖੜੋਤ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੀ ਸੀ। ਸੰਨ 1980 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਣ-ਸੁਖਾਵੇਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਰੁਖ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵੱਲ ਤੇਜ ਕੀਤਾ। 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਹਾਕੇ ਅਤੇ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੀ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਵੀ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਰੋਜੀ ਰੋਟੀ ਲਈ ਹੱਢ ਭੰਨਵੀਂ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਪਰਾਲੇ ਵੀ ਕੀਤੇ। ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸੱਭਿਅਤਾ, ਆਪਣੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਧਨਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਿਆ।

ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਤਿਉਹਾਰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਰਮ, ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਰਹੇ, ਸਗੋਂ ਅੱਜ ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਅੱਜ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂਆਂ ਪੀਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਰਲ਼-ਮਿਲ਼ ਕੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਬਚਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ

ਸਭੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਸਦਾਇਨ ਤੂੰ ਕਿਸੈ ਨ ਦਿਸਹਿ ਬਾਹਰਾ ਜੀਉ।। (੯੭)

ਵਾਲੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਜਿੰਨਾ ਪਿਆਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਨਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਾਂਗੇ, ਜਿੰਨਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣਿਆਂ ਲਈ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਉਨਾਂ ਦੂਸਰਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਜਦੋ ਸੁਆਰਥ ਨਿਰਸੁਆਰਥ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਏਕੁ ਪਿਤਾ ਏਕਸ ਕੇ ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਦਾ ਰੱਬੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰੱਬੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀਆਂ ਭਾਈ ਘਨਈਆ ਜੀ ਅਤੇ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ।

ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਤੇਰਾ-ਮੇਰਾ, ਆਪਣਾ-ਬਿਗਾਨਾ ਆਦਿ ਦੀ ਉਲਝਣ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਾਣੇ ਬਾਣੇ ਵਿੱਚ ਉਲਝ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਕਈ ਊਣਤਾਈਆਂ, ਵਿਕਾਰਾਂ, ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੰਡੀਆਂ, ਵਿਤਕਰੇ ਸੁਚੱਜੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਘੁਣ ਵਾਂਗ ਅੰਦਰੋਂ ਖੋਖਲਾ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਖੋਖਲੇਪਨ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਤੇ ਨਿਵੇਕਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਡਿਆਈ, ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਹੀ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਕਿਤੇ ਸਤਵੇਂ ਅਸਮਾਨ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਾ ਸਗੋਂ ਆਪਣੀ ਸਾਜੀ ਸ਼੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਕਣ-ਕਣ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਤਕਰੇ ਤੋਂ ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਅੱਜ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂਆਂ, ਸੰਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ,ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਸਾਰੇ ਹੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਸਾਖੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਦਿਵਾਲੀ ਤਹਾਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਇਨਾਂ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਦੇ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣਗੇ। ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਹੀ ਦਾ ਗੁਰ ਪੁਰਬ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ, ਧੂਮ-ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਇਹ ਗੱਲ ਅਖਬਾਰਾਂ ਜਾ ਹੋਰ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ 'ਤੇ ਪੜਨ-ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਘਾਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ 'ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਕੇ ਬੇੜਾ ਗਰਕ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਡੀ ਗਲਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੁੱਝ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਸਭ ਕੁੱਝ ਗਲਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਾਡੇ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਮਾੜੀਆਂ ਚੀਜਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਅਪਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਦ ਕਿ ਚੰਗੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਜੇ ਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅੱਜ ਗਲੋਬਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਹਰ ਇੱਕ ਚੀਜ ਬਦਲਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਤੋਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਤੱਕ ਸਭ ਕੁੱਝ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।ਸਾਡੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਲੋਕ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਾਡੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਚੰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਅ ਰਹੇ ਹਨ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵੀ ਉਨਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਜਾਂ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਜਰੂਰ ਕਬੂਲਾਂਗੇ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ, ਸਾਡੇ ਤਿਉਹਾਰ ਸਿਰਫ ਸਾਡੇ ਨਹੀਂ ਸਾਂਝੇ ਹੋ ਗਏ ਨੇ। ਅਤੇ ਜਿਸ ਮੁਲਕ ਜਾਂ ਜਿਸ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਰਹਿਣਾ,ਵਿਚਰਨਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਂਝ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ,ਅਤੇ ਆਸਰਟੇਲੀਆਂ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼,ਜਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਗੋਰੇ ਲੋਕ ਵੱਧ-ਚੜ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਕਿੱਦਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਦਿਹਾੜੇ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਵੰਡੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਫਿਰਕੇ, ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀ ਕੀਤਾ, ਸਗੋ ਕੋਈ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ, ਕੋਈ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ, ਕੋਈ ਜਗਨਨਾਥਪੁਰੀ ਤੋਂ, ਕੋਈ ਦਵਾਰਕਾ ਤੋਂ, ਕੋਈ ਬਿਦਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਾਤਾਂ ਬਰਾਦਰੀਆਂ ਦੇ ਪੰਜ ਅਤੀ ਉਤਮ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਬਾਟੇ ਵਿਚੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਵਿਖਾ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਸਾਜੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਪਾਸੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਆਪ ਮੰਗ ਕੇ ਲੈਣ ਨਾਲ ਇੱਕ ਲਾਮਿਸਾਲੀ ਸੇਧ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਦਿਤੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਧਰਮ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ੴ ਨੂੰ ਨਾ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬ ਸਗੋ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਪਸਾਰ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਦੇ 239 ਸਾਲ ਦੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਸ, ਇੱਕ ਸੂਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਤੀ ਹੋਈ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਨਿਰਤੰਰ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਟਰੇਨਿੰਗ ਸਮੁੱਚੀ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਭੇਦ ਭਾਵ ਦੇ ਦਿਤੀ ਗਈ।

ਸਾਡੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਏਕਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਸੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਸਦਾ ਹੀ ਵੱਖਰੇਵਿਆਂ ਦਾ ਬੀਜ ਹੀ ਬੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਜਾਂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ 'ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ, ਇਹ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਮਨੁੱਖਤ ਨੂੰ ਏਕਤੇ ਦੇ ਧਾਗੇ ਵਿੱਚ ਪਰੋਣ ਲਈ ਚੰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰਾਂ,ਦਾ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਜੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ, ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਕੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਗੱਲ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਉਦਾਰਹਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਫਰਜ ਕਰੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਨੇ ਈਦ ਦੇ ਮੌਕੇ ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਰਾ ਨੂੰ ਈਦ ਦੀ ਮੁਬਾਰਕ ਉਸ ਦੇ ਗਲੇ ਲੱਗ ਕੇ ਦਿੱਤੀ, ਕੀ ਇਸ ਤਰਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਹ ਸਿੱਖ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣ ਗਿਆ ? ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਮੁਬਾਰਕਵਾਦ ਦਿੱਤੀ ਕੀ ਉਹ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਿੰਦੂ ਬਣ ਗਿਆ ? ਬਿਲਕੁੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਇਹ ਤਾਂ ਮਹੁੱਬਤ ਵੰਡਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸਾਨੂੰ ਤਲਾਸ਼ ਕਰ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

Preetnama
प्रीतनामा
खरा सच
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 328 Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com 14 NOV TO 20 NOV, 2025

बेटी पढ़ाओ बेटी बचाओ अभियान: हकीकत एवं दावे कोसों दूर

– निर्मल रानी

उत्तर प्रदेश के गोरखपुर में सितंबर 2023 में एक जनसभा को संबोधित करते हुये राज्य के मुख्यमंत्री योगी आदित्यनाथ ने अपने राज्य की क़ानून व्यवस्था की तारीफ़ करते हुए कहा था –कि क़ानून संरक्षण के लिए है. लेकिन क़ानून को बंधक बनाकर व्यवस्था में सेंध लगाने का प्रयास करने की इजाज़त किसी को नहीं है। क़ानून सुरक्षा के लिए है, लेकिन यदि किसी ने बहन–बेटी के साथ छेड़खानी की तो अगले चौराहे पर उस शोहदे का इंतज़ार, यमराज कर रहे होंगे। उसे यमराज के यहां भेजने से कोई रोक नहीं पाएगा। हमें सुरक्षा का बेहतरीन वातावरण देना होगा. क़ानून संरक्षण के लिए है और क़ानून को बंधक बनाकर कोई किसी की सुरक्षा पर सेंध लगाने का प्रयास नहीं करे। परन्तु इसी योगीराज में ही ऐसी कई घटनायें उजागर हो चुकी हैं जो मुख्यमंत्री योगी आदित्यनाथ के उपरोक्त दावों पर सवाल खड़ा करती हैं। इनमें सबसे संसनीखेज़ घटना प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी के संसदीय क्षेत्र में स्थित वाराणसी के आईआईटी बीएचयू कैंपस की है जिसमें आरोपी तीनों युवक भाजपा आईटी सेल के पदाधिकारी हैं। बताया जा रहा है कि दो माह पूर्व यानी एक नवंबर की रात मोटर बाइक पर सवार तीन गुण्डे आईआईटी बीएचयू कैंपस में आये। वहां उन्हें इंजीनियरिंग की बी टेक की एक छात्रा टहलती हुई दिखाई दी। यह गुण्डे उस छात्रा को बलपूर्वक पकड़कर किसी सन्नाटी जगह पर ले गये। तीनों ने मिलकर जबरन उसे नि:वस्त्र किया। उसकी नग्नावस्था की वीडिओ बनाई। फिर बारी बारी तीनों ने उसके साथ बलात्कार किया और बलात्कार की भी वीडियो बनाते रहे। कुणाल पांडेय,आनंद व सक्षम पटेल नामक यह तीनों गुंडे बलात्कारी भारतीय जनता पार्टी की आई टी सेल के पदाधिकारी हैं। बताया जा रहा है कि यह तीनों ही नियमित रूप से आर एस एस की शाखा में भी जाया करते थे। अर्थात संघ से संस्कारित थे। ख़बरों के अनुसार गैंगरेप पीड़िता ने पुलिस को सूचित करने के बाद घटना के 5 दिन के भीतर ही सीसीटीवी के माध्यम से बनारस पुलिस के समक्ष इन तीनों अपराधियों की शिनाख़्त बिल्कुल स्पष्ट रूप से कर ली थी। परन्तु उस समय देश के पांच राज्यों में चुनाव का वातावरण था। तो क्या इसी कारण इतनी गंभीर घटना को साज़िश के तहत दबा कर रखा गया इतना ही नहीं बल्कि इतने गंभीर सामूहिक बलात्कार के अपराध में शिनाख़्त हो जाने के बावजूद और इनके नाम व चेहरे सब कुछ पता लगने के बावजूद इन्हीं बलात्कारी गुण्डों की मध्य प्रदेश विधानसभा चुनाव में भाजपा की ओर से चुनाव प्रचार की ड्यूटी लगाई गयी। और यह मध्य प्रदेश में भाजपा का चुनाव प्रचार करते रहे। कहा जा रहा है कि इस मामले को सरकार ने जानबूझकर एक साज़िश के तहत दबा कर रखा। क़रीब दो महीने तक इस मामले में पुलिस ने न कोई बयान दिया ना ही किसी का नाम उजागर हुआ न किसी की गिरफ़्तारी की गयी। बजाये इसके पूरी स्वतंत्रता से चुनाव में इन लोगों को भाजपा का प्रचार भी करने दिया गया। भाजपा के आईटी सेल के पदाधिकारी होने के नाते मध्य प्रदेश चुनाव प्रचार में यह भाजपा प्रत्याशियों के लिये अहम भूमिका अदा कर रहे थे। ख़बरों के अनुसार वाराणसी पुलिस ने इन गुंडों को पिछले दिनों नववर्ष के अवसर पर देर रात आवारागर्दी करने के दौरान गिरफ़्तार किया तब इन्होंने अपने इस जुर्म को भी स्वीकार किया। इसके बाद इनसे की गयी पूछताछ के बाद पुलिस ने इनके विषय में जो दावा किया वह भी हैरान करने वाला था। पुलिस ने पूछताछ के बाद यह दावा किया कि तीनों अपराधियों ने यह स्वीकार किया है कि वे रात में शहर में युवतियों से छेड़खानी करने के आदी थे। गोया इसी तरह पहले भी यह कई लड़कियों की इस्मत व आबरू से खिलवाड़ कर चुके थे। परन्तु आईआईटी की वारदात के बाद लड़की की शिकायत के कारण दुष्कर्म की उनकी यह करतूत पहली बार सार्वजनिक रूप से उजागर हुई । पुलिस के अनुसार वारदात के रोज़ भी यह तीनों अपनी बाइक पर सवार होकर कई अलग अलग जगहों पर शिकार बनाने की ग़रज़ से किसी भी युवती की तलाश करते घूम रहे थे। इसी सिलसिले में वे तीनों पहले चेतगंज में सिगरा की ओर गए थे। सिगरा में तीनों ने लगभग 10 मिनट तक वहां शहीद उद्यान का कोना–कोना देखा। जब वहां कोई युवती नहीं मिली तो तीनों चेतगंज पहुंचे। चेतगंज में भी जब इन्हें कोई शिकार नज़र नहीं आया तब यह तीनों संस्कारी बेनिया होते हुए गिरजाघर की ओर गये । बेनिया पार्क के अंदर भी तीनों गए परन्तु वहाँ भी इन्हें कोई युवती नज़र नहीं आयी । फिर अंत में यह तीनों गिरजाघर, अस्सी और लंका होते हुए बीएचयू में प्रवेश कर गये जहां बी टेक की यह बदनसीब छात्रा इनहें दिखाई दे गयी। जिसपर यह भेड़िये की तरह टूट पड़े। सामूहिक दुष्कर्म के मामले में गिरफ़्तार इन तीनों भाजपा नेताओं के विरुद्ध वाराणसी के लंका थाने की पुलिस एक सप्ताह में अदालत में चार्जशीट दाख़िल करने की तैयारी में है। तीनों अपराधियों के पास से बरामद मोबाइल की जांच और डेटा रिकवरी के लिए फ़ोरेंसिक लैब भेजा गया है। पुलिस का दावा है कि तीनों के ख़िलाफ़ सर्विलांस और सीसी फ़ुटेज सहित अन्य माध्यमों से प्राप्त इतने पर्याप्त वैज्ञानिक साक्ष्य हैं कि उन्हें अदालत से कठोर सज़ा ज़रूर मिलेगी। प्राप्त समाचारों के अनुसार पुलिस तीनों बलात्कारियों के विरुद्ध गैंगस्टर एक्ट के तहत भी कार्रवाई करेगी जिसकी तैयारी शुरू की जा चुकी है। यह पहला मौक़ा नहीं है जब तथाकथित संस्कारित लोग इस तरह के घिनौने कृत्य में शामिल पाए गये हों। सितम्बर 2022 में पौड़ी ज़िले के अंकिता हत्याकांड को याद कीजिये। यहाँ स्थित यमकेश्वर क्षेत्र के एक रिसॉर्ट से 19 साल की लड़की अंकिता भंडारी लापता हो गई थी जिसकी हत्या के बाद उसका शव चीला नहर में फेंक दिया गया था। पुलकित हरिद्वार के वरिष्ठ भाजपा नेता विनोद आर्य का बेटा है। और भी देश के अनेक काण्ड जैसे जम्मू कश्मीर के कठुआ में बकरवाल समुदाय की आठ साल की बच्ची आसिफ़ा से बर्बर गैंगरेप और इसके बाद इसमें शामिल बलात्कारियों को बचने के लिये इन्हीं बेटी बचाओ के झण्डा बरदारों द्वारा निकाली जाने वाली बेशर्मी पूर्ण तिरंगा, गुजरात का बिल्क़ीस बानो सामूहिक बलात्कार व हत्या काण्ड और इसमें सज़ा पाये हत्यारों व बलात्कारियों का समय पूर्व रिहा होना और रिहा होने पर इन्हीं बलात्कारियों का स्वागत करना जैसे अनेक उदाहरण हैं जो इन संस्कारियों की सच्चाई को बयान करते हैं। ऐसी घटनायें इस निष्कर्ष पर पहुँचने के लिये भी काफ़ी है कि सत्ताधीशों के बेटी बचाओ– बेटी पढ़ाओ के दावों और इसकी हक़ीक़त में कितना अंतर है।

हिट एंड रन....जल्दबाजी में बनाया गया कानून, कई विसंगतियां

-ऋतुपर्ण दवे

सुकून की बात है कि ट्रांसपोर्टरों की देश व्यापी हड़ताल खत्म हो गई। इससे भी अच्छी बात यह रही कि सरकार को जल्द समझ आ गया कि मामला हाथ से निकलता दिख रहा है। इधर देश भर के तमाम ट्रांसपोर्टर संगठनों को हिट एंड रन मामले में सजा के नए प्रावधानों को लेकर न केवल काफी भ्रम था बल्कि खासकर ड्राइवरों की चिन्ता वाजिब थी। हो सकता है कि एकाएक सरकार के बैकफुट पर आने की वजह सामने आ रहे आम–चुनाव हों? लेकिन कानून के सबसे ज्यादा असर से डरे ड्राइवरों का डर और भविष्य कि चिन्ता भी नकारी नहीं जा सकती है।कम तनख्वाह, गरीबी गुजारा और साधारण रहन–सहन के चलते भारत के समकक्ष माने जाने वाले देशों के मुकाबले हमारे प्राइवेट ड्राइवरों की हैसियत एक मजदूर से ज्यादा नहीं है।

भारत में हर साल करीब साढ़े 4 लाख सड़क दुर्घटनाओंमें डेढ़ लाख मौतें होती हैं। जबकिहिट एंड रन से 25–30 हजार लोगोंकी जान चली जाती है। सच है किदुर्घटना जानबूझकर कोई नहीं करता। लेकिन दुर्घटना के बाद ड्राइवर फरार हो जाते हैं क्योंकि यदि रुकेगा तो आसपास इकट्ठी हुई भीड़ बिना गलती जाने खुद ही फैसलाकरने लगती है। अनेकों उदाहरण सामने हैं कि सड़क दुर्घटनाओं के बाद पकड़े गए ड्राइवरकिस बुरी तरह पिटते हैं, उनकी मौत तक हो जाती है। कई बार लदा–लदाया वाहन समते ड्राइवर को जिन्दा तक जला दिया जाता है। ऐसे सार्वजनिक कृत्य करने वालों के खिलाफ अक्सर मामला तक दर्ज नहीं होता। ड्राइवर जान से हाथ धो बैठता है तो उसका परिवार अनाथ होकर दर–दर भटकने को मजबूर।

भारत में करीब 1 करोड़ कमर्शियल वाहन हैं जिससे 20 करोड़ लोगों को काम मिलता है। ऐसे में हड़ताल होने से हुआ नुकसान समझ आता है। निश्चित रूप से सरकार द्वारा इस कानून पर सोच–विचार कर, ट्रांसपोर्टरों का पक्ष जानने की पहल अच्छी है। लेकिन यही काम पहले भी हो सकता था जब इसके संशोधन खातिर अमल में जुटे विशेषज्ञ और नौकरशाह दूर की सोचते। क्या उन्हें नहीं पता था कि ट्रांसपोर्टर संगठन कितना मजबूत है? वाहनों के पहिए थम जाएंगे तो हालात कैसे बेकाबू हो जाएंगे? वही हुआ। यकीननट्रांसपोर्टेशनदेश की अर्थव्यवस्था के साथ आम लोगों की सभी जरूरतों की पूर्ति करता है। सब्जी, भाजी, दूध, अनाज, दवाई और आम और खास सभी के आवागमन का जरिया भी है। ऐसे में हड़ताल से एक ही दिन में देश भर में महज पेट्रोल–डीजल की किल्लत तो सब्जियों के दूने भाव ने हालात कहां से कहां पहुंचा दिए सबने चंद घण्टों में देख लिया। यह सही है कि भारतीय न्याय दंड सहिंता में पहले हिट–एंड–रन जैसी घटनाओं खातिर कोई सीधा कानून नहीं था। जिसमें आरोपीपर आपीसी को धारा 304 ए में अधिकतम दो साल की जेल या जुर्मानेका प्रावधान रहा। लेकिन नई भारतीय न्याय संहिता यानी बीएनएसजो ब्रिटिश–कालीन भारतीय दंड संहिता की जगह बना, उसमें यदि ड्राइवर से गंभीर सड़क दुर्घटना होती है और वह पुलिस या किसी अधिकारी को जानकारी दिए बिना चला जाता है, तो उसे दंडित किया जा सकेगा।इसमें 10 साल तक की जेल और 7 लाख रुपए तक जुर्माने का प्रावधान है।लेकिन बड़ा सवाल कि आरोपी ड्राइवर की सुरक्षा की जिम्मेदारी किसकी होगी,भले ही टक्कर सामने वाले की गलती से हुई हो?वहीं दुपहिया वाहन चालकों के मामले तो अक्सर सामने या साइड से आकर पीछे के चकों से दुर्घटनाग्रस्त होने के न जाने कितने मामले हैं। निश्चित रूप से हरेक में मौके पर आरोपी बड़ा वाहन वालाही कहलाता है। लेकिन अक्सर देखने में आता है कि बड़े वाहन भी साइड देते समय सड़क नहीं छोड़ते हैं। सामने से आ रहा वाहन इस मुगालते में रहता है कि खाली सड़क है साइड मिलेगा। लेकिन पलक झपकते आमने–सामने आ जाते हैं और नतीजा गंभीर दुर्घटना में तब्दील हो जाता है।

मधुमेह रोगियों के लिए गुड़ भी है नुकसानदेह

डायबिटीज ;मधुमेह के मरीजों को कई बार मीठा खाने का मन करता है। ऐसे में जब चीनी खाना बिल्कुल मना हो तो लोग ऐसे विकल्पों की तलाश करते हैं जिसमें चीनी की मात्रा कम हो पर उसका स्वाद मीठा हो। ऐसे में गुड़ को चीनी के बेहतर विकल्प के तौर पर देखा जाता है। गुड़ को खाने के सेहत से जुड़े कई फ़ायदे भी हैं परन्तु स्वास्थ्य के लिहाज से मधुमेह रोगियों के लिए यह ठीक नहीं है। गुड़ मिठास का पारंपरिक रूप है। गन्ने के रस को उबालने पर गुड़ बनता है। चीनी की तुलना में गुड़ कम संशोधित होता है लिहाजा इसमें पोटैशियम आयरन और कैल्शियम जैसे जरूरी पोषक तत्व मौजूद रहते हैं लेकिन इसका मतलब यह नहीं है कि अगर किसी व्यक्ति का शुगर लेवल हाई है तब भी वह गुड़ खा सकता है। गुड़ का भूरा रंग देखने में भले ही हेल्थी लगे लेकिन मधुमेह के मरीजों के लिए गुड़ एक बेहतर विकल्प नहीं है। गुड़ में मौजूद आयरन की वजह से यह ऑक्सिडेटिव स्ट्रेस और ब्लड प्रेशर से लड़ने में मदद करता है लेकिन अगर आप डायबिटिक हैं तो गुड़ से खुद को कोसों दूर रखें।

गुड़ में चीनी की मात्रा बहुत होती है। गुड़ए पोषक तत्वों से भरपूर स्वीटनर है। चीनी के इस विकल्प में 65 से 85 फीसदी तक सुक्रोज पाया जाता है। यही वजह है कि डायबिटीज के मरीजों के लिए गुड़ खाना मना होता है क्योंकि इसमें चीनी की मात्रा बहुत ज्यादा होती है।चीनी खाने से शरीर में ग्लूकोज लेवल में जो अंतर आता है और असर पड़ता है ठीक वैसा ही असर गुड़ खाने पर भी होता है। कुछ लोगों का मानना है कि अगर वे चीनी की जगह गुड़ का इस्तेमाल करते हैं तो ब्लड शुगर लेवल को मेनटेन रखने में मदद मिलेगी लेकिन हकीकत में ऐसा नहीं होता। गुड़ में सुक्रोज होता है इसलिए इसके सेवन से ब्लड शुगर लेव में बढ़ोतरी होने लगती है। इसका मतलब है कि चीनी के किसी भी फॉर्म की तरह गुड़ भी मधुमेह के रोगियों के लिए हानिकारक है। हालांकि जिन लोगों को मधुमेह नहीं है वे चीनी की जगह गुड़ का इस्तेमाल कर सकते हैं क्योंकि यह एक अच्छा विकल्प है।

आयुर्वेद भी यही कहता है कि डायबिटीज यानी मधुमेह के रोगियों को गुड़ नहीं खाना चाहिए। फेफड़ों के इंफेक्शन खराब गला माइग्रेन और अस्थमा के इलाज में आयुर्वेद गुड़ का इस्तेमाल करता है लेकिन इलाज की इस प्राचीन पद्धति में भी मधुमेह के रोगियों के लिए गुड़ खाने की मनाही है।

धनिया के पानी से बढ़ती है रोग प्रतिरोधक क्षमता

कोरोना महामारी के इस दौर में रोग प्रतिरोधक क्षमता बढ़ाना जरुरी है। इसके लिए हमारी रसोई में ही सब कुछ उपलब्ध है। सभी घरों में धनिया के बीजों को स्वाद बढ़ाने के लिए इस्तेमाल किया जाता है पर अगर इसका पानी रोज पिया जाए तो यह शरीर को कई तरह के स्वास्थ्य लाभ भी देता है। इसमें मौजूद पोटैशियम विटिमिन सी कैल्शियम और मैग्नीशियम सेहत से जुड़ी कई समस्याओं को दूर करता है।

रोग प्रतिरोधक क्षमता बढ़ाए

धनिया के पानी में मौजूद एस्कॉर्बिक ऐसिड ऐंटिऑक्सिडेंट होता है और शरीर की रोग प्रतिरोधक क्षमता को बढ़ाता है। इससे सर्दी खांसी और बुखार की आशंका कम हो जाती है।

लिवर की बीमारी से बचाए

धनिया के पानी में मौजूद फ़ाइबर और इसेंशल ऑइल लिवर से जुड़ी बीमारियों से बचाता है।

टाइफॉइड से बचाए

धनिया के पानी में एक विशेष तत्व डोडेनल पाया जाता है। यह टाइफ़ॉइड के बैक्टीरिया को खत्म करता है।

दिल की समस्या रखे दूर

धनिया का पानी गुड कलेस्ट्रॉल को बढ़ाता है और बैड कलेस्ट्रॉल को कम करता है। इसे रोज पीने से दिल से संबंधित बीमारियों का खतरा कम हो जाता है।

मुंह की बदबू करे दूर

रोज धनिया का पानी पीने से मुंह और सांस की बदबू की समस्या भी दूर हो जाती है।

अल्सर की समस्या

धनिया का पानी कोलेजन टिश्यू के प्रॉडक्शन को बढ़ाता है। इससे अल्सर की समस्या दूर हो जाती है।

स्वस्थ बातें : आपकी थाली से ही आपका बचाव होगा

डॉक्टर अरविन्द प्रेमचंद जैन

बहुत समय से विश्व स्तर पर यह बहस चल रही हैं की मांसाहार शाकाहार कौन लाभप्रद और हानिकारक हैं तर्क अपने अपने हो सकते हैं पर सत्यता एक ही हैं। यदि हम आहार भोजन शाकाहार मांसाहार शब्दों को समझने का प्रयास करेंगे तो आधी से अधिक भ्रम अपने आप समाप्त हो जायेंगे।

आहार..आरोग्य वर्धक और हानि रहित उसे आहार कहते हैं। भोजन .. भोग से जल्दी नष्ट होना उसे आहार कहते हैं। शाकाहार ... शांतिकारक और हानिरहित जो आहार वह शाकाहार हैं। मांसाहार .. यानी जिससे मन और शरीर को हानि पहुंचे उसे मांसाहार कहते हैं। इस बात पर भी विशेष बल दिया जाता हैं की अंडा माँस मछली आदि में शरीर के आवश्यक घटक के लिए आवश्यक हैं यह मिथ्या धारणा हैं एदूसरा माँस आदि में यदि मसाला आदिका उपयोग न किया जाय तो आप खा नहीं सकते तीसरा मानव शरीर माँस आदि खाने के लिए नहीं बना हैं और जब आप बीमार होते हैं तब मांसाहार का उपयोग क्यों नहीं करते जबकि शाकाहार नैसर्गिक भोज्य हैं उसमे सभी प्रकार के घातक प्रचुरता से मिलते हैं मानव शरीर की संरचना शाकाहार के लिए हैं और शीघ्र पाचक होने से शरीर और मन को शांति देते हैं। चूँकि यह विषय विवादित हैं तर्क वितर्क अपने अपने हैं सत्य कटु और एक ही होता हैं।

बताया जा रहा था कि मांसाहार पर्यावरण के लिए कितना खतरनाक है। जैसे एक किलो बीफ तैयार करने के लिए 25 किलो अनाज और 15 हज़ार लीटर पानी लगता है। कुछ अहिंसा के समर्थक या धार्मिक कारणों से विभिन्न संगठनों के लोग ही इस तरह का प्रचार करते हैं।

दुनिया के जाने.माने विश्वविद्यालयों के शोध सामने आने लगे। यह साबित होने लगा कि खाने के लिए एनिमल मीट तैयार करने के कारोबार की ग्लोबल वॉर्मिंग में मोटर गाड़ियों और पेट्रोलियम से भी ज्यादा हिस्सेदारी है। इधर कोविड.19 के बाद वायरसों की उत्पत्ति में जानवरों की भूमिका पर काफी सवाल उठ रहे हैं। हाल ही में चीन के सुअर पालकों में एक और फ्लू वायरस का पता चला है। नया वायरस सुअरों से उन्हें पालने वाले युवाओं में पहुंचा। इसके भी खतरनाक महामारी बनने की आशंका है। फिलहाल अच्छी बात यह है कि मनुष्यों से मनुष्य में यह संक्रमण फैलने का कोई मामला सामने नहीं आया है। फिर भी पड़ताल जारी है। यह भी कहा जा रहा है कि न्यूटन का गति का तीसरा नियम ष्प्रत्येक क्रिया की समान एवं विपरीत प्रतिक्रिया होती हैष् इंसानों पर लागू हो रहा है।मनुष्य ने पशुओं पर जितने अत्याचार किए हैं अब पशुओं से आ रहे वायरस उनका बदला ले रहे हैं। खैर, जलवायु परिवर्तन और मनुष्यों की सेहत ख़राब करने में मीट कारोबार की भूमिका पर अब किसी को भी संदेह नहीं है। कुछ महीने पहले ही ऑक्सफर्ड और मिनिसोटा विश्वविद्यालय में दो शोध पत्र प्रकाशित हुए। इसमें पश्चिमी देशों के लोगों की सेहत और पर्यावरण पर भोजन के प्रभाव का अध्ययन था। एक रिसर्च रेड मीट को लेकर थी। रेड मीट यानी गाय भैंस, सुअर या भेड़.बकरी का मांस। एक ही उम्र के दो अलग.अलग व्यक्तियों पर खाने का प्रभाव अलग.अलग था। एक व्यक्ति जो साधारण भोजन करता है उसके औसत जीवनकाल की तुलना पचास ग्राम अतिरिक्त रेड मीट खाने वाले व्यक्ति से की गई। जो व्यक्ति अतिरिक्त रेड मीट खाता था उसकी एक ख़ास उम्र में मरने की आशंका 41 फ़ीसदी ज्यादा पाई गई।

यूनाइटेड नेशन के फूड एंड एग्रीकल्चर आर्गनाइजेशन के मुताबिक अमेरिकी और ब्रिटिश लोगों में नॉन वेज से जुड़ी समस्याएं तेज़ी से बढ़ी हैं। 1970 के बाद से अब तक अमेरिकी और यूरोपीय लोगों में मीट खाने की क्षमता दस फ़ीसदी अधिक हो चुकी है। इस शोध में नॉन वेज के पर्यावरण पर भयंकर दुष्प्रभावों की बात भी सामने आई। सौ ग्राम वनस्पति प्रोटीन के मुक़ाबले पचास ग्राम रेड मीट तैयार करने में बीस गुना ज्यादा ग्रीन हाउस गैसें निकलती हैं और सौ गुना ज्यादा ज़मीन का इस्तेमाल होता है। कुछ पुराने शोध से यह पहले ही पता चल चुका है कि कृषि क्षेत्र में होने वाले कुल ग्रीन हाउस गैसों के उत्सर्जन का दो तिहाई हिस्सा पशुपालन से होता है।

जानवरों से मांस दूध ऊन और चमड़ा आदि लेने की एवज़ में खेती योग्य ज़मीन का तीन चौथाई हिस्सा इस्तेमाल हो जाता है। कहा जाता है कि अगर मवेशियों का कोई एक देश बनाया जाए तो उसका आकार अमेरिका और चीन के बाद तीसरे नंबर पर आएगा।

जॉन हॉपकिन्स विश्वविद्यालय के विद्वानों ने भी 140 देशों के लोगों की खाने की आदतों व ज़रूरतों का अध्ययन कर एक नतीजा निकाला है। उनके मुताबिक़ एक अमेरिकी रोज़ाना खाने में 2300 कैलोरी लेता है। अगर वह शाकाहारी हो जाए तो इससे वातावरण में उसके ज़रिए होने वाले ग्रीन हाउस गैसों के उत्सर्जन में 30 फीसदी की कमी आएगी। पर समस्या का समाधान इससे भी नहीं होने वाला। दुधारू पशुओं की डकार से वातावरण में बड़ी मात्रा में मीथेन जाती है। लिहाज़ा दूध, पनीर और घी जैसे खाद्य भी अब ग्लोबल वॉर्मिंग के लिए जिम्मेदार माने जा रहे हैं। इसे कम करने के लिए सिर्फ वेजिटेरियन होने से काम चलने वाला नहीं। शोध कहता है कि अगर वही अमेरिकी व्यक्ति अपने खाने में दो तिहाई हिस्सा वीगन रखे तो उसके कार्बन फुट प्रिंट में साठ फ़ीसदी की कमी आ जाएगी। इसका मतलब है कि वह कभी.कभी एनिमल प्रोटीन ले सकता है पर ज्यादातर वीगन फूड। अगर यही व्यक्ति पूरी तरह से वीगन हो जाता है तो उसके कार्बन फुट प्रिंट में 85 फ़ीसदी की कमी आ जाती है। यह एक आदर्श स्थिति होगी। दुनियाभर के लोगों में यह बदलाव अब आना भी शुरू हो गया है। मार्केट सर्वे करने वाली एक संस्था ने ब्रिटेन और अमेरिका में अध्ययन किया तो चौंका देने वाले नतीजे सामने आए। 50 फ़ीसदी एडल्ट नॉन वेजिटेरियन अब खाने में से मीट कम करना चाहते हैं। इसकी वजह पर्यावरण और सेहत के प्रति बढ़ी जागरूकता है विश्व स्वास्थ्य संगठन ने भी कुछ साल पहले यह साफ़ कहा है कि प्रॉसेस्ड रेड मीट से कैंसर का खतरा होता है। यह नतीजा संगठन से जुड़ी द इंटरनैशनल एजेंसी फॉर रिसर्च ऑन कैंसर ने निकाला था। इसका मतलब साफ़ था कि हॉट डॉग हैम बेकन और सॉसेज कितने भी स्वादिष्ट क्यों न हों लेकिन अगर उनमें रेड मीट है तो वे आपकी सेहत के लिए ख़तरनाक हो सकते हैं। इतने सारे शोध आने और मांसाहार के प्रति लोगों के बदलते नज़रिए का असर मीट मार्केट पर तो आना ही था।

आनुवांशिक बीमारी मानी जाती है हीमोफीलिया

हीमोफीलिया एक ऐसी आनुवांशिक बीमारी है जिसमें हल्की चोट के बावजूद खून बहता रहता है और बहता हुआ यह खून आसानी से जमता नहीं है। ऐसे में किसी एक्सीडेंट या चोट में यह बीमारी कई बार जानलेवा भी साबित हो सकती है क्योंकि खून का बहना आसानी से बंद नहीं होता और इसी के चलते खून ज्यादा बह जाता है और यह मरीज के लिए जानलेवा साबित हो सकता है।

हीमोफीलिया के कारण–विशेषज्ञों का मानना है कि हीमोफीलिया का सबसे बड़ा कारण है रक्त में प्रोटीन की कमी जिससे क्लॉटिंग फैक्टर पर असर पड़ता है दरअसल खून बहने से रोकने में क्लॉटिंग फैक्टर का काफी प्रभाव पड़ता है। हीमोफीलिया तीन प्रकार के होते हैं ए बी और सी। हीमोफीलिया का इलाज–हीमोफीलिया का प्राथमिक उपचार फैक्टर रिप्लेसमेंट थेरेपी है जिसमें क्लॉटिंग फैक्टर को रिप्लेस करने का काम किया जाता है। इस थैरेपी में ब्लड प्लाजमा को एकत्र करके इसे शुद्ध किया जाता है। हीमोफीलिया के मरीज क्या करें–हीमोफीलिया के मरीजों को अक्सर यह सलाह दी जाती है कि वह हड्डियों और मांसपेशियों में सुधार करने वाली एक्सरसाइज करें और अपने वजन को कंट्रोल करें। साथ ही मरीज ऐसी शारीरिक गतिविधि से दूर रहे जिसमें चोट लगने का खतरा हो। इसके अलावा अगर मरीज के दांत से खून निकलता है तो अपने डॉक्टर से सलाह लें और ऐसा ब्रश इस्तेमाल करें जो सॉफ्ट हो। इसके अलावा समय.समय पर डॉक्टरी सलाह लेना ना भूलें। इसके अलावा ब्लड.थिनिंग दवा जैसे कि वार्फरिन और हेपरिन लेने से बचें एस्पिरिन और इबुप्रोफेन जैसी ओवर.द.काउंटर दवाओं से बचना भी बेहतर है। रक्त संक्रमण के लिए नियमित रूप से परीक्षण करें और हेपेटाइटिस ए और बी के टीकाकरण के बारे में अपने डॉक्टर की सलाह लें।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 328

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

14 NOV TO 20 NOV, 2025

India hasn't Produced a Nobel laureate in science in almost a Century Now

It has been nearly a century since an Indian scientist, working in India, won a Nobel Prize in one of the sciences (Physics, Chemistry or Medicine). C. V. Raman remains the only Indian citizen to have done so (1930, Physics) while working in India.

Professor argues that the reasons go beyond mere funding shortfalls: it is a deeper issue of institutional culture, leadership and vision in Indian science.

Key problems identified

1. Hiring and institutional culture

India has a large pool of talented scientists, but many struggle to secure academic positions in research-institutions. Meanwhile, many faculty members in institutions engage in incremental rather than visionary research.

The criteria for hiring and appointment of scientists often lack transparency: connections, regional bias, patronage may play an outsized role rather than pure merit.

Even after appointment, young scientists frequently spend precious time and energy fighting for equipment, space and students. Bureaucratic and administrative burdens reduce the time for creative, risk-taking research.

2. Research incentives and culture

There is a strong emphasis on quantity of publications, awards and medals rather than high-impact, breakthrough work. The metrics are visibility and volume, not necessarily transformative discovery.

As a result, many researchers pursue safe topics or incremental research rather than bold, long-term, high-risk work – the kind that often underpins Nobel-level breakthroughs.

In addition, institutional leadership often emphasises control, conformity, and maintenance over experimentation and radical innovation. "The major problem remains that the current nature of academia is resistant to change and blocks visionaries."

3. Funding, scale and national research investment

Public investment in research & development (R&D) remains modest: In India it has hovered around 0.6 – 0.8 % of GDP in recent years — far below levels in many advanced nations.

The number of full-time researchers in India, relative to population, is significantly lower than the global average. That reduces the "talent pool" from which a future Nobel laureate might emerge.

Some decision-making, procurement and institutional processes are burdened by red tape, delaying equipment acquisition and hampering timely research. Example: procurement at some premier Indian institutions reportedly takes many months.

4. Leadership, vision & generational renewal

The author argues that India needs "visionary scientists in the spirit of Homi Bhabha and Vikram Sarabhai" who not only do excellent science but build institutions that foster discovery. He calls for younger leadership (scientists aged ~40-50) to be given major roles (directors, vice-chancellors, heads of national science agencies) so that fresh ideas, urgency and global perspective can shape Indian science.

Why these issues matter for Nobel-level science

To win a Nobel Prize in the sciences tends to require not just individual brilliance but a supportive ecosystem: cutting-edge infrastructure, freedom to pursue high-risk ideas, long time-horizons, international collaboration, and institutional encouragement of radical thinking rather than safe incrementalism.

Many of the problems above adversely affect this ecosystem in India. As the Express article puts it: "In a nutshell, meaningful change in scientific research in India requires academia to reform and align with the government's vision … Until this system is dismantled and replaced with transparent hiring, merit-based funding, and visionary leadership, India will remain a land of potential, not of discovery

Recent encouraging signs

It's not all negative. For example, in an Economic Times article, two Nobel laureates (David MacMillan and James Robinson) pointed out that India is "primed" for scientific breakthroughs — noting strong work underway at institutions such as Tata Institute of Fundamental

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Dr Vijay Garg Retired Principal Malout Punjab

Research. This suggests that the structural foundations may be improving, though major systemic reforms remain.

What can be done: Proposed reforms

Based on the article's arguments, key areas of reform include:

Merit-based, transparent hiring: Reform faculty and leadership appointment processes so that excellence and innovation are rewarded, and nepotism/regional bias are minimised.

Funding and incentives for bold research: Increase R&D spending (towards the often-cited ~3 % of GDP target), support long-term fundamental research (not just applied), and reduce bureaucratic barriers to equipment, travel, and experimentation.

Institutional culture shift: Move away from chasing publications/awards as the metric of success, to valuing breakthrough quality, originality, global impact.

Leadership renewal: Give younger leaders seats at the table in scientific administration, so that institutions can adapt to global norms, encourage risk-taking, and build visionary programmes.

Scale up researcher base & collaboration: Expand the number of full-time researchers, foster international collaborations, promote an environment where India can retain its best talent rather than seeing brain-drain.

Conclusion

In sum, while India has many talented scientists and some excellent institutions, the article argues that the system of science in India is not yet optimally configured to produce Nobel-level breakthroughs. The obstacles are less about the talent itself and more about institutional inertia, lack of clear merit-based pathways, constrained freedom for high-risk ideas, and inadequate ecosystem support. If Indian science can reform hiring practices, invest boldly in fundamental research, refresh leadership, and build a culture of daring discovery rather than safe conformity, then the many decades of "potential" might turn into tangible discovery — and ultimately, perhaps, a Nobel Prize.

US sanctions Indian company for director's role in Iran missile, drone programme

The US has imposed sanctions on 32 individuals and entities linked to eight countries, including India, for supplying materials and technology for Iran's ballistic missile and drone programmes. The Indian company that is in American crosshairs is Farmlane Private Limited. UAE-based Marco Klinge, who is a director of Farmlane, is one of the key people mentioned in the sanctions document, according to a statement by the US Department of Treasury.The sanctions announced on Wednesday (US time) are the latest action against Iran's nuclear programme, which Washington DC says is to build bombs. Tehran insists its nuclear programme is for civilian purposes. The US and Israel conducted aerial strikes on Iran's nuclear sites in Fordow, Natanz and Isfahan in June.

"Across the globe, Iran exploits financial systems to launder funds, procure components for its nuclear and conventional weapons programs, and support its terrorist proxies," said Under Secretary of the Treasury for Terrorism and Financial Intelligence John K Hurley.At the direction of President [Donald] Trump, we are putting maximum pressure on Iran to end its nuclear threat. The United States also expects the international community to fully implement UN snapback sanctions on Iran to cut off its access to the global financial system," the statement quoted Hurley as saying.The Indian company mentioned in the sanctions statement is Farmlane, which is Chandigarh-based, and Marco Klinge is its Additional Director, according to its listing on Zaubacorp, a business research platform.

"Klinge, who has been responsible for the partnership's procurement from India and China, has liaised between the partnership and suppliers including OFAC-designated China Chlorate Tech Co Limited (CCT)," says the US Treasury Department statement, referring to the procurement of chemicals that could be used in Iran's missile programme. The OFAC stands for the Office of Foreign Assets Control. It is a financial intelligence and enforcement agency of the US Treasury Department. Marco Klinge and Iran- and Turkiye-based Majid Dolatkhah coordinated and facilitated the procurement of missile-propellant ingredients for Parchin Chemical Industries (PCI), an element of Iran's Defense Industries Organisation (DIO) that is responsible for the import and export of chemical goods. Farmlane is "being designated pursuant to EO 13382 for being owned or controlled by, or acting or purporting to act for or on behalf of, directly or indirectly, Klinge", says the US government statement. EO refers to the executive order signed by the US President.

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 328
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
14 NOV TO 20 NOV, 2025

Patrolling Faith in Secular India: Are Anti-Conversion Laws Necessary?

Anti-Conversion Laws in India: A Constitutional Challenge to Religious Freedom and Secularism

Anti-conversion laws in India have been implemented under the guise of maintaining social harmony, but their true impact is emerging as a restriction on citizens' personal freedom. These laws not only link religious conversion to administrative permission but also adversely impact interfaith marriages and minority communities. The spirit of religious freedom guaranteed by Article 25 of the Constitution is undermined by these laws. Democratic India requires the state to be the protector, not the controller, of citizens' faith. Faith should be respected, not guarded.

India is a multi-religious, multicultural, and diverse country, whose identity lies in its secularism and religious freedom. Articles 25 to 28 of the Indian Constitution guarantee citizens the fundamental right to profess, propagate, and practice their religion. However, the enactment of anti-conversion laws in several states in recent years has seriously questioned this constitutional guarantee.

These laws are stated to be intended to prevent conversions by force, inducement, or fraud, but in practice their scope is so broad and vague that they directly or indirectly have a repressive impact on personal freedom, inter-religious marriages, and minority communities.

The issue of religious conversion in India has been controversial since pre-independence times. During British rule, the spread of Christianity by various missionaries led to political and social reactions. After independence, the Religious Freedom Bill was introduced in Parliament in 1954, but it failed to pass.

However, some states enacted such laws on their own—Odisha (1967) was the first to pass the Freedom of Religion Act. Subsequently, states such as Madhya Pradesh (1968), Arunachal Pradesh (1978), Chhattisgarh, Gujarat, Uttarakhand, Uttar Pradesh, and Haryana enacted similar laws. The primary objective of all these acts is stated as "preventing forced or fraudulent religious conversion," but the interpretation of their provisions has questioned the spirit of the Constitution.

Article 25(1) of the Indian Constitution guarantees every individual the right to "freedom of religion." This right consists of three fundamental elements: the freedom to profess any religion, the freedom to practice it, and the freedom to propagate it. This right is subject to the State's obligations regarding public order, morality, and health, but these limitations are not intended to infringe on individual liberty but to maintain social harmony.

Article 14 guarantees the right to equality, while Article 21 protects life and personal liberty. Anti-conversion laws also conflict with both of these rights because they allow the state to unduly interfere with citizens' personal decisions, beliefs, and marital choices.

India's secularism is not based on the "complete separation of state and religion" as in Western countries, but rather on positive secularism—in which the state views all religions equally and does not favor or oppose any. However, when the state, through anti-conversion laws, imposes conditions, permissions, and penalties on the freedom to convert from one religion to another, it deviates from its secular nature.

These laws often require anyone wishing to change their religion to first notify the district magistrate and obtain permission. This process itself violates the freedom guaranteed by the Constitution, as the decision about one's faith is a matter of

ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ: ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Dr. Satyavan Saurabh,
9466526148,01255281381

conscience, not government approval.

Anti-conversion laws have had the most profound impact on interfaith marriages. Many states have linked these laws to the concept of so-called "love jihad"—the practice of converting women of one religion to another through marriage.

Laws based on this concept, such as the Uttar Pradesh Prohibition of Unlawful Conversion of Religion Act, 2021; the Madhya Pradesh Freedom of Religion Act, 2021; and the Haryana Freedom of Religion Bill, 2022—provide that marriages entered into for the purpose of conversion can be declared illegal and void.

This creates two major problems—first, the violation of personal freedom: Love or marriage is a personal choice. The state should not have the right to dictate which religion a person should marry into. Second, social division: Such laws foster religious mistrust, fear, and hatred in society, affecting interfaith interaction and harmony.

Anti-conversion laws have the greatest impact on minority communities, particularly Christians and Muslims. Christian missionaries are often accused of engaging in "allurement and conversion" through education and health services. This has led to increased surveillance and harassment of their social work. Regarding the Muslim community, it is propagated that they convert through "love jihad," leading to increased incidents of Muslim youth being trapped in false cases. This has created an atmosphere of fear and insecurity within these communities. False rumors of conversion have often led to incidents of mob violence, which is a matter of deep concern for democratic India.

The Indian judiciary has commented on this issue several times. In Reverend Stanislaw v. State of Madhya Pradesh (1977), the Supreme Court held that "the right to propagate religion is not a right to convert." However, the context at that time was related to forced conversion. In the Hadiya case (2018), the Supreme Court clearly stated that "an adult person has the absolute freedom to choose the religion of his or her choice and to choose his or her life partner." In Lata Singh v. State of Uttar Pradesh (2006), the Court held that interfaith marriage is a personal right protected by the Constitution and should not be interfered with.

It is clear from these decisions that the courts oppose forced or fraudulent religious conversion, but consider voluntary religious conversion or inter-religious marriage as complete individual freedom.

Anti-conversion laws have become not only a legal but also a political tool. Some political parties use them to advance their polarizing agendas. The ulterior motive for these laws is to gain electoral advantage by making religious identity a political issue. Consequently, they also have a negative impact on social harmony and national unity.

In a democratic and multi-religious country like India, freedom of conscience must be paramount. The state's duty is not to regulate individuals' faith, but to ensure that no one faces discrimination or persecution because of their religion or belief.

Ultimately, it can be said that the current structure of anti-conversion laws goes against the spirit of the Indian Constitution—liberty, equality, and secularism. If these laws are limited to forced or fraudulent conversions, they may be considered justified; but when they begin to interfere with a person's freedom of personal faith, marriage, and life, they threaten the fundamental principles of democracy.

Therefore, it is essential to re-examine India's conversion laws, align them with the Constitution, and ensure that no law undermines religious freedom and the spirit of secularism. Religious diversity is India's greatest strength, and protecting this diversity is a testament to our true patriotism.

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 328
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
14 NOV TO 20 NOV, 2025

American Punjabi Society Hosts Curtain Raiser, Media Briefing, and Global Punjabi Ratan Award Announcement for Annual Gala 2025

Hicksville, NY : The American Punjabi Society (APS) hosted a successful Curtain Raiser and Media Briefing at the Pearl, Hicksville, officially announcing preparations for the APS Annual Gala 2025 to be held on December 10th at Pearl Banquet Hall.

Speakers & Presentations

Varinder P. S. Sikka, General Secretary, welcomed community leaders and media, sharing how APS began as an initiative between himself and Mr. Gary S. Sikka, later established under the leadership of seven Founder Directors: President Gary S. Sikka, Senior Vice President Mohinder Singh Taneja, General Secretary Varinder P.S. Sikka, Vice Presidents Ajayvir S. Sondhi, Paul S. Bindra, R.P.S. Narang, and Jaspal S. Arora.

Mr. Sunil Hali, Publisher of The Indian Eye, spoke about Sikhism and the values of unity, compassion, and service that define community life.

Pradeep Tandon, Director of Media & Public Relations, started the presentation "APS - Celebrating Culture, Service & Community." He shared: "APS was founded with a simple but powerful purpose - to unite the Punjabi community under the spirit of service and pride. Over the years, APS has become a bridge between generations, blending culture with compassion. We take pride in celebrating our heritage while contributing to the welfare of our local and global communities. This evening is about celebrating community, culture, and compassion - the values that define APS".

Vice President Ajayvir S. Sondhi explained the structure of APS Councils, while Navneet Sikka Sondhi, Chair - Women's Council, highlighted the organization's community engagement and women-led initiatives.

Senior Vice President Mohinder Singh Taneja emphasized APS's ongoing collaboration with Police Commissioner Pat Ryder to promote law-enforcement awareness, safety education, and community outreach.

APS Achievements and Introduction of the Global Punjabi Ratan Award

President Gary S. Sikka outlined APS achievements across 2023-2025, including Vaisakhi celebrations, cancer awareness programs, blood donation camps, medical lectures, APS Picnics, and the Bermuda Cruise.

In recognition of APS's impactful Health Awareness Programs, NYC Mayor Eric Adams honored President Gary S. Sikka with the prestigious 'Health Achiever of New York' Award on June 9, 2025, at Gracie Mansion.

President Gary Sikka announced two global prestigious annual honors: "Punjabi Ratan", known as "The Jewel of Punjab," which recognizes exceptional leadership, philanthropy, and service; and "Punjabi Virasat", the "Heritage Award," honoring those who preserve Punjabi culture, values, and global identity. The Punjabi Ratan Award - meaning 'The Jewel of the Punjabi Community' - stands as APS's highest honor.

It will be presented annually to an individual who embodies leadership, generosity, and an unwavering commitment to service. This

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 328 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 14 NOV TO 20 NOV, 2025

American Punjabi Society Hosts Curtain Raiser, Media Briefing, and Global Punjabi Ratan Award Announcement for Annual Gala 2025

award represents the true essence of being Punjabi - courage, compassion, humility, and community spirit. It is not merely a medal, but a symbol of gratitude from APS to those whose words, actions, and contributions inspire us all. President Gary S. Sikka stated: "APS is not just an organization - it is a family bound by culture and service. Punjabi Ratan and Punjabi Virasat are honors that recognize the best of who we are. Our future lies in unity, and by bringing Indian-American associations together under one umbrella, we create strength, voice, and impact for all."

Special Guests at the APS Annual Gala

The Gala will be elevated by the presence of two extraordinary personalities who embody Punjabi pride on the world stage.

Neeru Bajwa, the international icon of Punjabi cinema, has carried Punjabi culture to global audiences through her exceptional talent, grace, and artistic achievements. Her journey in film continues to inspire millions across the diaspora, making her presence a moment of pride for the wider community.

Joining her is Miss Pooja, one of the most beloved voices of Punjabi folk music. Her music carries the rhythm, soul, and heartbeat of Punjab-transcending borders, generations, and cultures. She remains a cultural ambassador whose songs unite Punjabis across the world.

Together, these two cultural powerhouses bring prestige, warmth, and artistic depth to the

Press & Media Present

The Curtain Raiser was covered by leading Indian-American media representatives, including: Sunil Hali (The Indian Eye), Radio Zindagi, Nick Grasso (Newsday), Rajeev Bhambri (The New India Abroad), Sunil Tristar (IndiaLife TV), TV Asia, ITV Gold, Prof. Indrajit Saluja (The Indian Panorama), Jay Jasbir Singh (Hum Hindustani), Deepak Dhiman (Jus TV), Pardeep Gill (Global Punjab), Munish Byala (5aab TV), Neela Pandya (The Indian Eye), Preet (Preetnama), Varinder Bhalla (Bollywood Insider), Kripa Ranjan Prasad (ITV Gold), and Sridhar Chillara (Mana TV, TV24).

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 328
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
14 NOV TO 20 NOV, 2025

Introduction of Artificial Intelligence (AI) education from the primary level: a transformative initiative

The Indian government's plan to introduce artificial intelligence (AI) education from the primary level is being seen as a turning point in the history of the Indian education system. This initiative not only aims to prepare children for the technological world of the future, but is also deeply aligned with the core objectives of the National Education Policy (NEP) 2020 – holistic, multidisciplinary, skill-based, and innovation-oriented education. This move is poised to transform India's education ecosystem from traditional rote learning to one that embraces curiosity, creativity, and reasoning.

This Government of India initiative embodies the spirit of the National Educational Policy (NEP) 2020, which envisions education not just as a means to employment but as a means to build citizens equipped with life skills, technical understanding, and human values. AI education, starting from the primary level, will provide children with the opportunity to develop logical thinking, analytical skills, and a responsible technological approach.

India's education system has long been based on traditional methods, where memorization of knowledge and scoring marks in examinations were considered the yardstick of success. But in the changing global economy, the digital age, and the Fourth Industrial Revolution, this approach is no longer sufficient. Today, the goal of education is not just literacy, but the creation of "smart citizens"—those who can not only understand information but also use it creatively and ethically.

In this context, the government's decision to provide children with a basic understanding of artificial intelligence from the primary level is a visionary and policy-minded step.

The primary objective of the National Education Policy 2020 is to transform the education system to meet the needs of the twenty-first century. The policy states that education should foster curiosity, experimentation, and creativity. The primary focus of the NEP 2020 is to develop the "joy of learning" in children and to transform education into a process of reflection, understanding, and discovery rather than rote memorization. From this perspective, the introduction of AI education is an extension of this idea.

Artificial intelligence isn't just a technical subject, but rather a tool for developing the art of thinking, analyzing, and problem-solving. When children learn reasoning, pattern recognition, and the ability to understand data from an early age, they can make more informed decisions in every aspect of life. This is precisely the aim of the NEP 2020: an education that empowers children not just with knowledge, but with wisdom.

Another major benefit of incorporating AI at the primary level is that it makes education multidisciplinary. For example, if children in a classroom are told stories with the help of a robot, they simultaneously learn language, mathematics, science, and ethics. Thus, the use of artificial intelligence transforms education from being "subject-centered" to "experience-centered." The NEP 2020 aims to ensure that education is based on children's experiences and interests, making learning a natural process.

The National Education Policy 2020 identifies "fundamental literacy and numeracy"—the ability to read, write, and count—as the highest priority for the primary stage. If children are taught basic AI concepts, such as reasoning, data recognition, pattern recognition, and decision-making, at this stage, their thinking and analytical abilities can be enhanced exponentially. This not only equips them for the digital age but also prepares them for future employment and innovation.

However, the implementation of this plan faces some challenges. The biggest challenge is digital inequality. Many rural and underserved areas of India still lack adequate access to the internet, computers, and trained teachers. If AI education is not implemented equitably, it could create a new "digital divide" between rich and poor children. The National Education Policy emphasizes inclusivity and equal opportunity, so the government must pay special attention to ensuring that every child, regardless of background, can benefit from AI education.

ਨਿਊਯਾਰਕ
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ: ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

-Priyanka Saurabh

7015375570 (Talk + WhatsApp)

Teacher training is another major requirement of this initiative. Successful AI education requires not only textbooks, but also competent and trained teachers. The NEP 2020 envisions teachers as "learning facilitators" who inspire, guide, and nurture children's curiosity. This requires developing specialized training programs for teachers, providing them with a basic understanding of AI, ethical considerations, and methods for using technology in teaching.

Another important aspect of AI education is ethics. If children are taught only technology without inculcating human sensibilities, responsibility, and a sense of coexistence, this education will be incomplete. The NEP 2020 has declared "moral and human values" as an integral part of education. Therefore, it should be mandatory to teach the concept of "ethical AI" along with AI, so that children understand how technology can be used for the welfare of society and humanity.

To make this plan successful, innovation in curriculum is also needed. AI education should be integrated into children's daily lives, rather than making it a burden. For example, by explaining machine thinking through games, teaching data analysis through pictures, or explaining the meaning of mechanisms through stories—such approaches will help children absorb it naturally. AI can be integrated into children's experiential and discovery-based learning.

This initiative also presents a strategic opportunity for India in an era of global competition. Today, developed countries around the world are teaching children coding, data literacy, and AI-based problem-solving at the primary level. If India also prepares its children in this direction from an early age, it can move towards becoming a "hub of artificial intelligence" in the coming decade. This will not only open up new employment opportunities, but India can also become a leader in innovation and technological leadership.

However, critically speaking, mere policy pronouncements are not enough. Three key reforms are necessary to make AI education truly effective.

First, equitable expansion of digital infrastructure, so that every school has access to internet, computers and smart devices.

Second, teaching materials in local languages, so that language does not become a barrier to a child's learning and the principle of multilingualism of NEP 2020 is followed.

Third, increase technology investment in education through public-private partnerships to address resource and training gaps.

If implemented effectively with these reforms, this plan could bring about a fundamental transformation in India's education system. It will shape not only technical knowledge but also future lifestyles, work cultures, and human attitudes.

Ultimately, introducing AI education from the primary level is not just a technical initiative, but an ideological revolution. It prepares children for an era where machines and humans will work together, but the center of decision and discretion will still remain human. AI education can become a means to realize the vision of the "21st century citizen" envisioned by the NEP 2020—one who is curious, creative, sensitive, and responsible. If the government moves forward with an inclusive approach, teacher empowerment, and ethical consciousness, this initiative could write a new chapter not only in education, but also in India's social and economic development. This is a step that will propel India from "knowledge to power"—and lay a solid foundation for realizing the dream of a "Developed India 2047."

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 328
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
14 NOV TO 20 NOV, 2025

Mamdani turns online buzz into votes

Zohran Mamdani's record-breaking victory in New York's mayoral race is astonishing. Elected as the first Muslim South Asian mayor of the city, he represents a rare blend of identities. Born in Africa to South Asian parents and a follower of Shia Islam, he is also the son of acclaimed filmmaker Mira Nair. Since his election, Mamdani has received significant media attention. Addressing a cheering crowd in New York, he said, "A moment comes but rarely in history when we step from the old into the new," quoting India's first Prime Minister, Jawaharlal Nehru, from his historic 1947 freedom speech.

Many observers believe that Mamdani's invocation of Nehru signalled the beginning of something new and potentially transformative in New York politics. Mamdani has expressed pride in being the first Indian-American mayor of the city, also honouring his mother's Hindu heritage. Though he identifies as a Muslim, he holds a deep appreciation for Hindu traditions such as Raksha Bandhan, Diwali, and Holi. On Instagram, he often posts in Hindi, using playful imagery and dialogues from Bollywood films.

His mother, Mira Nair, is an award-winning filmmaker best known for Monsoon Wedding and The Namesake. His father, Mahmood Mamdani, is a professor of anthropology at Columbia University. Mamdani grew up in Cape Town before moving to New York at the age of seven. His election marks a progressive shift in American politics. Defeating established figures such as Andrew Cuomo and Curtis Sliwa, Mamdani overcame a $22 million campaign funded by 26 billionaires who tried to block his path to victory. His triumph symbolises both change and renewed faith in the power of democracy.

In just nine months, Mamdani went from being a relatively unknown assemblyman in the New York State Legislature to the city's mayor-elect. Despite low initial poll ratings, his campaign relied on a robust grassroots operation. Thousands of New Yorkers — mostly unpaid volunteers-worked tirelessly to spread his message of progressive reform. "Zohran Mamdani is transforming politics," said US Senator Bernie Sanders, who inspired him. "As mayor, he will stand up for New York's working people. That might alarm the establishment and the billionaires, but it's exactly why over 100,000 volunteers supported his campaign."

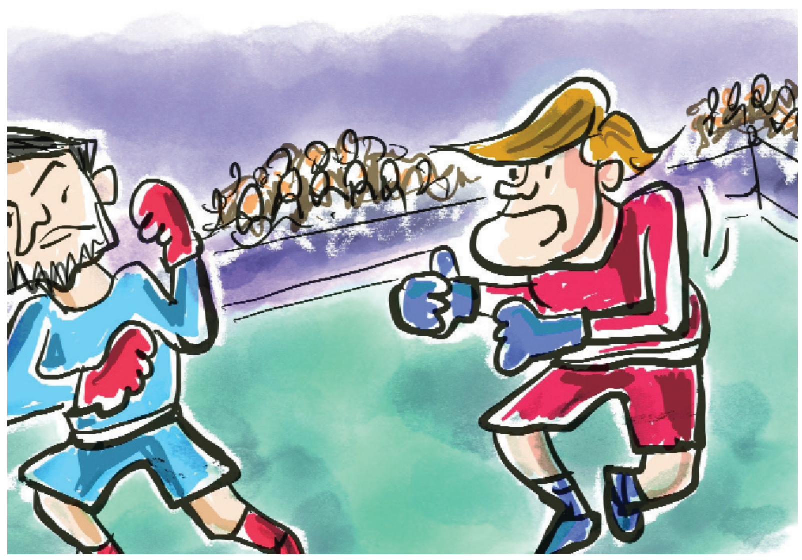

New York's mayoral elections often attract limited attention, dominated as they are by wealthy politicians in this heavily Democratic city. However, once Mamdani won the Democratic primary, his campaign quickly gained national traction. In a matter of weeks, he transformed online enthusiasm into real votes, turning the race into a global talking point. In his victory speech, Mamdani declared, "I will wake up each morning determined to make this city better for you than it was the day before."

A graduate of Bowdoin College in Maine, Mamdani earned a degree in Africana Studies in 2014 and co-founded his college's Students for Justice in Palestine chapter. Before entering politics, he worked as a housing counsellor for low-income families. In 2020, he was elected to the New York State Assembly after defeating a long-time Democratic incumbent in Queens and has since been re-elected twice.

His campaign resonated strongly with young voters, who admired his authenticity, though critics continue to question his administrative experience. His democratic socialist platform-featuring proposals such as free public buses, universal childcare, rent-stabilised housing, a $30 minimum wage by 2030, and higher taxes on the wealthy-has given hope to many New Yorkers seeking a fairer future.

Despite the brevity of his campaign, Mamdani's ability to turn social media support into community action drew attention in India and highlighted the growing influence of the Indian diaspora in US politics. Former President Donald Trump called Mamdani a "communist," claiming that America "lost a bit of sovereignty" in the mayoral elections. He warned that funding New York under Mamdani would be wasteful due to his leftist leanings.

Trump's supporters — the MAGA base-reacted sharply to Republican losses in several states, including Virginia, New Jersey, California, and New York City, blaming him for focusing too much on foreign affairs over domestic priorities. Mamdani's victory, in particular, has become a flashpoint within the GOP, intensifying criticism of Trump's political influence.

As mayor, Zohran Mamdani is expected to champion the working people of New York-a prospect that unsettles the establishment and the billionaire class but also explains the remarkable enthusiasm of his supporters.

The road ahead will not be easy. Mamdani must now deliver on his promises, unite his supporters, and secure the resources needed to fulfil his ambitious agenda.

If he succeeds, he could redefine New York's political future; if not, he risks fading as quickly as he rose.

India's longevity dividend is rising

Much has been written about India's demographic dividend—the great advantage of having the world's largest working-age population. Yet, while this dividend is often seen as the country's greatest economic strength, an equally powerful but less discussed demographic gain lies ahead. This new dividend stems from another profound transformation: the steady rise in longevity and healthspan. Over the last fifty years, life expectancy in India has climbed from about fifty years in 1970 to more than seventy today. Increasingly, people are living into their eighties and nineties, and centenarians are no longer rare. But this phenomenon is not merely about adding years to life-it is about adding purpose, vitality, and engagement to those years.

More and more Indians are entering their sixties with energy, experience, and a desire to stay active contributors to society. This is not a small trend. By 2050, India's older population—those aged sixty and above—is projected to cross 300 million, nearly double today's 150 million. That means one in every five Indians will be a senior citizen. This demographic transition will undoubtedly pose challenges for our systems of healthcare, finance, social security, and caregiving. But it also opens up a tremendous opportunity: a rising, vibrant market segment and a vast demographic reservoir of wisdom, skill, and social capital waiting to be engaged. These are people who have spent decades building families, businesses, institutions, and communities—as doctors, teachers, engineers, artists, homemakers, farmers, and artisans—and now have the chance to give back in new ways.Each year, the International Day of Older Persons reminds the world to reflect on the contributions of senior citizens. For India, as we move toward the vision of Viksit Bharat 2047, it is an apt moment to redefine what life after sixty means. It need not be a slow winding down but rather a new chapter of purpose and participation. National policies already acknowledge that senior citizens are a valuable resource, not merely a dependent group. Organisations like HelpAge India have been advancing this idea, shifting focus from welfare alone to empowerment and engagement. They highlight stories of resilience and contribution and are steadily building a new social narrative—one that sees ageing not as decline, but as an advantage.

The elderly of the twenty-first century are breaking free from old stereotypes. They seek continuity, connection, and contribution well beyond the conventional retirement age. A 2022 HelpAge India study found that nearly 40 per cent of elders wish to remain employed for as long as possible. A study found that while many young people still see the elderly as dependent, most also view them as wise and deserving of respect—signaling a generational shift. Older adults want to stay engaged, and younger Indians increasingly recognise their value. Though many elders still need welfare support—healthcare, pensions, and caregiving—a growing number, in both cities and villages, are ready to contribute meaningfully. They bring experience, emotional intelligence, and institutional memory, eager to mentor, volunteer, or begin anew. The question is whether India is ready to harness this immense human potential.

Despite this promise of longevity, the current ecosystem is still unprepared for active ageing. There are too few opportunities for elders to engage meaningfully with society. Structured platforms, inclusive workplaces, and enabling environments that recognise older adults as assets rather than burdens are urgently needed. Around the world, leaders well past seventy continue to shape nations. A study found that while many young people still see the elderly as dependent, most also view them as wise and deserving of respect—signaling a generational shift.

Older adults want to stay engaged, and younger Indians increasingly recognise their value. Though many elders still need welfare support-healthcare, pensions, and caregiving—a growing number, in both cities and villages, are ready to contribute meaningfully. They bring experience, emotional intelligence, and institutional memory, eager to mentor, volunteer, or begin anew.

Is the cure for cocaine addiction in the gut?

Bile may break up the reward system that makes users feel high, study suggests

(Agencies) Bile acids could prove an unusual tool in the battle to prevent cocaine addiction. Researchers found that the unlikely substance, released by the liver to aid in fat absorption, also alters the brain's reward system and can reduce the high addicts get from the addictive drug. Giving lab mice surgery to ramp up their bile acid production lowered the amount of dopamine they produced in response to cocaine, the study revealed.

And it also left mice less likely to return to their cocaine-associated lab chamber, which indicated to the researchers that cocaine was 'probably less rewarding.'

Study co-author Dr Aurelio Galli, a biologist at the University of Alabama said: 'These findings redefine the physiological significance of bile acid signalling.

'They highlight the importance of determining whether bile acid analogues represent a viable pharmacological treatment for cocaine abuse.' Some four million people in the US use cocaine a year, and in 2016 the stimulant was involved in 10,375 deaths in 2016.

There are no medications currently approved by the Food and Drug Administration (FDA) to treat cocaine addiction. People addicted to the drug must quit cold turkey. But the University of Alabama researchers' discovery could change that.

The team carried out the study using an experimental treatment called bile diversion surgery, which is typically used for weight loss. Bile is released at the end of the small intestine, increasing the amount of bile acids that enter the general circulation.

Mice treated with this surgery have less appetite for high-fat foods, which suggests that bile acids affect brain reward pathways. The study revealed the surgery also produced an elevation of bile acids in the brain, resulting in a reduction in dopamine release in response to cocaine. The team also gave the mice a drug, called OCA, that mimics the effect of bile at its receptor in the brain (TGR5 receptor). It showed OCA mimicked the cocaine-related results of bile diversion surgery in untreated mice, bolstering the theory the drug's effects were reduced with elevated levels of bile acids. Dr Galli added: 'Knocking out TGR5 from the brain's nucleus accumbens – a central reward region – prevented bile acids from reducing cocaine's effects, confirming that signalling through this receptor was responsible for the cocaine-related results of bile acid elevation.' Bile acids are normally released from the gall bladder into the upper part of the small intestine. There, they emulsify fats for absorption, before being recycled further down the small intestine.

The drug OCA, which affects the bile acid receptor, is already approved for the treatment of primary biliary cirrhosis, an autoimmune liver disease.

The researchers said this offers 'fast translational opportunities' for the drug to be used for other treatments.

Dr Galli said: 'This study also contributes to a greater understanding of how gut-based signalling influences higher order central functions such as reward.' The researchers said further research can now determine whether bile acid is a viable treatment for cocaine abuse.

Why cuts in your mouth heal 10 times faster

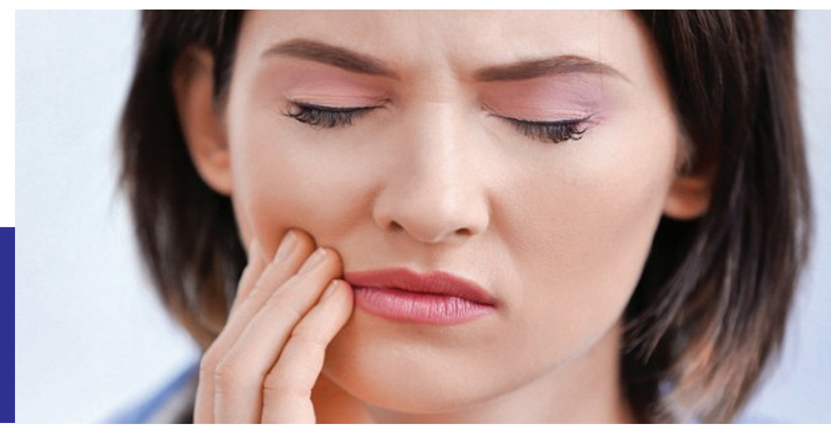

Scientists discover oral cells are on standby to repair wounds but do not act the same way on skin in discovery that could pave the way for new treatments

Wounds in your mouth can heal up to 10 times faster than skin cuts, a study has revealed.

Injuries inside the mouth recover quicker because the tissue in the mouth is constantly ready to regenerate itself, research found.

Mouth wounds also close up without leaving a scar, which has led scientists to look at a way of mimicking the process to improve the treatment of skin wound healing.

Researchers discovered the mouth has more activity in proteins which reduce inflammation and fire up the cells needed to close wounds.

Boosting the amount of this protein in mice's skin quickens skin healing time by a third – the scientists hope their findings can improve medics' ability to treat damaged skin.

Researchers from the University of California in San Diego tested the difference in healing speed by making cuts on 30 volunteers' arms and inside their mouths.

While the arm injuries closed up at a rate of around 0.1 millimetres a day, those in the mouth healed three times faster, at an average of 0.3 millimetres a day.

And the difference is because there are proteins controlling the healing process in the mouth which are not present in arm skin. These proteins mean skin cells are constantly repairing or on standby to fix the lining of the mouth, but the same thing does not happen on the outside of the body.

Mouth injuries heal quickly – in as little as six days without leaving a scar, in the study – whereas arm wounds often take longer than two weeks to fully recover.

The oral wounds healed approximately five to 10 times faster than skin wounds,' researcher Silvio Gutkind told the New Scientist.The researchers now suggest the mouth could hold clues to how to make skin heal faster all over the body, after boosting the levels of one of the proteins in mice shortened skin healing time from nine days to three. One expert suggests moist membranes in the body may heal better because we evolved from underwater creatures. Luis Garza, a skin researcher and dermatologist at Johns Hopkins School of Medicine told Science News: 'We spent most of our time learning how to repair wounds underwater. So it makes sense that we repair wounds really well on our moist mucosa.'

US named the 'most dangerous place to give birth' in the developed world by in-depth report

Women face a higher risk of life-threatening complications during childbirth in the US than in any other 'developed' nation, a USA Today investigation claims.

The number of women who die in childbirth has risen dramatically in the US since 1999 while these fatalities have dropped in every other wealthy nation, including the UK, France, Japan, Germany and the UK.

For its investigation, USA Today spent four years examining hospital records and interviewing women who had survived dangerous childbirth complications across the country.

These women are among the 50,000 who sustain serious injuries during labor and delivery, and that only stands to grow unless doctors and hospital employees are given better training in the future.

Historically childbirth has always been a dangerous endeavor.

But medical advances - especially those made in the last couple of decades - have changed that for most countries in the world.

'Instead, the US continues to watch other countries improve as it falls behind. Today, this is the most dangerous place in the developed world to give birth,' the report says.

However simply not diagnosing common problems during childbirth is leading to an alarming number of deaths in the US, where 26.4 women per every 100,000 that give birth do not survive the process - a sharp increase from the rate in 1990.

USA Today combed through hundreds of thousands of pages of internal records from hospitals looking for patterns in the childbirth-related complications that their patients experienced.

The most common problems were excessive blood loss and severely high blood pressure - simple problems that can easily be treated if doctors catch them in time.

Worldwide, about five women die every hour of preeclampsia, or high blood pressure during or immediately following pregnancy.

USA Today investigated the death of Yolanda Mention, who died due to the common complication.

After giving birth to a daughter, Serenity, at a South Carolina hospital in 2015, Mention was sent home. Neither she nor her doctors seemed to realize that her blood pressure was dangerously high. She returned to the hospital the days later with classic symptoms of severe postpartum preeclampsia: high blood pressure and a splitting headache. But during the hours she was left uncared for in the waiting room, Mention had a stroke and died at age 38.

About three percent of women in the US develop preeclampsia, and USA Today's investigation found that less than half of the women whose cases they looked at treated quickly enough to keep up with the American College of Obstetricians and Gynecologist's (ACOG) recommendations and mitigate their risks for stroke.

Similarly, many women bled to death during or after childbirth, or nearly did.

In their investigation, USA Today found that these deaths were not due to compounding complications, but simply the failure of doctors to monitor their patients closely enough.

Some physicians even conceded that they 'eye balled' blood loss, rather than measuring it, in interviews with USA Today reporters. In severe cases, minimally invasive surgical procedures or even a hysterectomy may become necessary to stop the bleeding, administering common muscle contraction or blood clotting agents can often quickly treat excessive bleeding and save a woman's life. 'It doesn't have to be this way,' the report says.

'Countries around the world have reduced maternal deaths and injuries by aggressively monitoring care and learning from mistakes. The result has been two decades of steady or reduced maternal harms in the rest of the developed world – as US rates climbed.'

Love Indian food and travelling?

Explore the desi taste of Frankfurt

If you want to enjoy an authentic "a home away from home", head to these top restaurants to enjoy the best taste of India in Frankfurt.

Frankfurt, a dynamic and popular city in the heart of Europe, is the main hub for finance and trade, but there is more to it than meets the eye. It is also a cultural centre with world-class museums, opera houses, concert halls and art galleries. Creative cuisines and gourmet kitchens, five-star restaurants offering an international fare to trendy eateries - the culinary offerings are truly diverse.

If you want to enjoy an authentic "a home away from home", head to these top restaurants to enjoy the best taste of India in Frankfurt.

1. Jewel of India

This restaurant engages all your senses. From relaxing music to a world of flavours and spices transported from India, it comes together to create one of the best dining experiences. In the summers, the restaurant's open-air terrace allows you to soak in the warmth of the sun while relishing the authentic Indian cuisine.

2. Saravanaa Bhavan

Saravanaa Bhavan is a 38-year-old restaurant chain, which began in Chennai. The restaurant offers unique lip-smacking vegetarian specialities of South India. The hot Dosas served with coconut chutney is something you simply cannot miss! The menu is full of vegetarian delights which excite locals and tourists alike.

3. Mera Masala

Based on the Indian principle of hospitality "Atithi devo Bhava", Mera Masala offers a great unwind from the hustle and bustle of the city. The Indian cuisine is a feast for the senses with aromatic and delicious spice blends. Guests can enjoy an evening in an intimate setting with good music and a beautiful ambiance.

4. Little India

True to its name, Little India brings a part of India to Frankfurt. Explore a magical world of Indian cooking with a special festive spirit. The restaurant offers vegetarian and non-vegetarian dishes from different parts of India.

Gut bacteria may increase bowel cancer risk

The gut microbiome is the collection of fungi, bacteria and viruses within our gut. There is an increasing evidence that the make-up of the microbiome plays a role in human health and the body's susceptibility to disease.

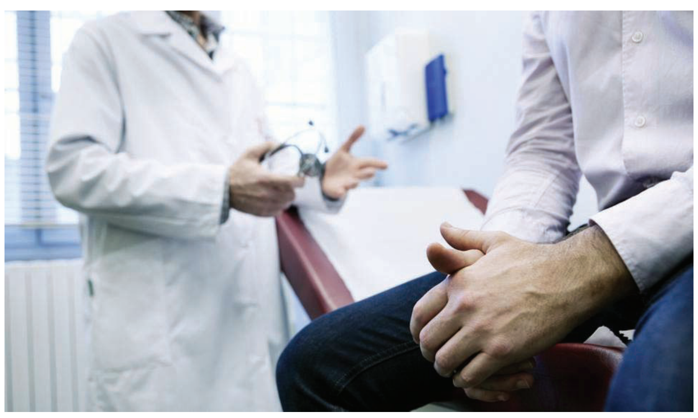

Researchers have found that people with a certain type of bacteria in their gut may be at a greater risk of developing bowel cancer.

The gut microbiome is the collection of fungi, bacteria and viruses within our gut. There is an increasing evidence that the make-up of the microbiome plays a role in human health and the body's susceptibility to disease.

"In the first study to use a technique called Mendelian randomisation to investigate the causal role played by bacteria in the development of bowel cancer, we found evidence that the presence of an unclassified type of bacteria from a bacterial group called Bacteroidales increased the risk of bowel cancer by between 2-15 per cent," said study researcher Kaitlin Wade from the University of Bristol in UK.

This means that, on an average, people with this type of bacteria within their guts may have a slightly higher risk of bowel cancer as compared to those who don't.

Researchers were able to use Mendelian randomisation to understand the causal role that these bacteria may have on the disease.

"With Mendelian randomisation, we use people's natural, randomly inherited genetic variations, which alter levels of bacteria within the gut microbiome in a way that mimics a randomised trial, to see whether people with a different genetic makeup, and therefore different gut microbiome profiles, have a different risk of colorectal cancer," explained Wade.

"In this way, we don't have to edit anyone's gut microbiome directly by giving antibiotics or probiotics in a randomised trial or waste time waiting to see whether people within the population get colorectal cancer," Wade added.

For the study, the researchers used data from 3,890 people taking part in the Flemish Gut Flora Project, the German Food Chain Plus study and the PopGen study, and 120,328 people in the international Genetics and Epidemiology of Colorectal Cancer Consortium.

These genome-wide association studies (GWAS) searched for small variations in the genomes of participants that occur more frequently in people with a particular disease or characteristic than in people without that disease or characteristic.

They also found that genetic variation in the population in particular parts of the genome were linked to the presence or varying amounts of 13 types of gut bacteria, and that people with an unclassified type of bacteria from the Bacteroidales group had a higher risk of bowel cancer compared to people who did not have these bacteria.

"We need to classify the exact species or strain of bacteria in the Bacteroidales group, and we need to do more work to understand how and why human genetic variation can alter the gut microbiome," Wade said.

"Even if these results show that these bacteria may cause bowel cancer, we don't know whether trying to alter them in an effort to reduce the risk of bowel cancer might have other, unforeseen effects on other aspects of health, " she added.

The study was presented at the 2019 NCRI Cancer Conference in London, UK.

Here's how low blood oxygen ups kids' risk of early death manifold

Low blood oxygen is more common in sick children than previously thought, and increases their risk of premature death by eight times compared to those with normal blood oxygen, a new research has found.

The study, published in Lancet's EclinicalMedicine journal, shows that low blood oxygen is common not only in pneumonia, but also in many other conditions.

"Low blood oxygen is particularly common in newborn infants, especially those who are premature or have very difficult births," said Hamish Graham from Murdoch Children's Research Institute in Australia.

For the study, Graham worked with colleagues in Nigeria to record the blood oxygen levels of more than 23,000 children admitted to 12 medium-sized hospitals.

"Your blood oxygen level is the amount of oxygen carried by red blood cells from the lungs to the rest of the body -- low blood oxygen damages cells and can lead to death," Graham said.

"Our study found that one in four newborns and one in 10 children in hospitals had low blood oxygen, and these children were eight times more likely to die than those with normal blood oxygen," Graham added.

The researchers hope the findings would encourage policy makers and healthcare workers in low and middle income countries to increase the use of oxygen measuring tools and oxygen therapy. "Our modellings suggest that better use of oxygen monitoring and therapy in the 12 highest mortality countries in the world could prevent up to 148,000 child pneumonia deaths annually," Graham said.

This method makes it possible to know a person's intent

While a true story can be manipulated into various deceiving forms, the intent, rather than the content of the communication, determines whether the communication is deceptive or not.

It sure would sound amazing to know what others are thinking or what their intent is! Moving in this direction, researchers have devised a method that could help in detecting if a person's intent is to mislead or not.

This method which can be used to derive opinion from "fake news" among other uses, was published in the Journal of Experimental and Theoretical Artificial Intelligence.

The researchers posit that while a true story can be manipulated into various deceiving forms, the intent, rather than the content of the communication, determines whether the communication is deceptive or not.

For example, the speaker could be misinformed or make a wrong assumption, meaning the speaker made an unintentional error but did not attempt to deceive.

"Deceptive intent to mislead listeners on purpose poses a much larger threat than unintentional mistakes," said co-author Eugene Santos Jr, professor of engineering at Thayer School of Engineering at Dartmouth.

"To the best of our knowledge, our algorithm is the only method that detects deception and at the same time discriminates malicious acts from benign acts," added Santos.

Researchers developed a unique approach and the resulting algorithm that can tell deception apart from all benign communications by retrieving the universal features of deceptive reasoning.

The study used data from a 2009 survey of 100 participants on their opinions on controversial topics, as well as a 2011 dataset of 800 real and 400 fictitious reviews of the same 20 hotels.

ਅੱਜ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਵਧਦੀ ਮਹੱਤਤਾ

ਅਜੋਕਾ ਯੁੱਗ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਕਮਾਈ ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ, ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭਾਗ ਵਜੋਂ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਜਿੰਦੀ ਉਦਯੋਗ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੌਸ਼ਲ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਫਲ ਕੈਰੀਅਰ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਲਈ ਪਛਾਣ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਜਿਸਨੂੰ ਅਕਸਰ ਕੈਰੀਅਰ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ (3“5) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਪਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਯੋਗਾਤਮਕ ਕੌਸ਼ਲ ਅਤੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤਕਨੀਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਕਲਾਵਾਂ ਤੱਕ, ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧਣ ਫਲਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੌਸ਼ਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ

ਆਧੁਨਿਕ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਮੁੱਦਾ ਕੌਸ਼ਲਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੈ—ਉਹ ਫਰਕ ਜੋ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਮਾਲਿਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕੌਸ਼ਲ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਖੋਜੀਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰ ਗਣਨਾ ਦਫਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹਾਲੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ, ਕਰੀਬ 80% ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਮਾਲਿਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਲੀ ਪੋਸਟਾਂ ਲਈ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮਿਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਹਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਜੁਲਦੀ ਤਾਲਿਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹਨ।

ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਕੌਸ਼ਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ,÷। ÷ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਕੌਸ਼ਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਥਾਨਕ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਾਈਚਾਰੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਹਨ, ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤਾਲਿਮ ਉਦਯੋਗ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵੱਧਾਉਣਾ

ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਇਹ ਵੱਡੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਉਦਯੋਗ ਮਾਹਿਰ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਮਕਾਰ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ, ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀਆਂ ਅਗਲੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਧਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਉੱਨਤੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ, ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਨਰਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਸਿਸਟਿੰਗ ਵਰਗੀਆਂ ਕੈਰੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਉਭਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੁਜ਼ੁਰਗ ਆਬਾਦੀ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਲੋੜ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਰਮਾਣ ਉਦਯੋਗ ਇੱਕ ਪੁਨਰਜਾਗਰਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਹਿਰ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਨਿਊਜ਼ ਪੋਰਟਲ
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖਰਾ ਸੱਚ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ

ਧਾਰਨਾ ਬਦਲਣਾ

ਇਸਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਅਕਾਦਮਿਕ ਰਸਤੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਵਾਲੀ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਹੋਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਮਾਪੇ ਤਕਨੀਕੀ ਤਾਲਿਮ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਹੁਣ ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਮੂਹਿਕ ਕਾਲਜ ਆਪਣੀਆਂ ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵੱਧ ਰਹੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਹੁਣ ਦੂਜੇ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦੀ,÷ ਸ ਐਸ ਪੀ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਗਿਆਨ ਅਧਿਆਪਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ÷ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਮਝ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੁਖਦਾਇਕ ਕੈਰੀਅਰ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਰਤਾ ਵੱਲ ਲੈ ਕੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਮਹਿੰਗੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਰਜ਼ੇ ਲਏ।

ਕੰਮ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਕ ਹੱਲ ਵਜੋਂ ਉਭਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਮਿਕ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕੌਸ਼ਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਤਾਲਿਮ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ, ਸਮਾਜ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਹਿਰ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਇੱਕ ਬਦਲਦੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ।

ਇੱਕ ਐਸੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਢਾਲਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗਾਤਮਕ ਕੌਸ਼ਲ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਕ ਹਨ, ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਕਦੇ ਵੀ ਇੰਨੀ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਹਿੱਸੇਦਾਰ—ਸਿੱਖਿਆਕਾਰ, ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ—ਇੱਕਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਲਚਕੀਲੇਪਣ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਕ ਰਸਤੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ।

ਅਵਾਰਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਆਖਿਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਚ ਹੀ ਕਿਉਂ ?

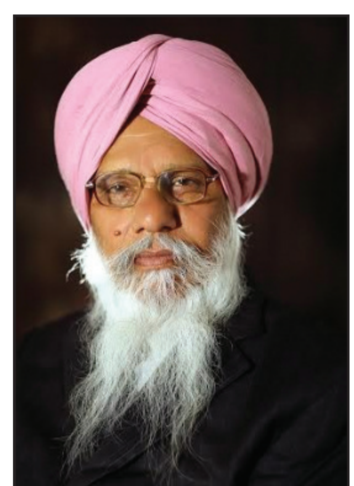

-ਜਸਵੀਰ ਸ਼ਰਮਾਂ ਦੱਦਾਹੂਰ
ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ
95691 49556

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਅਵਾਰਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਘੁੰਮਦੇ ਵੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਵਾਰਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਢੱਠੇ ਛੋਟੇ ਵੱਛੇ ਤੇ ਕੋਈ ਕੋਈ/ਟਾਵੀਂ ਟਾਵੀਂ ਗ੍ਹ ਵੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਰਾਹੀਆਂ ਦਾ ਅਤਿਅੰਤ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਆਵਾਰਾ ਪਸ਼ੂ। ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਐਕਸੀਡੈਂਟਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਇਹ ਅਵਾਰਾ ਪਸ਼ੂ ਹੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੇਨ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਬੇਖੌਫ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਬੁੱਢਿਆਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਹੀ ਖਤਰਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਣੇ ਇਨਸਾਨ ਤਾਂ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਮਰ ਭਾਵ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੁਣਦਾ ਵੀ ਉੱਚਾ ਹੈ ਓਹ ਅਕਸਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਵਾਰਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਵੀ ਗਵਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ/ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਜੁਟੀਆਂ ਵੀ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਿਜਾਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫ਼ਲਤਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀਆਂ। ਜਦ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਹ ਸ਼ਆਲਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਗ੍ਹ ਸੈਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਲੁਕਾਈ ਕੋਲੋਂ ਇਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਚੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਨੇ, ਤੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਲਾ ਕੇ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਜੇ ਗਊਸ਼ਾਲਾ ਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਓਥੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਵਾਰਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰੱਤਾ ਟਿੱਬਾ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਾਊਸ਼ਾਲਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਚਾਰਾ/ਤੂੜੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੀ ਫਿਰ ਓਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਿੰਡਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹਨ ਪਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹਨ। ਕ ?ੀ ਵਾਰ ਜੋ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਢੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਓਨਾਂ ਦਾ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਲਾਈਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ ਤੇ ਅਕਸਰ ਹੀ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਵਾਰਾ ਪਸ਼ੂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਹੁਤ ਤਾਦਾਦ ਕਿਉਂ ਕਿਵੇਂ ਤੇ ਕਿੱਥੋਂ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਚਾਉਣ ਲਈ ਗੈਂਗ ਬਣੇ ਨੇ, ਜੋ ਹਾੜੀ ਸਾਉਣੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਓਨਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਚਕੋਤਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਪ ਦੀ ਫਸਲ ਨਾ ਉਜੜਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਓਹ ਰਾਤ ਬਰਾਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵਹੀਕਲ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਕੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਆਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਉਜੜਨ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਓਨਾਂ ਦਾ ਤੋਰੀ ਫੁਲਕਾ ਵੀ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਇਹ ਆਵਾਰਾ ਪਸ਼ੂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹੱਸ ਬਣਿਆਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਸਰ ਹੀ ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਆਵਾਰਾ ਪਸ਼ੂ ਆਮ ਘੁੰਮਦੇ ਵੇਖੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਇਹ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵੱਲ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਅਤਿਅੰਤ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਜਾਈਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਹੋ ਸਕੇ। ਜਦ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਗ੍ਹ ਸੈਸ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਟੈਕਸ ਉਗਰਾਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਉਜਰ/ਹੀਲਾ ਵਰਤ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ-ਐਨਸੀਆਰ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ, ਦਿੱਲੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਸਭਿਅਤਾ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਅੱਜ ÷ਸਾਹ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ÷ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਵੰਬਰ 2025 ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਫ਼ਤੇ, ਜਦੋਂ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਹਿੱਸਾ ਦੀਵਾਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਧੂੰਏਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ-ਐਨਸੀਆਰ ਦੀ ਹਵਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਹੋ ਗਈ। ਮੰਗਲਵਾਰ, 11 ਨਵੰਬਰ, 2025 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ, ਹਵਾ ਗੁਣਵੱਤਾ ਸੂਚਕਾਂਕ 425 ’ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ÷ਗੰਭੀਰ÷ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਵੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ 1♠9 10 ਨਵੰਬਰ, 2025 ਨੂੰ 362 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ 11 ਨਵੰਬਰ, 2025 ਨੂੰ 425 ’ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਇਸ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਵਾ ਗੁਣਵੱਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਗ੍ਰੇਡੇਡ ਰਿਸਪਾਂਸ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਤੀਜੇ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ, ਦਿੱਲੀ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ ਹੁਣ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਹਵਾ ਹੁਣ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਰਹੀ; ਇਹ ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੁਨੀਆ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਹਵਾ ਵੀ ਇੱਕ ਲਗਜ਼ਰੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਹਵਾ ਗੁਣਵੱਤਾ ÷ਗੰਭੀਰ÷ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵਜਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਮੈਂ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਕਿਸ਼ਨ ਸੰਮੁਖਦਾਸ ਭਵਾਨੀ, ਗੋਂਡੀਆ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਐਨਸੀਆਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਪੱਧਰ ਹਰ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨਾ, ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਨਿਕਾਸ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਕਾਸ, ਨਿਰਮਾਣ ਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਧੂੜ ਅਤੇ ਪਟਾਕਿਆਂ ਦਾ ਧੂੰਆਂ, ਇਹ ਸਭ ਮਿਲ ਕੇ ਹਵਾ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ, ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹਵਾ ਗੁਣਵੱਤਾ ਸੂਚਕਾਂਕ 425 ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਿਆ, ਜੋ ÷ਗੰਭੀਰ÷ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਉੱਪਰ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹ, ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਚਮੜੀ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ÷ਅੰਗੂਰ 3÷ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਡੀਜ਼ਲ ਜਨਰੇਟਰਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਵਾਹਨਾਂ ’ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਹੱਲ ਸਿਰਫ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਉਪਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ? ਕਿਉਂਕਿ ਦਿੱਲੀ-ਐਨਸੀਆਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾ ਸੰਕਟ - ਜਦੋਂ ਹਵਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਨੂੰ ਗ੍ਰੇਡੇਡ ਰਿਸਪਾਂਸ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਫੇਜ਼ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਖ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅੱਜ, ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਲੇਖ ’ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ: ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁਣ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ - ਦਿੱਲੀ।

ਦੋਸਤੋ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਐਨਸੀਆਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ’ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਕਟਸਰਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਹਵਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਰਿਆਣਾ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਧੂੰਆਂ ਵਧਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਗੈਸਾਂ ਫੈਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਅਤੇ ਓਜ਼ੋਨ ਪਰਤ ਦਾ ਘਟਣਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਪੈਰਿਸ ਜਲਵਾਯੂ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਟੀਚਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਮਿਸ਼ਨ ’ਤੇ ਇੱਕਜੁੱਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ 2050 ਤੱਕ ਸ਼ੁੱਧ-ਜ਼ੀਰੋ ਨਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਤੀਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗ੍ਰੀਨਹਾਊਸ ਗੈਸ ਨਿਕਾਸੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਦਿੱਲੀ-ਐਨਸੀਆਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮੰਗਲਵਾਰ, 11 ਨਵੰਬਰ, 2025 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ, ਹਵਾ ਗੁਣਵੱਤਾ ਸੂਚਕਾਂਕ 425 ’ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ÷ਗੰਭੀਰ÷ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਵੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਊਰਜਾ ਵੱਲ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ÷ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਫ਼ ਊਰਜਾ ਮਿਸ਼ਨ,÷ ÷ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਰੀ ਹਾਈਡ ?ਰੋਜਨ ਮਿਸ਼ਨ,÷ ÷ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਅਭਿਆਨ,÷ ਅਤੇ ÷ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਫ਼ ਹਵਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ÷ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯਤਨ ਹਨ ਜੋ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਨੁਕੂਲ ਵਿਕਾਸ ਵੱਲ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ। 2070 ਤੱਕ ÷ਨੈੱਟ ਜ਼ੀਰੋ÷ ਟੀਚੇ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹੈ। ਪਰ ਦਿੱਲੀ- ਐਨਸੀਆਰ ਵਰਗੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨੀਤੀਆਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਫਲ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਸਾਰੇ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਹੱਲ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਰਸਤਾ - ਜਦੋਂ ਨੀਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। 7♣1♦ ਵਰਗੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਉਪਾਅ ਅਸਥਾਈ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਹੱਲ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜੇਕਰ: (1) ਸਾਫ਼ ਊਰਜਾ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। (2) ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਵਿਹਾਰਕ ਵਿਕਲਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (3) ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ?ਅਤੇ ਕਿਫਾਇਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (4) ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (5) ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਰਿਆਲੀ ਅਤੇ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਨ ਮੋਡ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (6) ਨਾਗਰਿਕ ਖੁਦ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਦੋਸਤੋ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਾਣੀ, ਹਵਾ, ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਧਦੀ ਆਬਾਦੀ, ਬੇਕਾਬੂ ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਨੇ ਇਸ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਹਵਾ-ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀਮਿੰਟ ਅਤੇ ਡਾਮਰ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨੇ ਹਰਿਆਲੀ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੂਮੀਗਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੁੱਟ, ਨਦੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਅਤੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਕੂੜੇ ਦੇ ਢੇਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਬਿੰਦੂ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕੁਦਰਤ ਬਦਲਾ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਕਦੇ ਸੋਕੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਕਦੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਹਵਾ, ਅਤੇ ਕਦੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਘਟਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਿਕਾਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਊਰਜਾ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਗ੍ਰੀਨ ਕਲਾਈਮੇਟ ਫੰਡ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲਾਂ ਵਿੱਚ ÷ਕਾਰਬਨ-ਨਿਰਪੱਖ÷ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਨਿਊਯਾਰਕ
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ: ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ ਖਰਾ ਸੱਚ
ਵਕੀਲ ਕਿਸ਼ਨ ਸੰਮੁਖਦਾਸ ਭਵਾਨੀ,
ਗੋਂਡੀਆ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 9226229318

ਦੋਸਤੋ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਨਤਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਅਸਲ ਕੁੰਜੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਖੁਦ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੇ। ਨਿੱਜੀ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ, ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣਾ, ਪਲਾਸਟਿਕ ਤੋਂ ਬਚਣਾ, ਬਿਜਲੀ ਬਚਾਉਣਾ ਅਤੇ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ - ਇਹ ਛੋਟੇ ਕਦਮ ਵੱਡੇ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਹਰ ਕੋਈ ÷ਹਰਾ ਨਾਗਰਿਕ÷ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਿੱਖਿਆ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ, ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਨਿਗਰਾਨੀ, ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਮਾਡਲ ਅਤੇ ਹਰੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਨਵੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਸਮਾਰਟ ਟ ?ਰੈਫਿਕ ਸਿਸਟਮ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਡਰੋਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ, ÷ਸਮੌਗ ਟਾਵਰ÷ ਅਤੇ ÷ਹਰੀ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ÷ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ।

ਦੋਸਤੋ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੇਡੇਡ ਰਿਸਪਾਂਸ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਚਾਰ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਪੜਾਅ-3 11 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਓ ਇਸਨੂੰ ਸਮਝੀਏ, ਪੜਾਅ-(1) ਦਰਮਿਆਨੇ ਤੋਂ ਮਾੜੇ AQI 201-300) (2) ਪੜਾਅ-2 (ਬਹੁਤ ਮਾੜੇ, AQI 301-400) (3) ਪੜਾਅ-3 (ਗੰਭੀਰ, AQI 401-450) (4) ਪੜਾਅ-4 (ਗੰਭੀਰ ਪਲੱਸ, AQI >450) 11 ਨਵੰਬਰ 2025 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ AQI 425 ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦਿੱਲੀ-ਐਨਸੀਆਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਤੀਜਾ ਪੜਾਅ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਗ੍ਰੇਪ-999 ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਗ੍ਰੇਪ 999 ਦਾ ਤੀਜਾ ਪੜਾਅ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹਵਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਗੰਭੀਰ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਕਿ 401 ਤੋਂ ਉੱਪਰ AQI। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਉਪਾਅ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ ’ਤੇ ਰੋਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੜਾਅ-3 ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਉਪਾਅ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ - (1) ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ’ਤੇ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਪਾਬੰਦੀ: ਦਿੱਲੀ, ਨੋਇਡਾ, ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ, ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ ਅਤੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੜਕਾਂ, ਪੁਲ, ਮੈਟਰੋ, ਵਪਾਰਕ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਆਦਿ ਬੰਦ ਹਨ। ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ, ਰੇਲਵੇ, ਮੈਟਰੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ) ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਇਮਾਰਤ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬੰਦ ਹਨ। (2) ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਭੱਠਿਆਂ, ਗਰਮ ਮਿਕਸ ਪਲਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਪੱਥਰ ਦੇ ਕਰੱਸ਼ਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਬੰਦ ਹੈ - ਧੂੜ ਅਤੇ ਬਰੀਕ ਕਣਾਂ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਪੱਥਰ ਦੇ ਕਰੱਸ਼ਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਅਤੇ ਗਰਮ ਮਿਕਸ ਪਲਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (3) ਵਾਹਨ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ: ਪੁਰਾਣੇ ਡੀਜ਼ਲ ਵਾਹਨਾਂ (10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ) ਅਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਵਾਹਨਾਂ (15 ਸਾਲ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ) ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ BS-III ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ BS-IV ਡੀਜ਼ਲ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਪੂਲਿੰਗ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। (4) ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ: ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਬਾਲਣ ’ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਕੋਲਾ, ਡੀਜ਼ਲ, ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਬਾਲਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। (5) ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ: ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧੂੜ ਇਕੱਠੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮਕੈਨੀਕਲ ਸਫਾਈ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਪਾਣੀ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਧੂੜ ਇਕੱਠੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ (ਪੀਡਬਲਯੂਡੀ) ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ 24 ਘੰਟੇ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ। (6) ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਾੜਨ ’ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ: ਕੂੜਾ, ਪੱਤੇ, ਪਲਾਸਟਿਕ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਠੋਸ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਾੜਨ ’ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। (7) ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਦਫਤਰਾਂ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਔਨਲਾਈਨ ਮੋਡ ਵਿੱਚ ਕਲਾਸਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (8) ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸਲਾਹ: ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਸਕ ਪਹਿਨਣ, ਬਾਹਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਸਲਾਹ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਾਊਂਟਰ ਅਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਜੀਆਰਏਪੀ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਪੜਾਅ

ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪੂਰੇ ਵਰਣਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਰਤੀ ਬਚਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਬਚਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ-ਐਨਸੀਆਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਸਿਰਫ਼ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਧੂੜ ਜਾਂ ਧੂੰਆਂ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਜਾਗੇ, ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਸਾਨੂੰ ਆਕਸੀਜਨ ਸਿਲੰਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ। ਸਾਫ਼ ਹਵਾ, ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਹਰਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਧਰਤੀ ਬਚਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਬਚੇਗੀ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੁਦਰਤ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਵਿਕਾਸ ਸਾਰਥਕ ਹੋਵੇਗਾ।

‘ਬੱਘੀ ਵਿੱਚ ਹਵੇਲੀਆਂ ਖੜ੍ਹੀ ਰਹਿਣੀ’...

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਕੱਚੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਕੰਕਰੀਟ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਤੱਕ ਦਾ ਸ.ਫਰ

– ਸਿਆਣੇ ਆਖਦੇ ਨੇ ਕਿ ਸਮਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਸਕਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਆਪਣੀ ਚਾਲੇ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਫੈਸਲਾ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢਾਲਣਾ ਕਿਵੇਂ ਹੈ ।ਜੇਕਰ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਮੁੱਢ ਕਦੀਮ ਤੋਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਲੰਮਾਂ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ।ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਖੰਗਾਲੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਜੰਗਲ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਹੋ ਕੇ ਕੰਕਰੀਟ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਦੀ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਆਖਰ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਕੋਠੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ।ਇਹ ਸ.ਫਰ ਉਸ ਨੇ ਮਹਿਜ ਕੁਝ ਵਰ੍ ?ਆਂ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ ।ਇਸ ਸ.ਫਰ ਦੌਰਾਨ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਸੰਗਮਰਮਰ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕੰਕਰੀਟ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ।ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੁਣ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਵਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ।ਥੋੜਾ ਪਿੱਛੇ ਵੱਲ ਪਰਤੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਸਦੀਵੀ ਸੱਚ ਨੂੰ ਝੁਠਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕੱਚੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦ੍ਰਿੜ ਪੱਕੇ ਸਨ ।ਜਦ ਕੱਚੇ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠਣਾ ਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਅਜਬ ਨਜ਼ਾਰਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਰੂਹ ਸਕੂਨ ਨਾਲ ਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ । ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਥਬਾਕ ਸੀ ।ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮੋਢੇ ਉੱਤੇ ਸਿਰ ਰੱਖ ਕੇ, ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ।

ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਾਰੀ ਪਲਟੀ ਨੇ ਚਕਾਚੌਂਦ ਤੇ ਗਲੈਮਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਚੇਤਿਆਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਕਦਰ ਹਾਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲਾ ਸਭ ਕੁਝ ਸਾਦ ਮੁਰਾਦ ਭੁੱਲ ਕੇ ’ਨਵੇਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ’ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਅਵੱਲੀ ਦੌੜ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ।ਜੋ ਦੌਰ ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਉਹ ਹੁਣ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਰੁਕੇ ।ਹੁਣ ਇਹ ਦੌੜ ਕਾਰਾਂ ਕੋਠੀਆਂ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਜਾਕੇ ਸਾਹੀ ਮਰਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ।ਜੋ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ । ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਜਦ ਘਰ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਢਕੋ-ਢਕੀ ਜੁੜ ਕੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਘਰ ਸੱਥਰ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਦੁੱਖ ਵੰਡਾਉਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਕਿੰਨੇ ਖ਼ੁਦਗਰਜ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜਵਾਨ ਪੁੱਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਦੁੱਖ ਵੰਡਾਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ ਪਹਿਲਾਂ ਸੌ ਵਾਰ ਸੋਚ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ।ਲੰਘੇ ਵੇਲੇ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅੰਦਰ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਚੁਲ੍ਹੇ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਬੈਠ ਕੇ ਸਿਦਕ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਸਕੂਨ ਭਰੀ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ- ਆਪਣੇ ਹਾਈ-ਫਾਈ ਤੇ ਕਮਰਿਆਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਸੁੱਖ ਤੇ ਚੈਨ ਨਸੀਬ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੱਡੇ ਹਨ ।ਕਿੰਨੇ ਵਧੀਆ ਸਨ ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਤਲੀ ਵਾਲੇ ਘਰ ਜਿੱਥੇ ਸਕੂਨ ਤਾਂ ਮਿਲਦਾ ਸੀ ।

ਲੰਘੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਕਹਾਵਤ ਆਮ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਘਰ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ।ਘਰ ਕੋਈ ਵੀ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਇਸ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦਿਓ ਜਾਂ ਮਹਿੰਗੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਬਣਾ ਲਓ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ? ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਰਚਾ ਹੋ ਗਿਆ ਉਸ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਘਰ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।ਪਰ ਅੱਜ ਕੱਲ ਹਾਲਾਤ ਉਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ।ਸਾਡਾ ਸਾਰਾ ਦਾਰੋ-ਮਦਾਰ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੋਠੀਆਂ ਤੇ ਹੈ ।ਸਿਵਾਏ ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚੀ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਪੱਲੇ ਕੱਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ।ਅੱਜ ਕਲ ਪੰਜਾਬੀ ਆਮ ਕਹਿੰਦੇ ਸੁਣੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੁੱਲੀ ’ਚ ਭਾਵੇਂ ਕੱਖ ਨਾ ਰਹੇ ? ਪਰ ਕੋਠੀਆਂ ਦੇ ਵੱਟ ਕੱਢ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿਆਂਗੇ ।ਕੋਠੀ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਮੌਕੇ ਅਸੀਂ ਗਵਾਢੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ । ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਅਸੀਂ ਵੇਖੋ- ਵੇਖੀ, ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੜ ਕੇ ਸਭ ਕੁੱਝ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰਦਿਆਂ ਕੇਵਲ ਕੋਠੀਆਂ ਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਇਆ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ।ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਜਿੱਧਰ ਵੀ ਨਿਗ ?ਹਾ ਮਾਰੋ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਕੋਠੀਆਂ ਦਾ ਆਲਮ ਹੈ ? ।ਕੋਠੀਆਂ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਬਣਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਨਸਾਨ ਅੰਦਰੋਂ ਖੁਰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕਰਜ਼ਈ ਹੋ ਕੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚ ਧੱਸਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਇਕ ਇਸ ਕੌੜੇ ਸੱਚ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅੱਜ ਭਾਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਰਹਿਣ ਬਸੇਰੇ ਦੇ ਲਈ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਸੋਚਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਰਹਿਣ ਬਸੇਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਖਰ ਰਹਿੰਦਾ ਕੌਣ ਹੈ ।ਜੇਕਰ ਦੁਆਬੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਥੇ ਤਾਂ ਵਰਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਪ੍ਰਵਾਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਠੀਆਂ ਅੰਦਰ ਆਖਿਰ ਕਬੂਤਰਾਂ ਨੇ ਬੋਲਣਾ ਹੈ ।ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਰਚਾ ਅਸੀਂ ਇੰਨਾ ਕੋਠੀਆਂ ਤੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ? ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਸਲ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਬਦਲੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ।ਪਰ ਉਸ ਵੱਲ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕੋਠੀਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਖਰਚਿਆਂ ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ? ।ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚੀ ਤੇ ਸਮਾਜਕ ਰਹੁਰੀਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਲਈ

ਨਿਊਜ਼ਾਰਕ
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ ਖਰਾ ਸੱਚ
ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰੌਦ
94634-63136

ਚਿੰਤਕ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਸਾਨੂੰ ਹਲੂਣਾ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਕਿਸ ਸੱਜਣ ਨੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ।ਸਾਡਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਵੱਡੀ ਕੋਠੀ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੀ ਕਾਰ ਹੈ ।? ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇੱਥੇ ਤੱਕ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰਜੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕੋਠੀਆਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਿਸ ਨੇ ਮੋੜਨਾ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਭੋਰਾ ਭਰ ਵੀ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ।ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੀ।ਫਿਰ ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁਕੀ ਹੈ ।ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕੇਵਲ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹੀ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ।ਸਾਡਾ ਸਰਮਾਇਆ ਅੱਜ ਫਜ਼ੂਲ ਖ਼ਰਚੀ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਰਹੇ ਹਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਸਾਡੀ ਤਰਾਸਦੀ ਹੈ ।ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਚੇ ਰੱਖ ਕੇ ਤਿਜੋਰੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਨੱਕੋ- ਨੱਕ ਭਰ ਲਏ ਹਨ ਤੇ ਉਸਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਜੰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ।ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਡੇ ਦਿੱਤੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਜ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੀ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਫਿਰ ਸਹੀ ਕੌਣ ਹੋਇਆ ਅਸੀਂ ਕਿ ਉਹ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾ ਰਹੇ ।ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਸਿਰ.ਫ ਤੇ ਸਿਰ.ਫ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਕੋਠੀ ਅਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚੀ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਮਰਗ ਦੇ ਭੋਗ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕੀਤੇ ਨਾ ਕੀਤੇ ਸਾਡੇ ਪਤਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਹੱਥੀਂ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ, ਫਾਹਿਆਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਕਮਰ ਤੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ । ਅਸੀਂ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਤਾਂ ਗਵਾ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਸਕੇ ਨਾ ਬਣ ਸਕੇ ।ਸਾਡੇ ਮਰਗ ਦੇ ਭੋਗਾਂ ਤੇ ਅੱਜਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਈਆ ਸਾਡੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਦੇ ਨਿਕਲੇ ਦਿਵਾਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।ਅਸੀਂ ਕੋਠੀਆਂ ਤਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪਾ ਲਈਆਂ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਠੇ ਜਿੱਡੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ।ਪਰ ਕੋਠੀ ਦੇ ਚਾਅ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਗਾਨੇ ਘਰ ਤੋਰਨਾ ਹੈ ।ਕੋਠੀ ਛੋਟੀ ਨਾ ਰਹੇ ਪਰ ਧੀ ਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ ?ਕਰ ਨਹੀਂ । ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਮਰਨਾ ਵੀ ਪੈਲਸਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਹਿੰਗੇ ਪਕਵਾਨ ਕੂਕ-ਕੂਕ ਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਿਖਾਇਆ ? ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹਾਂ ।ਪੰਜਾਬੀਓ ਕਿਹੜੇ ਰਾਹ ਤੁਰ ਪਏ ਤੁਸੀਂ । ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਸਾਦਗੀ ਦਾ ਲੜ ਫੜ ਕੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਸ ਲੜ ਨੂੰ ਤਾਂ ਵਿਸਾਰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਸਗੋਂ ਉਸ ਅਲਾਮਤ ਰੂਪੀ ਰਾਹ ਦਾ ਲੜ ਫੜ ਲਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਾ ਬੇਹੱਦ ਖਤਰਨਾਕ ਰੂਪੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

? ਜੇ ਆਖਿਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਭ ਕੁੱਝ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੋਠੀਆਂ ਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਿੱਥੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਥੇ ਹੀ ਇਸ ਚਕਾਚੌਂਧ ਭਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੇ ਇਨਸਾਨੀ ਮਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਉਮੈ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ।ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਖੇਰੂੰ-ਖੇਰੂੰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ।ਕੋਠੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਰਨੇ ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਖਰਚ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਖਰ ਸਿਧ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਵੱਡਾ ਹੈ ।ਲਿਮਟਾ ਚੁੱਕ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬਣਾਈਆਂ ਕੋਠੀਆ ਤੇ ਕੀਤੇ ਮਰਨੇ, ਭੋਗ, ਵਿਆਹ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਸ ਅੰਨ੍ਹੇ ਖੂਹ ਵੱਲ ਧੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਜਿੱਥੋਂ ਹੁਣ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣਾ ਬੇਹੱਦ ਔਖਾ ਹੈ ।ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ।ਇਹ ਕਸੂਰ ਕਿਸਦਾ ਹੈ ।ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਉੱਤੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੇ ਆਖਰ ਅਸੀਂ ਸਿਵਾਏ ਦਿਖਾਵੇ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕਰ ਵੀ ਕੀ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਬਹੁਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕਰਜ਼ਈ ਹੋ ਕੇ ਦੋ ਡੰਗ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਹਤਾਜ ਹੋ ਗਏ ।ਧੀਆਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ ਫਿਕਰ ਹੋ ਗਿਆ ।ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੱਥਰ ਵਿੱਛਣ ਲੱਗ ਪਏ, ਸਾਡੇ ਪੱਲੇ ਬਚਿਆ ਹੀ ਕੱਖ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਲੰਬੀ ਦੌੜ ਤੇ ਨਿਕਲ ਚੁਕੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ’ਦਿਖਾਵਾ’ ।ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਇਹ ਦੌੜ ਆਖਰ ਮੁੱਕੇਗੀ ਕਦ, ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਭਾਵੇਂ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਕੱਚੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਕੋਠੀਆਂ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫਰ ਬੇਹੱਦ ਡਰਾਵਣਾ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।ਰੱਬ ਖ਼ੈਰ ਕਰੇ ।

ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਜ਼ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ...

– ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਧੰਦੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁੱਛੋ ਕੁਝ ਨਾ ।ਇਸ ਮਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ।ਆਲਮ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਕੁਝ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨੇ ਵੱਡੇ ਟ ?ਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਹਨ ।ਉਨੇ ਹੀ ਵੱਡੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰੋਣੇ ਹਨ ।ਉਨੇ ਹੀ ਵੱਡੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹਨ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਕੂਕਾ ਰੌਲੀ ਪੈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਧੰਦਾ ਬੇਹੱਦ ਘਾਟੇ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਕੋਈ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਇਹ ਵਰ੍ਹ ?ਆਂ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੋਚੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਧੰਦੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇੰਨੇ ਮਾੜੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਦੇ ਕਿਆਸੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣੇ ।ਅੱਜ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਹਾਲਾਤ ਬਹੁਤ ਮਾੜੇ ਹਨ ।ਇਸ ਦਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਹੈ ।ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਵੱਡੇ ਹਨ ਇਹ ਧੰਦਾ ਇਸ ਗਿਰਾਵਟ ਵੱਲ ਕਿਉਂ ਆਇਆ ਸ਼ਾਇਦ ਕਾਰਨ ਕੀ ਬਣੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਦੀਆਂ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਰਾਵਾਂ ਹਨ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ।ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।ਪਰ ਕੁਝ ਬੰਦੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਨਾਮ ਜਰੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ।ਅੱਜ ਕੱਲ ਇਹੀ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਧੰਦੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਪੀਆਂ ਤੱਕ ਦੀ ਜੋ ਹਾਲਤ ਹੈ ਉਹ ਬੇਹੱਦ ਮਾੜੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ।ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਏ ਦਿਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਖਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।ਆਏ ਦਿਨ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਕੀ ਹੋਵੇ ਅਸਲ ਦਸਾ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।ਜੇਕਰ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਲਈਏ ਤਾਂ ਵੀ ਕੋਈ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਧੰਦੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੋਕੜੇ ਪੱਕ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਗਰੀਬੀ ਸਾਹ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਚੰਗੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲੋਕ ਸਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਬੇਹੱਦ ਮਾੜੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ।ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬੀ ਪਸਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਰਹੀ ।ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਹਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ।ਭਾਵੇਂ ਆਲਮ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਧੰਦੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਹੈ । ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਿਹਨਤ ਬਹੁਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਮਾਰ ਵੀ ਖਾਧੀ ਹੈ ।ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਹਨ ।

ਇੱਥੇ ਮੈਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਵੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਦਾ ਧੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵੀ ਰਗੜੇ ਗਏ ਪਰ ਆਪਾਂ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀਰਾਂ ਦੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਧੰਦੇ ਨਾਲ ਗੂੜਾ ਪਿਆਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਟ ?ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਫੇਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਸਟੋਰ ਖੜ ਗਏ ਹਨ ।ਦੁਕਾਨਾਂ ਫੇਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ।ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਜਲੂਸ ਆਪ ਕਢਵਾ ਲਿਆ ਹੈ ।ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਜਿਹੜੇ ਸਾਂਝੀਆਂ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਆਪ ਜਲੂਸ ਕਿਉਂ ਕਢਵਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ।ਇਥੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜਲੂਸ ਆਪ ਕਢਵਾਇਆ ਹੈ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਥੋੜੀ ਬਹੁਤ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਸੱਚੀ ।ਜਿਹੜੇ ਸਟੋਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਾਲ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਖੜ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ।ਕਈ ਕਲੇਸੀ ਬੰਦੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਇਕ ਪਾਸੇ ਜਿੱਥੇ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਫੇਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਸਟੋਰ ਖੜ ਰਹੇ ਹਨ ਉੱਥੇ ਹੀ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਬਿਜਨਸ ਵੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ।ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਧੱਕਾ ਲੱਗਾ ਹੈ।ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਸ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਖੰਗਾਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਗਲਤੀ ਕਿੱਥੇ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿਉਂ ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਇੱਥੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ।ਅੱਜ ਟਰੱਕਾਂ ਦਾ ਬਿਜ਼ਨਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਸਤਾਂ ਭਰਨ ਤੋਂ ਬੇਬਸ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੋਨ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਤਾਂ ਭਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਸਟੋਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਮੁੱਠੀ ਵਿੱਚ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਆਏ ਦਿਨ ਕਾਗਜਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਤਰਾਹ ਕੱਢ ਰਹੀ ਹੈ ।ਸਰਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਟਰੱਕਿੰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਵਾਂਗੇ ਪਰ ਅਸਲ ਸੱਚ ਕੀ ਹੈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ।ਮਾੜੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹਨ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹਨ ।ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਕਰੋਨਾ ਨੇ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਹੈ ।ਕਰੋਨਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ।

ਨਿਊਯਾਰਕ

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ ਖਰਾ ਸੱਚ

ਲੇਖਕ ਸ਼ਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਰਪੁਰੀ

5592850841

ਜੇ ਅਸਲ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਗਲਤ ਕੀਤਾ ।ਸਾਡੇ ਕਾਗਜ਼ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜਗ ?ਹਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਸੀਂ ਲੋਨ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਗਜ਼ ਬਣਵਾਏ ।ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਪੱਟ ਕੇ ਵੱਧ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ।ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਫੇਲ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ।ਅਸੀਂ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਕੀ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ ।ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਖ ਚੁੱਕਿਆ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੁਝ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਦਾ, ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲਦਾ ਆਇਆ ਹੈ ।ਅਸੀਂ ਲੜਾਈਆਂ ਝਗੜੇ ਕਰਕੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਆਪਣਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ।ਅਸੀਂ ਗੋਲੀਆਂ ਵੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਝਗੜੇ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਅਸੀਂ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੰਭਲੇ ਇੱਥੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਗਏ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ।

?? ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਉਹ ਵੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਟਰੱਕ ਟਰਾਲੇ ਖਰੀਦ ਕੇ ਆਪਣਾ ਬਿਜਨਸ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਲਾਹਾ ਉਥੋਂ ਦੇ ਬਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸਾਡੇ ਕੱਲੇ ਪੱਲੇ ਕੀ ਪਿਆ ਇਹ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ।ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਝੱਕਾ ਚੌੜ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਕਰੋੜਾਂ ਦੇ ਕਰਜਈ ਹੋ ਗਏ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਡੇ ਗੇੜੇ ਵੱਧ ਗਏ ਪਰ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੰਭਲੇ ।ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੰਸ ਕੈਂਸਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਕਿਸ ਦਾ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਦੋਸੀ ਕੌਣ ਹੈ ।ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਆਏ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਅਕਸਰ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਅਸੀਂ ਸੁਣਦੇ ਪੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਸਲ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਚੀਏ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜੋ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਪੈਰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ ਦੇ ਰਿਹਾ ।

ਅਸੀਂ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਲੋਨ ਚੱਕ ਕੇ ਟਰਾਲੇ ਤਾਂ ਪਾ ਲਏ ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦਾ ਲਾਹਾ ਸਿਰਫ ਟਰੱਕ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗਿਆ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ । ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਨਾ ਉੱਤੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਲੋਨ ਲੈ ਲਏ ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਹੁਣ ਕਰਜ਼ ਉਤਾਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ।ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਨਾਂ ਸੱਕ ਇੱਕ ਮਿਹਨਤੀ ਕੌਮ ਹਨ ।ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਰੱਸੇ ਨਹੀਂ ਬੰਨ ਸਕਦੇ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਮਿਹਨਤ ਵੀ ਹੱਡ ਭੰਨ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਰੀ ਜਗ ?ਹਾ ਜਾ ਕੇ ਗਲਤ ਸੰਗਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਅਕਸਰ ਅਸਰ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਝੱਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਇਹੀ ਕੁਝ ਅਮਰੀਕਾ ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਹੋਰਨਾ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ।ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਹਿਜ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਂ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉ ਕੇ ।ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਚੰਗੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਂ ਕੇ ।ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜ ਮਤਾ ਅਪਣਾ ਕੇ ਚਲੀਏ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਾਡੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਹੈ ।

ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਦਾ ਸੰਤਾਪ- ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਤਾਂ ਖੇਤੀ, ਪਰ ਰਾਤ ਨੂੰ....!

ਹਿੰਦ-ਪਾਕਿ ਸਰਹੱਦ ’ਤੇ ਲੱਗੀ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਅਵਾਮ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਬਚਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਮੁਸੀਬਤ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਰੋਜ਼ ਇਸ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾ ਕੇ ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ 6 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ 1988-90 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਾਰਡਰ ’ਤੇ ਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਈ ਤਰਕ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਕਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 2000 ਸੰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲਣਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਇਸ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬੱਝ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਤਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਤਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਮਤਲਬ ਕਿ ਖੇਤੀ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੀ ਬੀਜ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਕਿਸਾਨ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਬੀਜ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਿ ਉਹ ਜੇਕਰ ਉੱਚੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਉੱਧਰ ਨਹੀਂ ਬੀਜ ਪਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਕਣਕ ਝੋਨੇ ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਤਾਂ, ਇਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਤਾਂ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਛੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਪਠਾਨਕੋਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਤਰਨਤਾਰਨ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਫ਼ਾਜ਼ਿਲਕਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤੀ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਖ਼ਰਚੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਬਰੇਕ ਲੱਗੀ ਪਈ ਹੈ।

ਦੱਸਦੇ ਚੱਲੀਏ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰ 1988-90 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤੀ ਕਾਰਡ ਵਿਖਾ ਕੇ ਹੀ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤੀ ਕਾਰਡ ਵੀ ਬੀਐਸਐਫ਼ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਹੁਣ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤੀ ਕਾਰਡ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹੀ ਪੈਲੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਧਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਵਾਂਗ 6-7 ਘੰਟੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਬੀਐਸਐਫ਼ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ।

ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਦੇ ਪਾਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ’ਤੇ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਤਾਂ ਖੇਤੀ, ਪਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨ੍ਹਾਈ। ਦਰਅਸਲ, ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਹੱਦ ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਖ਼ਤਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਤਬਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਨਿਊਜ਼ਵਰਕ
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ ਖਰਾ ਸੱਚ
-ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ 95698 20314

ਸਤਲੁਜ, ਬਿਆਸ ਅਤੇ ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਸਰਕੰਡੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਚਾਰਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਨੀਲਗਾਈ, ਜੰਗਲੀ ਸੂਰ ਤੇ ਹੋਰ ਜਾਨਵਰ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤਾਂ ’ਚ ਵੜ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰੇ, ਪਰ ਵਾਢੀ ਸਮੇਂ ਹੱਥ ਖ਼ਾਲੀ। ਮਤਲਬ ਕਿ, ਕਿਸਾਨ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਹੀ ਉਜਾੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਖ਼ੈਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇੱਥੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਘਟਦੀ। ਜਿਹੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਰ ਇਕੱਲੀ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਖੇਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਾਰ ਇਸ ਵਾਰ ਆਏ ਭਿਆਨਕ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਹੱਦੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਮਾਰ ਇਸ ਵਾਰ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਈ ਹੈ, ਉਹ 80 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਈ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਖੇਤ ਮਾਰੂਥਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੈਲ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਖੇਤੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੈਲ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਈ ਫੁੱਟ ਰੇਤ ਚੜ੍ਹ ਚੁੱਕ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਕਈ ਪੈਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਨੇ ਕਿ, ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਆਖ਼ਰ ਆਪਣੀਆਂ ਪੈਲ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰੇਤ ਕੱਢ ਕੇ ਸੁੱਟਣਗੇ ਕਿੱਥੇ ? ਇੱਧਰ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਤਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪੈਲ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਰੇਤ ਕਰਾਹ ਕੇ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਕਰ ਲੈਣਗੇ, ਪਰ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਕੀ ਕਰਨਗੇ ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਾ ਤਾਂ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੋਚ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ।

ਇੱਥੇ ਦੱਸਦੇ ਚੱਲੀਏ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਗੁਲਾਬ ਚੰਦ ਕਟਾਰੀਆ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਗਵਰਨਰ ਬਣੇ ਸਨ ਤਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਹੱਦ ’ਤੇ ਲੱਗੀ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰ ਕੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸੁਖਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸਰਹੱਦ ’ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੀ. ਸੀ. ਟੀ. ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਅਤੇ ਐਂਟੀ ਡਰੋਨ ਸਿਸਟਮ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ ਯਕੀਨ ਦਵਾਇਆ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਕੇ ਜਲਦ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੀਐੱਸਐੱਫ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਗੇਟਾਂ ’ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅੱਗੇ ਲੰਘਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ, ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਿਜਲਈ ਮੋਟਰਾਂ ਛੋਟੇ ਸ਼ੈੱਡ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਬੀਐਸਐਫ਼ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ’ਤੇ ਲੱਗੇ ਗੇਟਾਂ ਖੋਲਣਾ, ਤਾਰਾਂ ਦੇ ਹੇਠੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਪਾਈਪਾਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ, ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਗੇਟਾਂ ਦੇ ਟਾਈਮ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ, ਜ਼ੀਰੋ ਲਾਇਨ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟ ਉੱਚੀ ਜਾਲੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਬੋਰਵੈਲ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਆਦਿ ਮੰਗਾਂ ਹਨ।

ਡਾਕਟਰੀ ਪੇਸ਼ੇ ਦੀ ਹੈਵਾਨੀਅਤ

ਕਿੰਨੇ ਚੰਗੇ ਸਮੇਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਡਾਕਟਰ ਰੱਬ ਦਾ ਰੂਪ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲਾ ਚ ਵੀ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਦਵਾਈਆਂ ਦਿੰਦੇ ਸੀ।

ਪਰ ਅੱਜ ਸਚਾਈ ਬਿਲਕੁੱਲ ਉਲਟ ਹੈ। ਬਿਮਾਰੀ ‘ਚ ਕਈ ਵਾਰ ਬਹੁਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਉਮੀਦ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਏ। ਡਾਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੱਕਰਾ ਸਮਝਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਏ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਲਾਲ ਕਰਨਾ ਉਹ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਸਮਝਦਾ ਏ।

ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਨਿੱਜ਼ੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਲੈਬਾਂ ਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੇ ਤੂਹਾਨੂੰ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਡਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੀਹ ਰੁਪਏ ਕੀਮਤ ਦੇ ਟੈਸਟ ਦਾ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋ ਸੌ ਰੁਪਏ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀ ਟੈਸਟ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਸਸਤੀ ਲੈਬਾਟਰੀ ਤੋਂ ਕਰਵਾ ਲਓ ਤਾਂ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਟੈਸਟ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਦਵਾਈ ਦੇ ਰੇਟ ਤਿੰਨ ਸੌ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬਾਹਰ ਉਹੀ ਦਵਾਈ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਬਰਦਸਤੀ ਦਵਾਈ ਅੰਦਰੋ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਜਣੇਪਾ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਰਮਲ ਕੇਸ ਕਰਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾਂ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਏ ਤਾਂ ਜੋ ਜਿਆਦਾ ਰਕਮ ਵਸੂਲੀ ਜਾਵੇ।

ਮੇਰੇ ਇੱਕ ਜਾਣਕਾਰ ਨਾਲ ਤਾ ਜੱਗੋਂ ਤੇਰਵੀਂ ਹੋਈ ਉਹ ਲੇਬਰ ਰੂਮ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਰੋਣ ਦੀ ਆਵਾਜ ਵੀ ਸੁਣੀ ਪਰ ਬਾਦ ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਏ ਭਾਵ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਕੁਦਰਤੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਸਿਆਂ ਲਈ ਪੇਟ ਵੱਢ ਕੇ ਸਿਉ ਕੇ ਹੈਵਾਨੀਅਤ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ।

ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਲੱਖਾਂ ਕੇਸ ਤੁਸੀ ਸੁਣੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿੱਥੇ ਪੈਸੇ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਗਰਭਵਤੀ ਮਹਿਲਾ ਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਵਰਾਂਡੇ ‘ਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਮਰਿਆਂ ਦੇ ਆਕਸੀਜਨ ਲਾ ਕੇ ਕਈ-ਕਈ ਦਿਨ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਏ ਤੇ ਅਖੀਰ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਿੱਲ ਬਣਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦਾ ਬੈੱਡ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਹੀ ਪੰਜ ਹਜਾਰ ਦਾ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਲਿਓ ਲੋਕੋ ਐਸਾ ਕਿਹੜਾ ਬੈੱਡ ਨੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਸੈਰ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਏ ਸੀ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਨੀ ਖਾਧੀ ਹੋਈ ਚੌਵੀ ਘੰਟਿਆ ‘ਚ ਤੇ ਸੌ ਰੁਪਏ ਪਾਣੀ ਤੇ ਸਫ਼ਾਈ ਦੇ ਲਾ ਲਓ ਕੁੱਝ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ।

ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਸੀ ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਨਾਂ ਦੇ ਹੀ ਹਸਪਤਾਲ ਨੇ ਬਾਕੀ ਇੱਥੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਤਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੱਝਵੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਘੇਰੇ ‘ਚੋਂ (10300) ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਡਾਕਟਰ ਹੀ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਲਗਦੇ ਹੀ ਸਾਰੀ ਤਨਖਾਹ ਸਮੇਤ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਸਿਰਫ ਮੁੱਢਲੀ ਤਨਖਾਹ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਡਾਕਟਰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਮ ਸਮਝਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਮਰੀਜਾਂ ਦੀ ਖੱਜਣ-ਖੁਆਰੀ ਤੇ ਲੁੱਟ ਸਭ ਤਂ ਵੱਧ ਹੋ ਰਹੀ ਏ। ਇੱਥੇ ਸਵੇਰੇ ਅੱਠ ਵਜੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਖੋਲ ਕੇ ਏ.ਸੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰਚੀਆਂ ਤੇ ਨੰਬਰ ਲਗਾ ਕੇ ਭੁੱਖੇ ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਮਰੀਜਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਨਾਂ ‘ਚ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਦਸ ਵਜੇ ਤੱਕ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਰਾਉਂਡ ਤੇ ਹੈ ਫਿਰ ਦਸ ਵਜੇ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਦੂਜੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਲਓ ਇਹ ਡਾਕਟਰ ਨਹੀ ਆਇਆ ਜੇ ਆਇਆ ਹੀ ਨਹੀ ਤਾਂ ਰਾਉਂਡ ਕੀ ਭੂਤ ਬਣਕੇ ਲਾ ਗਿਆ। ਸਵੇਰ ਅੱਠ ਵਜੇ ਹੀ ਕਿਉ ਨਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਛੁੱਟੀ ਤੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤੇ ਮਰੀਜਾਂ ਨੂੰ ਟੈਸਟ ਕਰਾਉਣ ਕਰਕੇ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਏ। ਰਜਿੰਦਰਾ ਦੇ ਕਈ ਡਾਕਟਰ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਟਾਇਮ ਵੀ ਬਾਹਰ ਮਰੀਜ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਇੰਨੀ ਤਨਖਾਹ ਦਿੰਦੇ ਏ ਤਾਂ ਘਰ ਮਰੀਜ ਦੇਖਣ ਤੇ ਪਬੰਧੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਕਈ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਡਾਕਟਰ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਾ ਬੋਰਡ ਕਮਰੇ ਅੱਗੇ ਲਾਇਆ ਏ ਉਹ ਤਾਂ ਬਸ ਬੈਠ ਕੇ ਦਿਨ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮਰੀਜ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲੈ ਰਹੇ ਅਨਟਰੇਡ ਡਾਕਟਰ ਹੀ ਵੇਖਦੇ ਨੇ। ਨਾ ਡਾਕਟਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਨੇ ਨਾ ਦੇਖਦੇ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹੜੀ ਦਵਾਈ ਲਿਖੀ ਏ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਚੋ ਕੁੱਝ MBBS ਪਾਸ ਨੇ ਉਹ $4 ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ ਹੀ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਬਿਠਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਨਹੀ ਕਿ ਚੈਕਅੱਪ ਵੀ ਉਹੀ ਕਰਨ ਤੇ ਦਵਾਈ ਵੀ ਉਹੀ ਦੇਣ। ਜੇਕਰ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾ ਫਿਰ ਉਹ ਆਪ ਡਾਕਟਰ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤਨਖਾਹ ਕੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੈਂਦਾ ਏ। ਇੱਥੇ ਜਾਓ ਉੱਥੇ ਜਾਓ ਬੁੱਧਵਾਰ ਆਉ ਵੀਰਵਾਰ ਆਉ। ਅਸੀ ਮਰੀਜ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨਾ ਏ ਜਾ ਉਸਨੂੰ ਭੰਬਲਭੂਸੇ ‘ਚ ਪਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਮਹਾਨ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਤੁਸੀ ਕਦੇ ਨਹੀ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ। ਤੁਸੀ ਵਿਉ ਮਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਮੱਥੇ ਦੀ ਤਕਦੀਰ ਵੀ ਪੜ ਲ ?ਗੇ। ਪਰ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਨਹੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਉਹ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰ ਵਾਲਾ ਹੀ ਪੜ ਸਕੇਗਾ ਜਿਹੜਾਂ 30 ਤੋਂ 40 ਪ੍ਰਮੈਂਟ ਕਮੀਸ਼ਨ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਕ ਸਫ਼ਾਈ ਕਮਚਾਰੀ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁਕਾਨ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਉਸ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਦਵਾਈ ਲਿਓ। ਕਈ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਬੰਦੇ ਰੱਖੇ ਨੇ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੈਬ ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰ ਦੱਸਣਗੇ। ਗੰਦਗੀ ਪਸਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਬੰਦਾ ਵੀ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਤਾਂ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਖਰਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਮੁਫ਼ਤ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਇਹ ਕੋਈ ਖੈਰਾਤ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਭਲਾਈ ਲਈ ਚੁਣੀ ਏ ਨਾ ਕਿ ਵਕਤ ਗੁਜਾਰੇ ਲਈ। ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਹਰ ਵਸਤੂ ਖਰੀਦਣ ਸਮੇਂ ਟੈਕਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹਰ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਏ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਰਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵੱਲ ਤੇ ਥੋੜਾ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ਮਾਣਯੋਗ ਕਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ‘ਚ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ. ਨੌਰੰਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ‘ਚ ਕੀਤਾ ਉਹ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਵਾਂਗਡੋਰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਵੇ। ਟੀਮਾ ਬਣਾ ਕੇ ਡਾਕਟਰੀ ਅਮਲੇ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਫਰਲੋ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਮੋਟੋ ਕਮੀਸ਼ਨ ਤੇ ਘਰ ‘ਚ ਮਰੀਜ ਦੇਖਣੇ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਮਰੀ ਜਮੀਰ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਤੱਕ ਕੁੱਝ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਕਰਨੀ ਹੀ ਪਵੇਗੀ।

ਹਰਚਰਨ ਕੌਰ
ਮੋ: 99158-06550

ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦੇ 102ਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

16 ਨਵੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਰੱਸਾ ਚੁੰਮੇ ਪੂਰੇ 102 ਸਾਲ ਹੋ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੈਂਕੜੇ ਬਹਾਦਰ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਜੋ ਦਰਜ਼ਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਅਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਉਹ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਸਰਾਭਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਉੱਪਰ ਸੈਂਕੜੇ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਲੇਖ, ਡਰਾਮੇ ਅਤੇ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀਆਂ ਆਦਿ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤੂਫਾਨ ਲਿਆ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦਾ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਐਨਾ ਜਬਰਦਸਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ ਕਿ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਦਰਸ਼ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਮੰਨਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਫੋਟੋ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਦਾ ਸੀ।

ਅਜਿਹੇ ਸੂਰਮੇ ਦਾ ਜਨਮ 24 ਮਈ 1896 ਨੂੰ ਜਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਰਾਭਾ ਵਿੱਚ ਗਰੇਵਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਪਿਤਾ ਸ. ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਬੱਚਾ ਸੀ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਉਸ ਦੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਨੌਵੀਂ ਜਮਾਤ ਮਾਲਵਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਕੋਲ ਉੜੀਸਾ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਦਸਵੀਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜਾਈ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਉਹ ਸਾਹਿਤ ਪੜਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕੀਨ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕੰਮ ਕਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਜਨਵਰੀ 1912 ਨੂੰ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਉਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਖਤੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਯਾਤਰੀ ਤੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਪਾਂ ਗੁਲਾਮ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਾਸੀ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਮਾੜਾ ਸਲੂਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਰਾਭੇ ਦਾ ਕਲੇਜਾ ਚੀਰ ਗਈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਨਸਲਵਾਦ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਸੀ। ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਲੈਕ ਮੈਨ ਕਹਿ ਕੇ ਪੁਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਥਾਈਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਖੁੱਸਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਗੋਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟ ਮਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਰਾਭੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਘਰ ਕਰ ਗਈ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਗੁਲਾਮ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਥਾਂ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣੀ। ਸਰਾਭੇ ਨੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਬਰਕਲੇ ਵਿੱਚ ਕੈਮਿਸਟਰੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਖੇਤਾਂ ਅਤੇ ਬਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ।

21 ਅਪ੍ਰੈਲ 1913 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਘੋਲ ਰਾਹੀਂ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਇਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਿਆ ਤੇ ਸਰਾਭਾ ਮੁੱਢਲਾ ਮੈਂਬਰ। ਗਦਰ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਘਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਗਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨਾਮਕ ਅਖਬਾਰ ਕੱਢਿਆ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ, ਬੰਗਾਲੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ ਅਤੇ ਪਸ਼ਤੋ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਛਪਦਾ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕਾਰ ਸੰਭਾਲਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬਗਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਥਿਆਰ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਬੰਬ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵੀ ਸਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਹੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਈ। ਸੈਂਕੜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਇਸ ਵੱਲ ਖਿੱਚੇ ਗਏ।

1914 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰਾਂ ਉਲਝ ਗਿਆ। ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਇਹ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਗਦਰ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ 5 ਅਗਸਤ 1914 ਦੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜੰਗ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪਿੰਡਾਂ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਛਾਉਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ, ਸਤਿਅਮ ਸੇਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਣੂ ਗਣੇਸ਼ ਪਿੰਗਲੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਮੁੰਦਰ ਰਸਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਆਣ ਪਹੁੰਚੇ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਸਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋਰ ਵੀ ਸੈਂਕੜੇ ਗਦਰੀ ਭਾਰਤ ਆ ਗਏ। ਜਤਿਨ ਮੁਖਰਜੀ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਲੈ ਕੇ ਸਰਾਭਾ ਅਤੇ ਪਿੰਗਲੇ ਯੁਗਾਂਤਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਰਾਸ ਬਿਹਾਰੀ ਬੋਸ ਨੂੰ ਬਨਾਰਸ ਜਾ ਕੇ ਮਿਲੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 20000 ਹੋਰ ਗਦਰੀ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣਗੇ। ਪਰ ਅਮਰੀਕਨ ਖੁਫੀਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਗਦਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਖਬਰਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤੇ ਗਦਰੀ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਪਕੜੇ ਗਏ।

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ। ਕਦੀ ਉਹ ਬਗਾਵਤ ਲਈ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਛਾਉਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਕਦੇ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕਲਕੱਤਾ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੈਸੇ ਦੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਲੁਧਿਆਣੇ ਨੇੜੇ ਲਾਡੋਵਾਲ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਪੈਸੇ ਦੀ ਕਮੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮੀਰਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਜਬਰਦਸਤੀ ਪੈਸੇ ਉਗਰਾਹੁਣ ਦਾ ਮਤਾ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੰਮ ਨਾਲ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕੂ ਲੁਟੇਰੇ ਕਹਿ ਕੇ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰੇ ਅਮੀਰ, ਜ਼ੈਲਦਾਰ, ਸਫੈਦਪੋਸ਼ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਗਦਰੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਪੈ ਗਏ। 25 ਜਨਵਰੀ 1915 ਨੂੰ ਰਾਸ ਬਿਹਾਰੀ ਬੋਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਸਰਾਭਾ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਮਿਲਿਆ। 12 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ 21 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਬਗਾਵਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਛਾਉਣੀਆਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਅੰਬਾਲੇ ਦੀਆਂ ਛਾਉਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਗਾਵਤ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਰਾਭੇ ਨੂੰ ਗੱਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਸ ਬਿਹਾਰੀ ਬੋਸ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਗਦਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 19 ਫਰਵਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਪਰ ਘਰ ਦੇ ਭੇਤੀ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਜਾ ਦੱਸੀ ਤੇ ਗਦਰ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਮਿਥੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ 50-60 ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਛਾਉਣੀ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਫੌਜੀ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਗਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ। ਪਰ 19 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਨੇਕਾਂ ਗਦਰੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ੱਕੀ ਦੇਸੀ ਪਲਟਨਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਰਹਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਬਗਾਵਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਟੁੱਟੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਬਚ ਕੇ ਸਰਾਭਾ ਰਾਸ ਬਿਹਾਰੀ ਬੋਸ ਕੋਲ ਲਾਹੌਰ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਇਸ ਦੁੱਖ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਉਹ ਕਈ ਦਿਨ ਮੰਜੇ 'ਤੋਂ ਨਾ ਉੱਠ ਸਕਿਆ। ਜਿਹੜੇ ਗਦਰੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਗਏ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਦੇਣ। ਸਰਾਭਾ, ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਟੁੰਡੀਲਾਟ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਏ। ਪਰ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਸਰਾਭੇ ਦਾ ਮਨ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਹਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੜਨ ਲਈ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜਣ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਨਾ ਮੰਨਿਆਂ ਤੇ ਉਹ ਵਾਪਸ ਮੁੜ ਆਇਆ। 2 ਮਾਰਚ 1915 ਨੂੰ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਗਦਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਸਰਗੋਧਾ ਛਾਉਣੀ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਰਸਾਲਦਾਰ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਖਬਰੀ 'ਤੇ ਸਰਾਭਾ, ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਟੁੰਡੀਲਾਟ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਏ ਗਏ।

ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲਿਆ ਤਾਂ ਜੱਜ ਉਸ ਦੀ ਵਿਦਵਤਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ। 13 ਸਤੰਬਰ 1915 ਨੂੰ ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਲੱਗੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਸਾਜਿਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 63 ਗਦਰੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਸਰਾਭਾ ਸਾਰੇ ਗਦਰੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਤ 24 ਗਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ, " ਸਾਰੇ ਗਦਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਮਾਣ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਰਹਿਮ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਤੱਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ।" ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਗਦਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਖੁਦ ਇਕਬਾਲ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਜੱਜ ਦੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਾ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਹੋਵੇਗਾ? ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੱਸ ਕੇ ਕਿਹਾ, " ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਾਂਸੀ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਮੈਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਲੱਗੇਗੀ, ਉਨੀਂ ਜਲਦੀ ਮੈਂ ਦੁਬਾਰਾ ਜਨਮ ਲੈ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਵਾਪਸ ਆਵਾਂਗਾ। " 16 ਨਵੰਬਰ 1915 ਨੂੰ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਲਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਉਹ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲਿਖਾਰੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਗਦਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਂਕੜੇ ਲੇਖ ਲਿਖੇ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਗੀਤ ਉਸ ਦਾ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ,

" ਸੇਵਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਿੰਦੜੀਏ ਬੜੀ ਔਖੀ, ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਢੇਰ ਸੁਖੱਲੀਆਂ ਨੇ,
ਜਿਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਪਾਇਆ, ਉਹਨਾਂ ਲੱਖ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਝੱਲੀਆਂ ਨੇ "

ਇਹ ਗੀਤ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦਾ ਰਾਹ ਦਸੇਰਾ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਾਭਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਨਾਵਲ ' ਇੱਕ ਮਿਆਨ ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ ' ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਸਰਾਭੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦ ਦਾ ਜੱਦੀ ਘਰ ਅਜੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਸਮਾਰਕ ਦਾ ਦਰਜ਼ਾ ਦਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਦੋ ਏਕੜ ਜਗਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਬੁੱਤ, ਅਧੁਨਿਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਅਤੇ ਪਾਰਕ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖਰਾ ਸੱਚ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ: ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ
9501100062

ਆਖ਼ਰ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਰ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਰਹੇਗਾ

ਭਾਵੇਂ ਹੀ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਰਗ ਹਾਲੇ ਵੀ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਲਗੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੀ ਘਾਟ। ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੁਦ ਵਹਿਮਾਂ ਭਰਮਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਪਏ ਹਨ। ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਕਿਤੇ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ, ਪਰ ਡੇਰਿਆਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੀ ਅੱਖ ਰਾਹੀਂ ਭੂਤ ਦਿੱਸ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਚਲੋ ਖੈਰ..!!ਆਪਾ ਭੂਤਾਂ ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ। ਪੁਰਾਣੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲੋਕੀਂ ਮੀਂਹ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ "ਗੁੱਡੀਆਂ ਪਟੋਲੇ" ਸਾੜ ਕੇ। ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਅੱਜ ਵੀ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾਵਾਂ 'ਤੇ ਗੁੱਡੀਆਂ ਪਟੋਲੇ ਸਾੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਮਨ ਦਾ ਵਹਿਮ ਹੈ।

ਕਦੇ ਵੀ ਗੁੱਡੀਆਂ ਪਟੋਲੇ ਸਾੜਿਆਂ ਮੀਂਹ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੀਂਹ ਰੁਕਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਅਜੀਬੋ ਗਰੀਬ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਮੀਂਹ ਲਈ ਡੱਡੂ-ਡੱਡੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਰ ਜਦੋਂ ਮੀਂਹ ਭਾਰੀ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਆ ਗਏ ਤਾਂ ਡੱਡੂ ਡੱਡੀ ਦਾ ਤਲਾਕ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲ ਪਈ। ਭਾਰੀ ਬਾਰਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਡੱਡੂ ਅਤੇ ਡੱਡੀ ਦਾ ਤਲਾਕ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਥੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਡੱਡੂ ਅਤੇ ਡੱਡੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਮੀਂਹ ਆਇਆ?

ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਅੰਨ੍ਹੇ ਭਗਤ ਇਹ ਕਹਿ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਜੀ ਹਾਂ ਡੱਡੂ-ਡੱਡੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਹੀ ਮੀਂਹ ਨਸੀਬ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਡੱਡੂ ਡੱਡੀ ਦੇ ਕਹੇ 'ਤੇ ਮੀਂਹ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਚਾਹੇ ਮੀਂਹ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਸੈਟੇਲਾਈਟਾਂ ਜਰੀਏ ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਮੀਂਹ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਡੱਡੂ ਡੱਡੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਕਾਰਨ ਮੀਂਹ ਆਉਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਬਸ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ 19 ਜੁਲਾਈ 2019 ਨੂੰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚੰਗੀ ਬਾਰਸ਼ ਲਈ ਡੱਡੂ ਅਤੇ ਡੱਡੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਾਇਆ ਸੀ। ਛਪੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਭੋਪਾਲ ਵਿੱਚ ਓਮ ਸ਼ਿਵ ਸੇਵਾ ਸ਼ਕਤੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਮੰਤਰਾਂ ਦੇ ਜਾਪ ਦੌਰਾਨ ਡੱਡੂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਕੇਤਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਡੱਡੀ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤਾ।

ਛਪੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਗਈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ 10-12 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਮੀਂਹ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੜ੍ਹ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਭਾਰੀ ਬਾਰਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ 32 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਲਈ ਅਲਰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਭੋਪਾਲ ਵਿੱਚ ਬਾਰਸ਼ ਨੇ

13 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਭਾਰੀ ਬਾਰਸ਼ ਪਈ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਛਪੀ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਨੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਵੀ ਡੱਡੂ ਅਤੇ ਡੱਡੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਮੀਂਹ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਬਦਲ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਜਾਦੂ ਮੰਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਬਸ ਇੱਕ ਮਨ ਦਾ ਵਹਿਮ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਲਗੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਤਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਬਿਜਾਏ, ਬਹੁਤੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਪਏ ਹਨ।

ਲੱਦ ਗਏ ਨੇ ਪੂਰ ਵੇ

ਪਾਪਾ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਇਹ ਗੀਤ ਮੈਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਪਸੰਦ ਹੈ- ਤੁਰ ਗਈਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਤੇ, ਲੱਦ ਗਏ ਨੇ ਪੂਰ ਵੇ, ਖ਼ੜੀ ਮੈਂ ਖੜ੍ਹੋਤੀ ਰਹਿਗੀ ਕੰਢੇ ਤੇ ਦੂਰ ਵਾ। ਰਿਸ਼ਤੀਆਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਵੀ ਕਿੰਨੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਏ, ਬੇਹੱਦ ਕੀਮਤੀ ਨੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਇਹ ਅਨਮੋਲ ਰੰਗ। ਗਾਹੇ-ਵਿਗਾਹੇ ਸਾਡੇ ਚੇਤਿਆ 'ਚ ਘੁਲ ਕੇ ਸਾਡਾ ਆਪਾਂ ਮਹਿਕਾ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮਨ ਉਹਨਾਂ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਫੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਹਿਕਾਂ ਕਦੇ ਫੜ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ ਭਲਾ ? ਕਦੇ ਸੁਗੰਧਾਂ ਵੀ ਕੈਦ ਹੋਈਆਂ ਨੇ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਹਿਣਾਂ 'ਚ ਵਹਿ ਚੁੱਕੇ ਇਹ ਅਨਮੋਲ਼ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਤਿਲਕ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਲੰਘੇ ਵਕਤ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ। ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਉਦਰੇਵੇਂ , ਬੀਤੇ ਦੀ ਚੀਸ ਤੇ ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਵਿਚੋਂ ਭਾਲਣ ਦੀ ਅਣਥੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਫਿਰ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ ਇਹ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਰੰਗ। ਬਸ ਇਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ ਜਨਾਬ !

ਅਸੀਂ ਉਦੋਂ ਮਾਸਟਰਾਂ ਵਾਲੇ ਘਰ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਵੱਡਾ ਵੀਰਾ ਸ਼ਾਇਦ ਛੇਵੀਂ ਜਾਂ ਸੱਤਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਦੂਜੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਸਾਂ। ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਨਾ ਕਰਨਾ। ਗਲੀ ਗੁਆਂਢ ਦੇ ਜੁਆਕਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣਾ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਣਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਗਲੀ 'ਚ ਲਸਣ ਮੇਥੀ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਬਾਬਾ ਆਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਲੰਬਾ ਸਾਰਾ ਗੋਡਿਆਂ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਤੱਕ ਖੱਦਰ ਦਾ ਕੁੜਤਾ ਪਾਇਆ ਹੋਣਾ, ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਕੁੜਤੇ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਖੇਡਣ ਵਾਲੇ ਨਿੱਕੇ- ਨਿੱਕੇ ਖਿਡੌਣੇ , ਰੰਗ ਬਰੰਗੀਆਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ, ਕੰਘੇ , ਬਕਸੂਏ, ਸੂਈਆਂ ਆਦਿ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਕੁਝ ਟੰਗਿਆਂ ਹੁੰਦਾ। ਬਾਬੇ ਦੀ ਚਿੱਟੀ ਦਾਹੜੀ, ਸਿਰ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਟੋਪੀ ਤੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹਲਕੀ ਜਿਹੀ ਤੂਤ ਦੀ ਛਮਕ ਫੜੀ ਹੁੰਦੀ। ਬਾਬਾ ਹਫ਼ਤੇ ਕੁ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਦਿਨ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਹੌਲੀ -ਹੌਲੀ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਫਲਾਣੇ ਦਿਨ ਆਵੇਗਾ। ਉਸ ਦਿਨ ਮਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਹੋਣੀ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਢਿੱਡ ਦਰਦ ਹੋਣ ਲੱਗ ਜਾਣਾ। ਸਕੂਲੋਂ ਟਲਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਲੱਗਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣੇ। ਜਦੋਂ ਸਕੂਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਜਾਣਾ ਆਪਾਂ ਫਿਰ ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਹੋ ਜਾਣਾ। ਬਾਬੇ ਨੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਮਿੱਠੀ ਗੋਲੀ ਦੇਣਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਗਲੀ ਜਾਂਦੀ ਬਾਬੇ ਦੇ ਮਗਰੇ - ਮਗਰ ਤੁਰੇ ਜਾਣਾ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਨੇ ਬਾਬੇ ਤੋਂ ਸਮਾਨ ਲੈਣਾ, ਉਥੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਰੁਕ ਜਾਣਾ। ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਹੱਸਦਾ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਚਿੱਟੇ ਮੋਤੀਆਂ ਵਰਗੇ ਦੰਦ ਉਸਦੇ ਬੁਢਾਪੇ ਨੂੰ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ । ਮੈਂ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਉਚੀ ਜਾਂ ਖਰਵੀਂ ਅਵਾਜ਼ 'ਚ ਕਦੇ ਵੀ ਬੋਲਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੁਣਿਆ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮਿੱਠੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਦਾ ਆਉਣਾ ਘਟ ਗਿਆ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਬੜੀ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ ਉਡੀਕਣਾ ਪਰ ਬਾਬਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਦੇ ਵੀਂ ਨਾ ਮੁੜਿਆ। ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਬਾਬਾ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਲੇਖਕ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਨਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਕਾਬਲੀ ਵਾਲਾ' ਦਾ ਪਾਤਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਦੀ ਦੱਸਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ 'ਭਾਦੋਂ ' ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਸੇਵੀਆਂ ਘਰੇ ਵੱਟਣੀਆਂ । ਉਦੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਭਾਈ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਕੱਤਰੀਆਂ ਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਭੁੰਜੇ ਪੱਲੀ ਵਿਛਾ ਤੌੜੇ ਮੂਧੇ ਮਾਰ ਲੈਣੇ ਫਿਰ ਕਰੀਰ ਵੱਢ ਲਿਆਉਣੇ, ਉਦੋਂ ਕਰੀਰ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਸੇਵੀਆਂ ਤੌੜਿਆਂ ਤੇ ਵੱਟ- ਵੱਟ ਕਰੀਰੇ ਤੇ ਪਾਈ ਜਾਣੀਆਂ। ਸੋਡੀ ਮਾਸੀ ਜੀਤੋਂ ਆਥਣ ਨੂੰ ਪਸੇਰੀ ਪੱਕਾ ਆਟਾ ਵੱਟ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਸਮਾਂ ਬਦਲਦਾ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਵੇਲੇ ਐਤਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨੁ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰੋਂ ਘੋੜੀ (ਜ਼ਿੰਦਰੀ -ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ) ਲੈ ਆਉਣੀ ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਮੰਜੇ ਦੀ ਦੌਣ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਸ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹ ਲੈਣਾ, ਤੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਧੁੱਪ ਦੇ ਮੰਜੇ ਮੂਧੇ ਮਾਰਕੇ ਰੱਸੀਆ ਪਾਇਆ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਲੈਣੀਆਂ ਤੇ ਬਹਿ ਜਾਣਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਫੇਰਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਚਾਰ -ਪੰਜ ਗੇੜੇ ਬੜੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਦੇਣੇ, ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਆਟੇ ਨਾਲ ਮਸ਼ੀਨ ਭਾਰੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ਰੁਕ-ਰੁਕ ਸਾਰ ਲੈਣਾ। ਸ਼ਾਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟ ਦੇਣੀਆਂ। ਆਥਣੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵੀਆਂ ਧਰਨ ਲਈ ਕਾਹਲ਼ ਕਰਨੀ। ਮਾਂ ਨੇ ਬਥੇਰਾ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਹਾਲੇ ਸੁੱਕੀਆਂ ਨਹੀਂ,ਹਨ। ਪਰ ਕਦੋਂ ਮਨਣੀ। ਬਸ ਇਹੀ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਹੁਣੇ ਬਣ ਕੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਪੈ ਜਾਣ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨਾਲ ਵੱਟੀਆਂ ਜਾਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਮੇਰੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਹਰ ਸਾਲ ਇਕ ਚਾਚਾ ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟਣ ਵਾਲਾ ਆਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਆ ਕੇ ਅਵਾਜ਼ ਲਾਉਣੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਝੱਟ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਣਾ ਉਸਨੇ ਕਹਿਣਾ- ਕਿਉਂ ਕੁੜੇ ਸੇਵੀਆਂ ਵਟਾਉਣੀਆਂ ? ਮੇਰੀ ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਦਰੋਂ ਬੀਜੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆ ਜਾਣੀ ਬਾਈ ਜਦੋਂ ਅਗਲੇ ਗੇੜੇ ਆਇਆ ਉਦੋਂ ਵੱਟਾਂ ਲਵਾਂਗੇ, ਹਜੇ ਆਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਪੜਛਾਣ ਕੀਤਾ। ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਮੱਲੋ-ਮੱਲੀ ਆਪਣੀ ਪੀਟਰ ਰੇੜ੍ਹੇ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਸਾਡੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਉਣੀ ਤੇ ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ 'ਚ ਕਹਿਣਾ- ਲਿਆਓ ਕੁੜੇ ਕੁੜੀਓ ਆਟਾ ਮੈਂ ਕੱਪੜਛਾਣ ਕਰ ਲੈਨਾ। ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪੇ ਹੀ ਰਸੋਈ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਆਟੇ ਵਾਲੀ ਡਰੰਮੀ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਆਪੇ ਹੀ ਛਾਨਣੀ ਨਾਲ ਆਟਾ ਕੱਪੜਛਾਣ ਕਰ ਲੈਣਾ ਤੇ ਆਪ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸੂਜੀ ਤੇ ਮੈਦਾ ਮਿਲਾ ਕੇ ਮੰਜਾ ਮੂਧਾ ਮਾਰ ਦੁਆਲੇ ਰੱਸੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹ ਦੇਣੀਆਂ ਤੇ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ 'ਚ ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟ ਜਾਣੀਆਂ। ਨਾਲੇ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਾਈ ਜਾਣਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਦੇਖ ਬੀਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਕੁੜੇ, ਕੁੜੀ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਆ ? ਸਹੁਰੇ ਚੰਗੇ ਨੀ ਮਿਲੇ ? ਬੀਜੀ ਅੱਗੋਂ ਹੱਸ ਪਈ ਕਹਿੰਦੀ ਨਹੀਂ ਬਾਈ ਇਹ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਨੂੰਹ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਬੜੀਆਂ ਹੀ ਹੈਰਾਨੀ ਭਰੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਹੋਇਆ ਨਾਲੇ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਪਲੋਸ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾਲੇ ਦਸ ਰੁਪਏ ਦੇ ਗਿਆ। ਉਹਦਾ ਆਪੇ ਆ ਕੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ। ਹੁਣ ਉਸ ਨਾਲ ਮੋਹ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਪੈ ਗਈ ਸੀ। 2017 ਦੀ ਸਾਰੀ ਭਾਦੋਂ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਲੰਘ ਗਿਆ । ਸੇਵੀਆਂ ਵਾਲਾ ਚਾਚਾ ਨਾ ਆਇਆ। ਇਕ ਦਿਨ ਸਰਸਰੀ ਜਿਹੇ ਬੀਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ - ਬੀਜੀ ਸੇਵੀਆਂ ਵਾਲਾ ਚਾਚਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਇਸ ਵਾਰ ? ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਟਾਈਮ ਲੱਗਿਆ ਹੋਣਾ। ਗੱਲ ਆਈ ਗਈ ਹੋ ਗਈ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਗਲੀ ਚੋ ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ। ਮੈਂ ਭੱਜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਗਈ। ਉਹੀ ਮਸ਼ੀਨ, ਉਹੀ ਪੀਟਰ ਰੇਹੜਾ, ਪਰ ਚਾਚਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚਾਚੇ ਦੀ ਥਾਂ ਬਾਈ, ਤੇਈ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ, ਹੋਕਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬੀਜੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਵੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਇਕ ਹੋਰ ਬਾਈ ਆਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹੀ ਰੇੜ੍ਹੀ ਲੈ ਕੇ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ , ਹੁਣ ਦੋ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ। ਮੁਸ਼ਕੀ ਜਿਹੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਆਈਆਂ ਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਗਲੇ 'ਚ ਲਟਕ ਗਈ ਮੱਸਾ ਹੀ ਬੋਲ ਪਾਇਆ। ਜੀ ਉਹ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਪਿਓ ਸੀ, ਦੋ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਦੁਰਘਟਨਾ 'ਚ ਮਰ ਗਿਆ। ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਸਾਂਵਲੇ ਜਿਹੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਗਲ ਭਰ ਆਇਆ। ਉਸ ਦਿਨ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਾਡੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ੀਨ ਲਿਆਂਦੀ ਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟੀਆਂ। ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੇ ਕਿੰਨਾ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਲਿਖਿਆ ਏ ਕਿ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਇਤਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਹਿਕਾ ਕਰਤੇ, ਕਭੀ-ਕਭੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਭੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਦੇ ਜਾਤੀ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ
9915780980

ਸ਼ੌਕ ਉੱਚੇ ਨੇ ਮੇਰੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਦੂਰ ਆਸਮਾਨ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਦੇ !

ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰਹਿ ਕੇ ਉਹ ਕਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਸਮਾਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉੱਡਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਦੂਰ ਆਸਮਾਨ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਦੇ ਜੋ ਸੁਪਨੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇੱਕ ਦਿਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਭਾਵੇਂ ਹੀ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਹਾਲੇ ਵੀ ਪਾਖੰਡਵਾਦ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਪਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸ਼ੌਂਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਖੰਡਵਾਦ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਲੋਕ ਇਸ ਦੁਨੀਆ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਪਾਖੰਡਵਾਦ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣਾ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਸਲਾਉਂਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਥੱਕਦੀ। ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇੱਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਹੈ 14 ਸਾਲਾਂ ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਦਾ ਨਾਂਅ ਹੀ ਉੱਚੀਆਂ ਉਡਾਰੀਆਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਕੰਮ ਵੀ ਆਸਮਾਨ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹਨ। ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਛੋਟਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕੰਮ ਅਜਿਹੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਨਾਲ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਅਕਾਸ਼ ਦੀ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਪਿੰਡ ਮਲਕਾਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਤਹਿਸੀਲ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਿਤਾ ਸੱਦਾ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਮਿਸਤਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਸਟਾਰ ਪਲੱਸ ਕਾਨਵੈਂਟ ਸਕੂਲ ਰਾਮਾ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ 9ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਦੇ ਵਾਂਗੂ ਹੀ ਸੋਹਣੇ ਆਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਮੂਹਰੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਦੀ ਆਰਟ ਵੇਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਬਸ ਉਸਦੀ ਆਰਟ ਦਾ ਦੀਵਾਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਆਰਟ ਵਰਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਚੱਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਪਿਤਾ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਆਰਟ ਵਰਕ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਪੈ ਗਿਆ। ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਗਭਗ 9,10 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੈਨਸਿਲ ਮਾਈਕਰੋ ਬਣਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰੀਬ 19/20 ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਮਾਡਲ ਬਣਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਕੁ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਮਾਡਲ ਵੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂਅ ਹੁਣ ਲਿਮਕਾ ਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਇੱਕ ਆਰਟਿਸਟ ਨੇ ਕਰੀਬ 2 ਮਾਈਕਰੋ ਬਣਾਏ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 0.12 ਐਮਐਮ ਸਿਕੇ 'ਤੇ, 3 ਸੀਐਮ ਦੀ ਪੈਨਸਿਲ ਤੇ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਪਰ ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਨੇ ਉਹ ਹੀ ਟ੍ਰੇਨ ਕੇਵਲ 0.2 ਐਮ.ਐਮ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਅਤੇ 1.6 ਸੀਐਮ ਦੀ ਪੈਨਸਿਲ ਤੇ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸਦਾ ਸੁਪਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਨਾਂਅ ਗਿਨੀਜ਼ ਵਰਲਡ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਆਰਟ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪਣਾ ਨਾਂਅ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕਲਾਕਿਰਤੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਸੋਸ਼ਲ ਸਾਈਟਸ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੇਸਬੁੱਕ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਫੇਸਬੁੱਕ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫੇਸਬੁੱਕ ਰਾਹੀਂ ਨਾ ਕੇਵਲ ਮੇਰੀਆਂ ਕਲਾਕਿਰਤੀਆਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਮੈਨੂੰ ਸੂਝਵਾਨ ਦੋਸਤ ਵੀ ਮਿਲੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਰਟ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

ਅਸੀਂ ਵੀ ਜੱਟ ਹੁੰਦੇ ਸੀ

ਤਾਈ ਅਮਰੋ ਵਾੜੇ ਵਿੱਚ ਗੋਹਾ ਪੱਥ ਰਹੀ ਸੀ।ਥੋੜੀ ਥੋੜੀ ਧੁੱਪ ਮੁੜਕਾ ਤਾਈ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਚੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।ਚੁੰਨੀ ਦਾ ਮੜਾਸਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।ਓਹਦੇ ਕੋਲ ਨਿੰਮ ਦੀ ਛਾਂ ਹੇਠ ਗਹਾਰੇ ਦੇ ਕੋਲ ਓਹਦਾ ਪੋਤਾ ਬੈਠਾ ਸੀ।ਜੋ ਓਥੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕੋਠੀ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸੀ।ਜੋ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਮਹਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਉਸਦੀ ਛੱਤ ਤੇ ਫੋਰਡ ਟਰੈਕਟਰ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ।ਪੋਤਾ ਤਾਈ ਦਾ ਉਸ ਵੱਲ ਵੇਖੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।ਤਾਈ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਵੀ ਪੋਤੇ ਵੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।ਓਹ ਵੀ ਓਹਨੂੰ ਵੇਖਦੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਧਰ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਪੋਤਾ ਬੋਲਦਾ ਬੇਬੇ ਓਹ ਕੋਠੀ ਕਿੰਨੀ ਸੋਹਣੀਆ ।ਉਪਰ ਖੜ੍ਹਾ ਟਰੈਕਟਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਲਗਦਾ ਹੈ।ਬੂਲੈਟ ਲੈ ਕੇ ਅੰਦਰ ਵੜਿਆ ਮੁੰਡਾ।ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਗੱਡੀ ਖੜੀ ਹੈ।ਬੇਬੇ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਹੋਣਗੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡੋਂ।ਬੇਬੇ ਗੌਰ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦੀ ਰਹੀ।ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਰਹੀ।ਬੇਬੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਕਾਹਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਆਪਣੇ ਕਾਹਤੋਂ ਨਹੀਂ ਜਮੀਨ ਹੈਗੀ।ਆਪਾਂ ਕਦੋਂ ਕੋਠੀ ਪਾਵਾਂਗੇ,ਬੂਲੈਟ ਗੱਡੀ ਲੈ ਕੇ ਆਵਾਂਗੇ।ਆਪਣੇ ਆਹੀ ਦੋ ਕਮਰੇ ਨੇ ਬਸ।ਉਂਝ ਆਪਾਂ ਕਹਾਓਂਨਿਆ ਜੱਟ ਬਾਪੂ ਮੇਰਾ ਦਿਹਾੜੀ ਜਾਂਦਾ ।ਡੈਡੀ ਮੇਰਾ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ।

ਬੇਬੇ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਭਰੇ ਜਿਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਓਹ ਨਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਰਹੀ ਸੀ।ਬੇਬੇ ਦੱਸਦੇ ਕੁੱਝ ਬੋਲਦੀ ਕਾਹਤੋਂ ਨਹੀਂ।ਬੇਬੇ ਬੋਲਦੀਆ ਪੁੱਤ ਕੀ ਦੱਸਾਂ ਆਪਣੇ ਵੀ ਜਮੀਨ ਸੀ।ਟਰੈਕਟਰ ਟਰਾਲੀ ਸਾਰੇ ਸੰਦ ਸੀ।ਆਪਾਂ ਵੀ ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ।ਸਿਓਂ ਸਿਓਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।ਤੇਰੇ ਬਾਪੂ ਨੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਖੁੱਡ ਖੁੱਡ ਜੋੜੀ ਸੀ।ਰੱਜਕੇ ਖਾਦਾ ਨਾ ਪੀਤਾ।ਨਾ ਮਨ ਪਸੰਦ ਦਾ ਪਹਿਨਿਆ।ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਮਿੱਟ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ।ਪਰ ਤੇਰੇ ਪਿਓ ਨੇ ਕਦਰ ਨਾ ਪਾਈ ਮਿਹਨਤ ਦੀ।ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਕਾਲਜ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ।ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਮਾੜੀ ਸੰਗਤ ਚ ਰਲ ਗਿਆ।ਨਸ਼ੇ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਿਆ।ਜਮੀਨ ਵੇਚ ਕੇ ਕੋਠੀ ਪਾਈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਕੋਠੀ ਪਾਓਂਣੀਆਂ।ਬੜਾ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਨਾ ਪੁੱਤ ਆਪਾਂ ਨੇ ਕੀ ਕਰਨੀਆਂ ਕੋਠੀ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਘਰ ਪਾ ਲੈਨਿਆ।ਪਰ ਪੁੱਤ ਓਹ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਮੀਨ ਵੇਚ ਕੇ ਕੋਠੀ ਪਾਈ।ਬੂਲੈਟ ਤੇ ਗੇੜੇ ਦਿੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।ਮੁੱਛਾਂ ਹੀ ਠੀਕ ਨਾ ਆਈਆਂ।ਤੇਰੀਆਂ ਭੂਆ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ।ਓਹ ਵੀ ਜਮੀਨ ਵੇਚਕੇ ਕੀਤਾ।ਤੇਰੇ ਪਿਓ ਦਾ ਕੀਤਾ ਓਹ ਵੀ ਜਮੀਨ ਵੇਚ ਕੇ ਅਖੇ ਕਲਾਕਾਰ ਲਵਾਓਂਣਾ।ਖੁੱਡ ਖੁੱਡ ਜੋੜੀ ਤੇ ਬਾਪੂ ਨੇ ਖੁੱਡ ਖੁੱਡ ਕਰਕੇ ਸਿਗਰਟ ਦੇ ਧੂਏ ਵਾਂਗ ਉਡਾ ਦਿੱਤੀ।ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਲੜ ਪਿਆ ਕਰੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ।ਅਖੇ ਮੈਂ ਵੈਲੀ ਹਾਂ।ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਜੇਲ ਗਿਆ।ਦੁੱਧ ਪੀਣ ਨੂੰ ਰੱਖੀ ਮੱਝ ਵੇਚ ਕੇ ਜਮਾਨਤ ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ।ਆਕੇ ਬਲੈਕ ਚ ਫੜਿਆ ਗਿਆ।ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਫਿਰ ਅੰਦਰ ਰਿਹਾ।ਜਦ ਨਸ਼ੇ ਪੱਤੇ ਤੇ ਵੈਲਪੁਣੇ ਚ ਸਭ ਕੁੱਝ ਵਿਕ ਗਿਆ।ਰਹਿੰਦੀ ਜਮੀਨ ਗਹਿਣੇ ਹੋ ਗਈ।ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ।ਓਹ ਵੀ ਵਾਪਸ ਨਾ ਹੋਇਆ ।ਆੜਤੀਆ ਨਿੱਤ ਭਰੀ ਪੰਚਾਇਤ ਚ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਰਕੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਘੱਟ ਆਓਂਦੇ ਸੀ।ਜਿਸਦੇ ਆਪਾਂ ਪੈਸੇ ਦੇਣੇ ਸੀ।ਓਹ ਲੋਕ ਵੱਧ ਆਓਂਦੇ ਸੀ।ਟਰੈਕਟਰ ਖੇਤੀ ਦੇ ਸੰਦ ਸਭ ਵਿਕਗੇ।ਤੇਰੇ ਪਿਓ ਦੀ ਫੁਕਰਬਾਜੀ ਵੱਧਦੀ ਸੀ।ਤੇ ਘਰੇ ਗਰੀਬੀ ਵੱਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।ਜਦ ਕਰਜ਼ਾ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਚੜ ਗਿਆ।ਪੁੱਤ ਇਹ ਕੋਠੀ ਆੜਤੀਏ ਨੂੰ ਵੇਚਣੀ ਪਈ।ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਆਹ ਪਸੂਆਂ ਵਾਲੇ ਵਾਗਲ ਚ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ।ਅੱਜ ਤੇਰੇ ਪਿਓ ਦੀ ਹੋਸਬਾਜੀ ਨੇ ਆਹ ਹਲਾਤਾਂ ਚ ਲਿਆ ਦਿੱਤੇ।ਤੇਰਾ ਪਿਓ ਸੰਗ ਮੰਨਦਾ ਦਿਹਾੜੀ ਜਾਂਦਾ।ਸ਼ਹਿਰ ਕਿਸੇ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ।ਤੇਰਾ ਬਾਪੂ ਮਿਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਦਿਹਾੜੀ ਜਾਂਦਾ।ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਵੀ ਜਮੀਨ ਸੀ।ਆਪਣੇ ਵੀ ਕੋਠੀ ਸੀ।ਆਪਣੇ ਵੀ ਲੋਕ ਦਿਹਾੜੀ ਤੇ ਆਓਂਦੇ ਸੀ।ਪੁੱਤ ਆਪਾਂ ਵੀ ਕਦੇ ਜੱਟ ਹੁੰਦੇ ਸੀ।ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਤਾਈ ਲੈ ਪੋਤੇ ਨੂੰ ਮੜਾਸੇ ਸਮੇਤ ਚੁੱਕ ਬੱਠਲ ਭਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਘਰ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਈ।

ਮੱਖਣ ਸ਼ੇਰੋਂ ਵਾਲਾ
ਸੰਪਰਕ 98787-98726

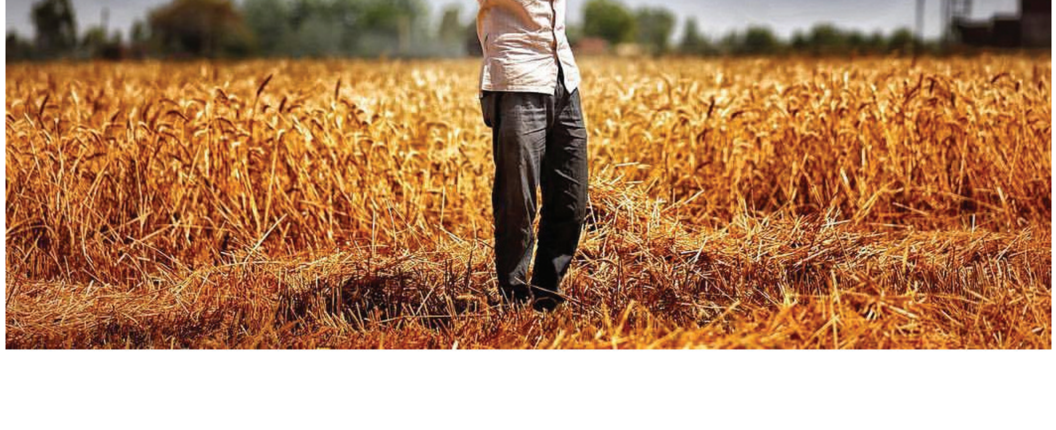

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੈਸਾ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਉੱਡਿਆ

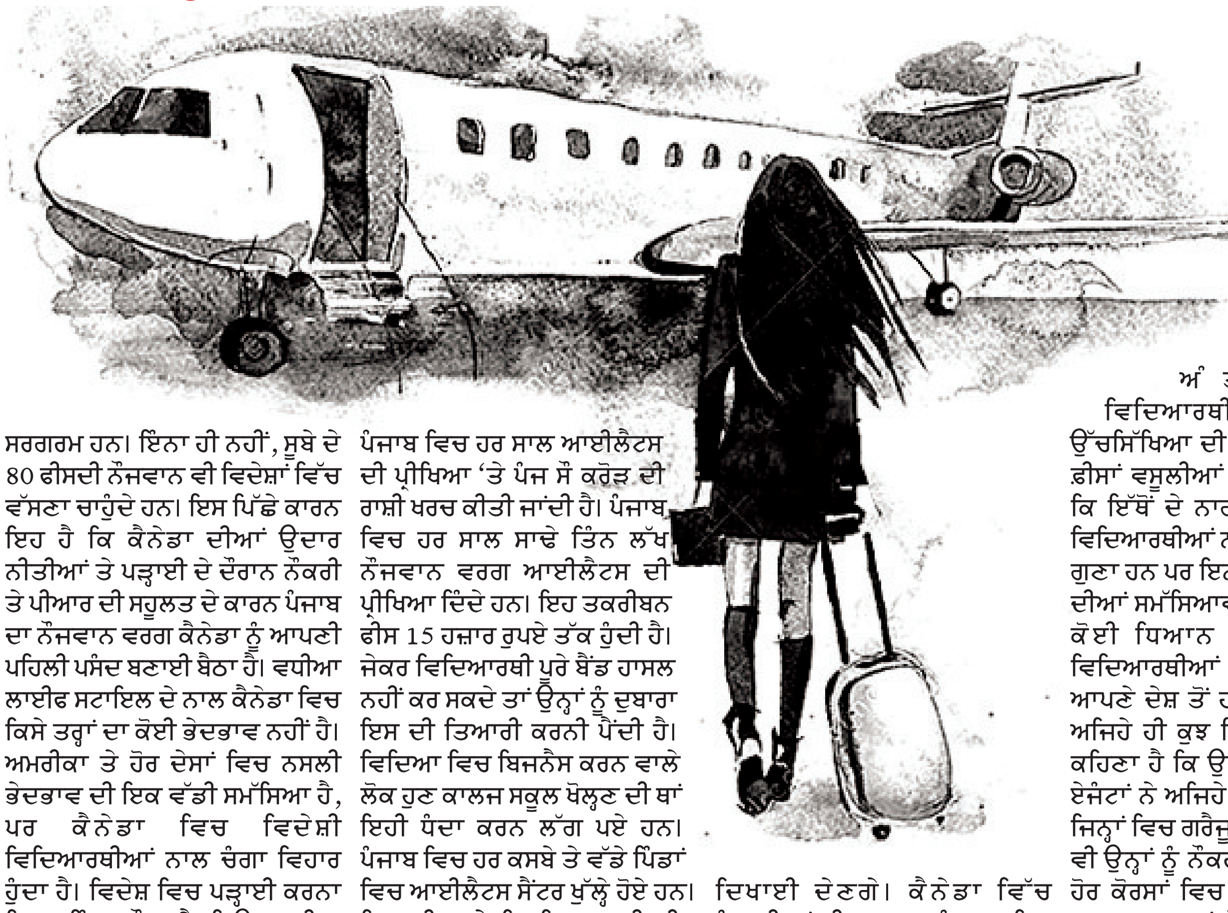

ਉੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਹੁਣ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸੂਬੇ ਦੇ 1.5 ਲੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਈਟੀ ਤੇ ਹੋਟਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਾਖਲਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਈਟੀ ਵਿਚ 21.25% ਹੋਟਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ 21.25%, ਪ੍ਰੋਡੈਕਟ ਮੈਨਜਮੈਂਟ 12.5%, ਬਿਜਨੈਸ ਸਟੱਡੀ ਵਿਚ 11.25%, ਫਾਇਨਾਂਸ ਵਿਚ 13.75%, ਹੈਲਥ ਸਾਇੰਸ ਵਿਚ 0.6.25%, ਐਮਬੀਏ ਵਿਚ 0.3.75%। ਔਸਤਨ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕੋਰਸ ‘ਤੇ ਲਗਪਗ 15 ਤੋਂ 22 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰ ਸਾਲ ਸੂਬੇ ਤੋਂ 48 ਹਜ਼ਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਪੇ ਫੀਸਾਂ ਵਜੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ 28,500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਬਜਟ (ਸਾਲ 2019-20 ਲਈ 1,58,493 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਦਾ 19 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੁਆਬਾ ਤੇ ਮਾਲਵਾ ਦੇ 100 ਕਾਨੂੰਨੀ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟ, ਆਈਲੈਟ ਕੋਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾਈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਥੋਂ ਦੇ 75 ਫੀਸਦੀ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 12ਵੀਂ ਮਗਰੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਸੈਟਲ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸੂਬੇ ਦੇ 80 ਫੀਸਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਉਦਾਰ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਪੀਆਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਬਣਾਈ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਵਧੀਆ ਲਾਈਫ ਸਟਾਇਲ ਦੇ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਨਸਲੀ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਵਿਹਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨਾ ਇਕ ਮਹਿੰਗਾ ਸੌਦਾ ਹੈ। ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ, ਰਹਿਣ ਦਾ ਖਰਚਾ ਤੇ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਖਰਚਾ ਆਦਿ। ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟ ਟਾਈਮ ਜਾਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਟ ਟਾਈਮ ਜਾਬ ਹਫਤੇ ਵਿਚ ਦਸ ਤੋਂ ਵੀਹ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਆਈਲੈਟਸ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ‘ਤੇ ਪੰਜ ਸੌ ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਆਈਲੈਟਸ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਕਰੀਬਨ ਫੀਸ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੂਰੇ ਬੈਂਡ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਿਆ ਵਿਚ ਬਿਜਨੈਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹੁਣ ਕਾਲਜ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਹੀ ਧੰਦਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਰ ਕਸਬੇ ਤੇ ਵੱਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਆਈਲੈਟਸ ਸੈਂਟਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੀ ਫੀਸ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਖਰਚਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਸਰੀ, ਡੇਲਟਾ, ਵੈਨਕੂਵਰ, ਟੋਰਾਂਟੋ, ਓਨਟਾਰੀਓ, ਮਿਸੀਗਾਗਾ, ਮਾਲਟਨ ਆਦਿ ਅਲਬਰਟਾ ਰਾਜ ਦੇ ਐਡਮਿੰਟਨ, ਕੈਲਗਰੀ, ਕਿਉਬਿਕ ਰਾਜ ਦੇ ਮੌਂਟੀਰੀਆਲ ਦੇ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਗੇ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਧਾਕ ਦਾ ਅੰਦਾਜਾ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 21 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਘੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਊ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਲਜਾਂ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ‘ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟੂਡੈਂਟਸ’ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਕਥਿਤ ਉੱਚਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਭਾਰੀ ਫ਼ੀਸਾਂ ਵਸੂਲੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਪੀਆਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਲਗਪਗ ਤਿੰਨ-ਗੁਣਾ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਕੁਝ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਠੱਗ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਕੋਰਸ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਹਾਸਲ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਉਹ ਹੋਰ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਹੋਣਾ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਨਾ ਟੁੱਟੇ ਪਰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ਾਈ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅੰਡਰ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲੋਂ 3.4 ਗੁਣਾ ਵਧੇਰੇ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫ਼ੀਸ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਫ਼ੀਸ ਲਗਪਗ ਦੁੱਗਣੀ ਹੈ। ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਦਬਾਅ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਵਿਨੀਪੈਗ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਮੌਸਮ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਤਾਪਮਾਨ ਦਾ ਪੱਧਰ ਮਨਫ਼ੀ 20 ਤੋਂ ਲੈ ਕਰ ਮਨਫ਼ੀ 40 ਤੱਕ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇਰਹਿੰਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਔਖਾ ਕੰਮ ਘਰ ਲੱਭਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਕੰਮ ਲੱਭਣ ਲਈ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ 20 ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚੋਂ ਡਿਪੋਰਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬਿਜ਼ਨਸ ਅਦਾਰੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਘੱਟ ਡਾਲਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪੀਆਰ ਵਾਸਤੇ ਪੀਐੱਨਪੀ ਤੇ ਐੱਲਐੱਮਆਈਏ ਸ਼ਰੇਆਮ ਵਿਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਦੇ ਇਹ ਸੌਦਾ 10 ਕੁ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਕੀਮਤ 40-50 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਅੱਪੜ ਗਈ ਹੈ। ਇੰਜ ਇਕ ਪਾਸੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਾ ਆਮ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਰੇਟ ਵੀ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋ. ਬਲਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਮੋ.: 9815700916

ਮਾਡਰਨ ਜ਼ਮਾਨੇ ‘ਚ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੀਵੇਂ ਨਾ ਕਦੇ ਬੁਝਣ ਦੇਈਏ..

ਕਈ ਮਾਪੇ ਤਾਂ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਪੂਰੇ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸੀ, ਪਰ ਗ਼ਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ ‘ਚ ਪਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ‘ਚ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਬਾਂ ਖ਼ਾਲੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੰਗਦੇ ਸਨ। ਵੇਲਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਆਇਆ ਕਿ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਖਿਡੌਣੇ ਬਣਨ ਲੱਗੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹਰ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਖਿਡੌਣੇ ਵੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਖਿਡੌਣਿਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਕ ਬੜੇ ਸੰਭਾਲ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਸਨ।ਵੇਲਾ ਜੇਕਰ ਬਚਪਨ ਦਾ ਯਾਦ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੰਝੂ ਵਹਿਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਉਹ ਵੇਲਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਨਿੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੰਗਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਮਾਪੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਕੁੱਜੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਭਾਂਡੇ ਹੀ ਘੁਮਿਆਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲੈ ਦਿੰਦੇ ਸੀ। ਖੌਰੇ ਇਸ ਲਈ ਹੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਖਰੇ ਸਨ। ਸਿਆਣੇ ਹੁਣ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਖਰਾ ਅਤੇ ਸੁੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚਲੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗ ‘ਤੇ ਸੁਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਹੁਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਾਪੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘੁਮਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਬੜੇ ਹੀ ਸ਼ੌਕ ਦੇ ਨਾਲ ਖ਼ਰੀਦ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਬੱਚੇ ਉਕਤ ਖਿਡੌਣੇ ਦੇ ਨਾਲ ਖੇਡਦੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਘੁਲ ਮਿਲ ਜਾਣ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅੱਜ ਜ਼ਮਾਨਾ ਬਦਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਡਰਨ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਪਰ ਕਈ ਇਲਾਕੇ ਹੁਣ ਵੀ ਐਸੇ ਹਨ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਖਿਡੌਣੇ ਬੜੇ ਹੀ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ‘ਤੇ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।ਅੱਜ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਮਾਡਰਨ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਧਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਅਤੇ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਦਾ ਸਵਾਦ ਤਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਚਲੋ ਖ਼ੈਰ.!!ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਥੇ ਮੰਨਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਚੀਨੀ ਸਮਾਨ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਹੋ ਗਏ। ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਚੀਨ ਨੇ ਸਾਡੇ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਡਾ ਵਿਰਸਾ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਰਸਾ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਮੇਰੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਚੀਨੀਆਂ ਨੇ ਖੋਹਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਖ਼ੁਦ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਾਂ।ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਭੁੱਲਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਵਸਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਸਟੀਲ, ਪਲਾਸਟਿਕ ਆਦਿ ਦੇ ਬਰਤਨ ਹੋਣਗੇ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵਿਰਲੇ ਦੇ ਘਰ ਹੀ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਬਰਤਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਬਜ਼ੀ ਆਦਿ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਦੁੱਧ ਰਿੜਕਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚੀਨੀ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੇ ਥਾਂ ਲੈ ਲਈ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਦੀਵਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਹੁਣ ਬਲਬਾਂ ਅਤੇ ਬੱਤੀਆਂ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀਵੇ ਕਿਸੇ ਵਿਰਲੇ ਘਰ ਹੀ ਜਗਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੀਵੇ ਦਾ ਚਾਨਣ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ, ਪਰ ਲੋਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਦੀਵੇ ਜਿੰਨਾ ਚਾਨਣ ਹੀ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਰੁਸ਼ਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਵੀ ਗੱਲ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦੀ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੁੱਖ ਮੋੜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਂ ਬਾਪ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾ ਖੁਆ ਕੇ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਨਾ ਵਿਕਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਘੁਮਿਆਰਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਠੱਪ ਹੋਣ ਦੀ ਕੰਗਾਰ ‘ਤੇ ਆ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਕੁਝ ਕੁ ਘੁਮਿਆਰਾਂ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਇਹ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਆਰੰਭ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਜੁੜਿਆ ਹੈ, ਵਿਰਸਾ ਜੁੜਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ, ਸਾਡੀ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਹੀ ਅਪੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਮੌਕੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਦੀਵਿਆਂ ਦਾ ਚਾਨਣ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ। ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਦੀਵੇ ਦੇ ਬੁਝਣ ਨਾਲ ਕਈ ਘਰ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ +91 98148 90905

ਬਰੈਕਸਿਟ ! ਬਰੈਕਸਿਟ !! ਬਰੈਕਸਿਟ !!!

ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਢਾਈ ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਰਾਮ ਰੌਲਾ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਹੈ ਬਰੈਕਸਿਟ । ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਘਰ ਘਰ ਤੇ ਹਰ ਗਲੀ ਮੁਹੱਲੇ ਚਰਚਾ ਆਮ ਹੈ। ਹਰ ਕੋਈ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਕਿਆਫੇ ਅਤੇ ਅਟਕਲਪੱਚੂ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਲੇਬਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਟੋਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਲਿਬਰਲ ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੇਬਰ ਅਤੇ ਟੋਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮੁਲ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਹੁਣ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਲਿਬਰਲ ਡੈਮਕਰੇਟ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਅਤੀ ਸੰਜੀਦਾ ਅਤੇ ਪੇਚੀਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਮਸਲੇ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਅਰਸੇ ਵਿੱਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ। ਡੇਵਿਡ ਕੈਮਰਨ ਨੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਝਕੇ ਰੈਫਰੈਂਡਮ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਕ ਦੇ ਲੋਕ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਲ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫ਼ਤਵਾ ਦੇਣਗੇ ਪਰ ਨਤੀਜਾ ਉਲਟ ਆਇਆ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪਿਆ। ਫਿਰ ਵਾਰੀ ਆਈ ਥਰੀਸਾ ਮੇ ਦੀ। ਥਰੀਸਾ ਮੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਲ਼ਝੀ ਹੋਈ ਲੇਡੀ ਸੀ ਜੋ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਵਰਕਰ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇਤਾ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਆਈ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਆਸਾਂ ਸਨ। ਮੁਲਕ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਾਈਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤਿੰਨ ਮਸੌਦੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕੌਮਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜੋ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਹੋਏ। ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਤਿੰਨੇ ਹੀ ਮਸੌਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭੁਗਤੇ।

ਆਖਿਰ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਚਲਦੀ ਦੇਖ ਕੇ ਥਰੀਸਾ ਮੇ ਨੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਦੀ ਐਕਸਟੈਨਸ਼ਨ ਲੈ ਲਈ ਤੇ ਆਪ 7 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਥਰੀਸਾ ਮੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਮੁਤਾਬਿਕ ਯੂਰਪੀਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਉਸਨੇ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਵੀ ਲਾਈ ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅੰਦਰੋਂ ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਡੀਲ ਤੋਂ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਛੱਡਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਅੰਦਰਲੇ ਇਸ ਸੱਚ ਦਾ ਬਰੱਸਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਥਰੀਸਾ ਮੇ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਦ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਹੁਣ ਧੁਨ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਪੱਕੇ ਨੇਤਾ ਬੌਰਿਸ ਜੌਹਨਸਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰ ਥਾਪ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰਿਆ ਹੈ। ਬੌਰਿਸ ਜੌਹਨਸਨ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨੇਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਉਸਦੀ ਕਹਿਣੀ ਅਤੇ ਕਰਨੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਬਰਤਾਨੀਆ ਨੂੰ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਜ਼ਿਦ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਹ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਤੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਕੇ ਕੋਈ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਪਰ ਅਗਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਵੀ ਬੌਰਿਸ ਜੌਹਨਸਨ ਨੇ 31 ਅਕਤੂਬਰ 2019 ਨੂੰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਨੂੰ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾ ਪੱਕਾ ਨਿਸਚਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਬਰਤਾਨੀਆ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਗਾਊਂ ਹੀ ਪੁਖ਼ਤਾ ਕਦਮ ਪੁੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਾਸਤੇ ਫੰਡ ਰਾਖਵਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਸਰਹੱਦੀ ਤੇ ਕਸਟਮ ਫੋਰਸ ਨੂੰ ਚੁਸਤ ਦਰੁਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕਿ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਉਹਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹੜੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਕੌਮੀ ਮਾਰਗਾਂ ਉੱਤੇ ਲੱਗੇ ਹੰਗਾਮੀ ਸੂਚਨਾ ਬੋਰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਗੱਡੀ ਮੋਟਰ ਚਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰੈਕਸਿਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤਿਆਰੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ, ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਹੀਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਨੂੰ ਬਰੈਕਸਿਟ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਰੈਕਸਿਟ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਤਾਂ ਬੇਸ਼ਕ ਬੇਸ਼ੱਕ 2017 ਤੋਂ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭੰਬਲ਼ਭੂਸਾ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੇਖਣਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਬਰੈਕਸਿਟ ਦਾ ਊਠ ਕਿਸ ਕਰਵਟ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ 19 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਬਰਤਾਨੀਆ ਤੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀ ਵੀ ਉਕਤ ਤਾਰੀਖ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਬੌਰਿਸ ਜੌਹਨਸਨ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਤੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਆਰ ਪਾਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਰੌਅ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣਾਂ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰਾਉਣੀਆਂ ਪੈਣ। ਪਾਰਟੀ ਕੇਡਰ ਵੀ ਇਹੀ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਬਰੈਕਸਿਟ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਲਕ ਦੇ ਲੋਕ ਪਾਰਟੀ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਛੱਡ ਦੇਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਅਕਸ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਅਗਾਮੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਪਤਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਜਾਈਏ ਕਿ ਇਸੇ ਸਾਲ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਜੋ ਲੋਕਲ ਗਵਰਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਬਰੈਕਸਿਟ ਦੇ ਅਣਸੁਲਝੇ ਮਸਲੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜੇਕਰ ਹੁਣ ਵੀ ਇਹ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵਾਸਤੇ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਘੰਟੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਭੋਗ ਪੈ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਬਾਕੀ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 20 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਬਰਤਾਨੀਆ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਨਾ ਇਕਰਾਰ ਦੇ, ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਚੂਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹਿੱਲ ਜਾਣਗੀਆਂ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਚੂਕਣਾ ਵਗੈਰਾ ਵੀ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇ।

- ਪ੍ਰੋ. ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ

(ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੱਥ ਵਿੱਚੋਂ)

ਅਵੱਲੇ ਨਾਂਓਂ

ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ
'ਭਗਤਾ ਭਾਈ ਕਾ'
1-604-751-1113 (ਕੈਨੇਡਾ)

ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਮਰਨ ਵਰਤ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਰਬੜ ਵਾਂਗ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਿਵੇਂ ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਹਰ ਰੋਜ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੱਥ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਜੁੜਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁੰਢ ਚਰਚਾ ਸਿਖਰਾਂ ਨੂੰ ਛੋਹ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਕਿਤੋਂ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣਦਾ ਤਾਂ ਸੱਥ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਇੰਜ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਮਦਾਰੀ ਖੇਡਾ ਪਾਉਣ ਵੇਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ ਦਾ ਸਮਾਨ ਖਿਲਾਰ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੁੰਦਾ।

ਸੌ ਸਾਲ ਨੂੰ ਢੁੱਕੇ ਬਾਬੇ ਸਾਉਣ ਸਿਉਂ ਨੇ ਸੱਥ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਰੇਸ਼ਮ ਮਾਸਟਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਕਿਉਂ ਮਾਹਟਰ! ਇਹ ਅੰਨਾ ਉਨਾ ਜਾ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਐ ਬਈ? ਵੇਖੋ ਯਾਰ ਇੱਕ ਪੰਜ ਸੱਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਬੰਦਾ ਕਿੱਡੇ ਕਿੱਡੇ ਪੜ੍ਹਾਕੂਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਣੀ ਪਾਈ ਫਿਰਦਾ।"

ਸੀਤਾ ਮਰਾਸੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਐਵੇਂ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ ਐ ਸਰਕਾਰ, ਪੱਟ ਕੇ ਪਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰਨ ਜਿਵੇਂ ਝੋਨੇ ਚੋਂ ਡੀਲਾ ਪੱਟੀਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਨਾਲੇ ਏਹਨੂੰ ਟੋਪੀ ਜੀ ਆਲੇ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਔਹ ਵਿੰਗੇ ਜੇ ਸਾਧ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲੈ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ ਐ ਓਹਦੇ ਨਾਲ। ਅਜੇ ਚੱਜ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਮਨ੍ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਛਿੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਸਲਵਾਰਾਂ ਪਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ।"

ਦੌਲਤੀ ਬੁੜ੍ਹਾ ਕਹਿੰਦਾ, "ਬਈ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਤਾਂ ਓਹਨੇ ਵੀ ਰੱਖੀ ਸੀ ਬਾਬੇ ਵਿੰਗੇ ਨੇ, ਉਹ ਕਿਉਂ ਨ੍ਹੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਇਆ?"

ਸੀਤਾ ਮਰਾਸੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਤਾਇਆ! ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਤਾਂ ਓਹੀ ਰੱਖੂ ਜੀਹਦੇ ਢਿੱਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹਊ। ਸਾਹ ਜਾ ਖਿੱਚ ਕੇ ਢਿੱਡ ਤਾਂ ਇਉਂ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਜਿਵੇਂ ਬੁਲਬੁਲੇ ਚੋਂ ਫੂਕ ਕੱਢੀ ਹੁੰਦੀ ਐ, ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਕਿਥੋਂ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਉਹਦੀ।"

ਨਾਥੇ ਅਮਲੀ ਨੇ ਸੀਤੇ ਮਰਾਸੀ ਦੀ ਚੋਟ ਸੁਣਕੇ ਆਪ ਵੀ ਅੰਨ੍ਹੇ ਵਾਹ ਹੀ ਤੀਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, "ਢਿੱਡ ਢੁੱਡ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨ੍ਹੀ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਉਂ ਮਗਰ ਲਾਈ ਫਿਰਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਗਹੀਰੇ ਕੋਲ ਕਪਾਹ ਦੇ ਟੀਂਡੇ ਖਿਲਾਰੇ ਹੋਣ। ਨਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨ੍ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਪ ਤਾਂ ਵਿੰਗਾ ਜਾ ਹੈ ਹੀ ਹੈ, ਕਿਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਨਾ ਆਵਦੇ ਅਰਗਾ ਬਣਾ ਦੇ, ਕਿੱਡੇ ਘੁੱਗੂ ਐ ਯਰ ਲੋਕ। ਆਕੜਿਆ ਬੈਠਾ ਸੀ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਚ, ਔਹ ਮਾਰਿਆ ਚਲਾ ਕੇ ਪਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸੰਤੀ ਨੇ ਭਜਨੇ ਅਮਲੀ ਦੇ ਪਾਥੀ ਮਾਰੀ ਸੀ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ।"

ਅਮਲੀ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਉੱਘ ਦੀ ਪਤਾਲ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਨੰਬਰਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮੇਜਰ ਫੌਜੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਹੈਂ ਹੈਂ! ਅਮਲੀਆ ਇਹ ਕਿਹੜਾ ਡੈ ਲੌਂਗ ਐ ਓਏ ਤੇਰਾ? ਸੰਤੀ ਤੇ ਭਜਨਾ ਅਮਲੀ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਕਿਥੋਂ ਜਾਵੜੇ। ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਐਮ ਪੀ ਬਣਦੇ ਆ, ਉਹ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਐ, ਹੋਰ ਨ੍ਹੀ ਕੋਈ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਤੂੰ ਮੱਲੋ ਮੱਲੀ ਗਾਜਰਾਂ 'ਚ ਗਧਾ ਵਾੜੀ ਜਾਨੈਂ।"

ਫੌਜੀ ਦੀ ਟੋਕ ਟਕਾਈ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਭੂਸਰ ਕੇ ਫੌਜੀ ਨੂੰ ਪੈ ਨਿੱਕਲਿਆ, "ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਓਏ ਡੱਡਾਂ ਕਦੋਂ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੀਆਂ। ਤੂੰ ਤਾਂ ਫੌਜ 'ਚ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਈ ਅੱਡੀ ਮਾਰੀਂ ਗਿਐਂ ਠਾਹ ਠਾਹ ਕਰਕੇ, ਓਹਦੇ ਨਾਲ ਤੇਰਾ ਡਮਾਕ ਖੋਖਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕੁਸ ਸਮਝ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਆਉਂਦੀ ਨ੍ਹੀ। ਜਦੋਂ ਸੰਤੀ ਤੇ ਭਜਨਾ ਅਮਲੀ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਲਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਆ ਨਾ, ਉਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ 'ਕੱਠ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਬੈਠਾ ਹੁੰਦਾ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਾਰੀ 'ਕੱਠ ਨੂੰ ਸਭਾ ਕਹਿੰਦੇ ਐ,ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਹ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਐ, ਤੂੰ ਜਾਵੜਿਐਂ ਦਿੱਲੀ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕਦੇ ਝੁੰਗੇ ਕੀ ਨਿਆਈਂ ਨ੍ਹੀ ਟੱਪੇ, ਦਿੱਲੀ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਲੈ ਜੂ ਭੜੂਆ। ਨਾਲੇ ਗੱਲ ਤਾਂ ਅੰਨੇ ਹਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਚਲਦੀ ਐ, ਤੂੰ ਅੱਡ ਈ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰਾ ਬਣਿਆਂ ਫਿਰਦੈਂ। ਪਤਾ ਤੈਨੂੰ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰਾ ਕੌਣ ਐਂ? ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੱਢੀ ਖਾ ਕੇ ਮਾਇਆ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਰੱਖੀ ਐ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਪਿਆ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰਾ। ਗਾਂਧੀ ਟੋਪੀ ਲੈ ਕੇ ਰੱਖਦਾ ਸਿਰ ਤੇ। ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਖੱਬੀ ਖਾਂ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਸੀਂ ਧੂਆਂ ਲਿਆਂਦਾ ਪਿਆ।"

ਬੁੱਘਰ ਦਖਾਣ ਕਹਿੰਦਾ, "ਪੈਸੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲਏ, ਲਏ ਕਿਸੇ ਨੇ, ਅੰਨੇ ਦਾ ਕੀ ਢਿੱਡ ਦੁੱਖਦਾ।"

ਅਮਲੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਢਿੱਡ ਨ੍ਹੀ ਦੁੱਖਦਾ, ਜੇ ਤੇਰੀ ਕੋਈ ਘਰੋਂ ਕੱਛ ਚੱਕ ਕੇ ਲੈ ਜੇ, ਭਾਵੇਂ ਪਾਟੀ ਵੀਓ ਈ ਹੋਵੇ , ਤੂੰ ਰੌਲਾ ਨ੍ਹੀ ਪਾਏਂਗਾ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਕਰੇਂਗਾ?"

ਸੀਤਾ ਮਰਾਸੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਅਮਲੀਆ! ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੁਣ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰਾ ਨੰਗਾ ਈ ਫਿਰਦਾ, ਉਹ ਰੌਲਾ ਕਾਹਤੋਂ ਪਾਉਂਦੈ,ਓਹਦੀ ਕੱਛ ਕੌਣ ਲੈ ਗਿਆ?"

ਨਾਥੇ ਅਮਲੀ ਨੇ ਸੀਤੇ ਮਰਾਸੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ਇੱਕ ਗੋਲਾ ਮਰਾਸੀ ਵੱਲ ਵੀ ਸੁੱਟਿਆ, "ਜਾਹ ਓਏ ਮੰਗ ਖਾਣੀਏਂ ਜਾਤੇ, ਮੈਂ ਕਿਹੜਾ ਅੰਨਾ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਨੰਗਾ ਫਿਰਦੈ ਕਿ ਤੇੜ ਘਾਈ ਬੰਨ੍ਹੀ ਫਿਰਦੈ? ਮੈਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਐ, ਤੂੰ ਆਵਦੀਓ ਈ ਪਾੜ੍ਹਤ ਘੋਟੀ ਜਾਨੈਂ।"

ਨਾਲ ਬੈਠੀ ਤਾਸ਼ ਖੇਡਦੀ ਢਾਣੀ ਚੋਂ ਭੈਂਗਿਆਂ ਦਾ ਲੱਲੂ ਪੱਤਾ ਸੁੱਟ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, "ਅਮਲੀਆ! ਤੂੰ ਵੀ ਆਏਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੈਂ ਜਿਵੇਂ ਸੁੱਚਾ ਦਰਜੀ ਹੁੰਨੈ ਬਈ ਅੰਨੇ ਦੇ ਤੇੜ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਘਾਈ ਸਿਉਂ ਕੇ ਦੇ ਕੇ ਆਇਆ ਹੁੰਨੈਂ।"

ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਗੱਲ ਛੱਡ ਕੇ ਅਮਲੀ ਲੱਲੂ 'ਤੇ ਜਾ ਚੜ੍ਹਿਆ, "ਇਹ ਵੇਖ ਲੋ ਬਈ ਵੱਡਾ ਆਇਆ ਵਕੀਲ, ਇੱਕ ਤਾਂ ਹੈ ਭੈਂਗੇ ਦੂਜਾ ਨਾਂ ਰੱਖ 'ਤਾ ਲੱਲੂ, ਬੈਠਾ ਰਹਿ ਓਏ ਤੂੰ ਵੀ। ਬੁੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਨਾਉਂ ਵੀ ਨ੍ਹੀ ਰੱਖਣੇ ਆਏ, ਇੱਕ ਦਾ ਨਾਂ ਲੱਲੂ ਦੂਜੇ ਦਾ ਕੀੜੂ ਤੇ ਤੀਜੇ ਦਾ ਖੱਡੂ ਤੇ ਚੌਥੇ ਦਾ ਪੱਦੀ ਪੰਜਮੇਂ ਦਾ ਘੀਚਾ, ਜਾਹ ਓਏ ਕੰਜਰ ਦਿਓ, ਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਚੱਜ ਦੇ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ।"

ਸੀਤਾ ਮਰਾਸੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਅਮਲੀਆ! ਦੋ ਨਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰੇ, ਉਹ ਵੀ ਦੱਸ ਦੇ।"

ਸੀਤੇ ਮਰਾਸੀ ਨੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਲੱਲੂ, ਸੀਤੇ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਦੇ ਥਾਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਤੇ ਲੱਲੂ ਹੱਸ ਮੁੱਖ ਮੁੰਡਾ ਸੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਗੁੱਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਰ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਮਖੌਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਸੀਤੇ ਮਰਾਸੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ, "ਮਰਾਸੀਆ! ਤੂੰ ਦੱਸ ਦੇ ਬਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੁੜ੍ਹੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕੌੜੀ ਐ ਤੇ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦਾ ਨਾ ਮਿੱਠਾ ਸਿਉਂ ਐਂ।"

ਰਾਜੇ ਕਾ ਦੇਬੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਅਮਲੀਆ! ਤੂੰ ਲਈ ਤਾਂ ਜਾਨੈਂ ਨਾਉਂ, ਅਜੇ ਕੋਈ ਕਸਰ ਐ?"

ਅਮਲੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਕਹਾਉਣਾ ਤਾਂ ਮਰਾਸੀ ਦੇ ਮੂਹੋਂ ਐਂ।"

ਬਾਬਾ ਸਾਉਣ ਸਿਉਂ ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, "ਦਾਦੇ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿਉ।"

ਅਮਲੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਬਾਬਾ ਆਵਦੇ ਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਤਾਂ ਤੂੰ ਦੱਸ।"

ਤਾਸ਼ ਖੇਡਦੀ ਢਾਣੀ ਨੇ ਵੀ ਰੌਲਾ ਚੁੱਕ 'ਤਾ, "ਹੁਣ ਕੱਚਾ ਨਾ ਕੱਤੋ, ਦੱਸ ਈ ਦਿਉ ਸਾਰੇ ਨਾਂ ਨੂੰ।"

ਬਾਬਾ ਸਾਉਣ ਸਿਉਂ ਕਹਿੰਦਾ, "ਏਹਦੇ ਦਾਦੇ ਦਾ ਨਾਂ ਖੱਟਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪੜਦਾਦੇ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਾ ਸਿੰਘ ਸੀ।"

ਬਾਬੇ ਤੋਂ ਨਾਉਂ ਸੁਣ ਕੇ ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਜਿਉਂ ਲੱਗਿਆ ਹੱਸਣ, ਕਹਿੰਦਾ, "ਨਹੀਂ ਓਏ ਰੀਸਾਂ ਸੋਡੇ ਭੜ੍ਹਾਕੂਓ। ਕਿਆ ਬਾਤਾਂ ਨੇ! ਕੋਈ ਖੱਟਾ, ਕੋਈ ਮਿੱਠਾ, ਕੋਈ ਕੌੜਾ, ਛੱਡਿਆ ਈ ਨ੍ਹੀ ਕੋਈ ਸੁਆਦ।"

ਲੱਲੂ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਅਮਲੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਲੱਲੂਆ! ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਉਂ ਲੱਗਦਾ ਓਏ ਬਈ ਜੇ ਤੇਰੇ ਪੜਦਾਦੇ ਦਾ ਨਾਂ ਮਿਸ਼ਰਾ ਸਿੰਘ ਐਂ ਤਾਂ ਪੜਦਾਦੀ ਦਾ ਨਾਂ ਮਿਸ਼ਰੀ ਹੋਊ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਖੰਡ ਮਿਸ਼ਰੀ ਨਾਂ ਤਾਂ ਵੱਟ 'ਤੇ ਈ ਪਿਆ।"

ਦੌਲਤੀ ਬੁੜ੍ਹਾ ਕਹਿੰਦਾ, "ਯਾਰ ਓ ਅੰਨੇ ਹਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਗੱਲ ਵਿੱਚੇ ਈ ਛੱਡ 'ਤੀ। ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਦੱਸੋ ਬਈ ਅੱਗੇ ਫਿਰ ਕੀ ਹੋਇਆ?" ਨਾਥੇ ਅਮਲੀ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਨਾ ਗਿਆ। ਬਾਬੇ ਦੇ ਗੋਡੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, "ਅੰਨ੍ਹੇ ਉਨ੍ਹੇ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਰਹਿ ਗੀ ਹੁਣ ਤਾਂ ਭੈਂਗਿਆਂ ਦੇ ਲੱਥਲੂ ਸਜਾਖ਼ੇ ਦੀ ਹੀਰ ਚਲਦੀ ਐ। ਨਾਲੇ ਅੰਨ੍ਹਾਂ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇ ਦੂ, ਜਿਹੜਾ ਹੋਇਆ ਈ ਅੰਨ੍ਹਾਂ।"

ਸੀਤਾ ਮਰਾਸੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਅਮਲੀਆ! ਅੰਨ੍ਹਾਂ ਨ੍ਹੀ ਉਹੋ, ਉਹਦਾ ਨਾਉਂ ਅੰਨਾ, ਹਜ਼ਾਰਾ ਉਹਦਾ ਗੋਤ ਗਾਤ ਹੋਣੈ। ਤੂੰ ਸਜਾਖ਼ੇ ਨੂੰ ਹੀ ਅੰਨ੍ਹਾ ਬਣਾਈ ਜਾਨੈਂ।"

ਏਨੇ ਚਿਰ ਨੂੰ ਸੱਥ ਕੋਲ ਕਿਤੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਗੰਢਿਆਂ ਦੀ ਟਰਾਲੀ ਵਿੱਕਣ ਵਾਸਤੇ ਆ ਗਈ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਟਰਾਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਟਰੈਕਟਰ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਸਪੀਕਰ ਵਿੱਚ ਹੋਕਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 'ਭਾਈ ਵਧੀਆ ਗੰਢਿਆਂ ਦੀ ਟਰਾਲੀ ਸੱਥ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੀ ਐ, ਜੀਹਨੂੰ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਗੰਢਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਐ, ਏਥੋਂ ਆ ਕੇ ਲੈ ਜੋ।' ਜਿਉਂ ਹੀ ਟਰਾਲੀ ਸੱਥ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਰੁਕੀ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸੱਥ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਟਰਾਲੀ ਦੁਆਲੇ ਇਉਂ ਝੁੰਮਟ ਮਾਰ ਲਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਾਵਾਂ ਨੇ ਉੱਲੂ ਘੇਰਿਆ ਹੋਵੇ। ਗੰਢੇ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਲੋਕ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਦਾਣੇ ਲੈਣ ਲਈ ਇਉਂ ਚੱਲ ਪਏ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਘਰੋ ਗੰਢੇ ਖਰੀਦਣ ਲਈ 'ਵਾਜ਼ ਮਾਰ ਕੇ ਸੱਦਿਆ ਹੋਵੇ।

ਨਾਗ ਛੇੜ ਲਿਆ ਕਾਲਾ ਮੰਤਰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ !

ਯੂਨਾਨੀ ਮਿਥਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਕ ਅਖੌਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮਲੇ ਕਰਦੈ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਲੋਕ ਬ੍ਰੈਗਜ਼ਿਟ ਦੇ ਰੋਣੇ ਕਰਕੇ ਕਮਲੇ ਹੋਏ ਪਏ ਹਨ। ਜੂਨ 2016 ਦੀ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਰੌਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਨ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਮਹੂਰੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਿਚ ਅੜਿੱਕਾ ਬਣੀ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਮੱਧ ਯੁੱਗੀ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਯੂਰਪ ਵਰਗੀ ਜੰਗੀ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਮਾਰਧਾੜ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਨੈਪੋਲੀਅਨ ਅਤੇ ਹਿਟਲਰ ਦੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ। ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ 14 ਕਰੋੜ ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਘਰ ਸਾਬਤ-ਸਬੂਤਾ ਬਚਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਕੱਲਾ ਜਰਮਨੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਰਾ ਯੂਰਪ ਹੀ ਹਾਰ ਗਿਆ। ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਦੀਵਾਲਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ, ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇਣੀ ਪਈ।

ਯੂਰਪ ਦੇ ਧਾੜਵੀ ਦੌਰ ਦਾ ਇਹ ਅੰਤ ਸੀ। ਜੰਗਾਂ ਦਾ ਰਾਹ ਛੱਡ ਕੇ ਨੇਮਬੱਧ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ, ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ, ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਸ਼ਾਂ-ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਸਾਲ 1963 ਵਿਚ ਯੂਰਪੀਅਨ ਕਾਮਨ ਮਾਰਕੀਟ ਇਕ ਤਜਾਰਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਪਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਬਣ ਗਈ।

ਇਸ ਸਹਿਯੋਗੀ ਮਾਹੌਲ ਕਾਰਨ ਬੀਤੇ 74 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰਬੀ ਯੂਰਪ ਦੀ ਬੋਸਨੀਆ ਵਾਲੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਥੇ ਮੁਕੰਮਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਨਅਤੀ ਤਰੱਕੀ, ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲੀ, ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਖ਼ਸੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਸਦਕਾ ਵੇਖਦਿਆਂ-ਵੇਖਧਿਆਂ ਯੂਰਪ ਰਾਮ ਰਾਜ ਬਣ ਗਿਆ। ਲੰਡਨ, ਪੈਰਿਸ, ਰੋਮ ਬਰਲਿਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਧੁਰ 'ਤੇ ਆਈਸਲੈਂਡ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਵਿਚ ਸਪੇਨ, ਪੁਰਤਗਾਲ, ਰੋਮਾਨੀਆ, ਯੂਨਾਨ ਤੀਕ ਕਿਤੇ ਚਲੇ ਜਾਓ, ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ।

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਨਵੀਂ ਯੂਰੋ ਕਰੰਸੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਸੰਪਰਕ ਵੱਧਦੇ ਗਏ। ਅੱਜ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ 28 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪੁਰਾਣੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੇਤਨਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਯੂਰਪੀ ਹੋਣ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਵਧੀ-ਫੁੱਲੀ ਹੈ। ਬੀਤੇ 74 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਯੂਰਪ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਯੂਰਪ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖ ਕੇ ਮੋੜ ਕੱਟ ਲਿਆ ਪਰ ਏਸ਼ੀਆ, ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਹਾਲੇ ਵੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵੱਢਣ ਲਈ ਅਰਬਾਂ-ਖਰਬਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਖ਼ਰੀਦੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦੈ, ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਮਿਆਂਮਾਰ, ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ, ਭੂਟਾਨ, ਨੇਪਾਲ, ਥਾਈਲੈਂਡ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ? ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਰਦਾਨ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਜਦ ਕਦੇ ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਬੰਦਰਗਾਹ ਕੈਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਤਰਦਿਆਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਕਰ ਕੇ ਘੰਟਿਆਂਬੱਧੀ ਬਿਠਾ ਛੱਡਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ।

ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੋਲੈਂਡ, ਬੋਸਨੀਆ ਅਤੇ ਸਪੇਨ ਵਿਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਬ੍ਰਸਲਜ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਸਟੂਲਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਭਾਈ ਭਾਵੇਂ ਇਟਲੀ, ਯੂਨਾਨ ਜਾਂ ਪੁਰਤਗਾਲ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਸਮੇਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ 28 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਰਹਿਣ। ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਦੁਸ਼ਮਣੀਆਂ ਤੁਰੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਦਾ ਨੈਪੋਲੀਅਨ ਵਾਲੇ ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਹਿਟਲਰ ਵਾਲੇ ਜਰਮਨੀ ਨਾਲ ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਵੈਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕੋ ਯੂਨੀਅਨ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵਿਰੋਧ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਸਪੇਨ ਵਿਚਾਲੇ ਜਿਬਰਾਲਟਰ ਦਾ ਰੇੜਕਾ ਹੈ। ਆਇਰਲੈਂਡ ਨਾਲ ਅਲਸਟਰ ਸੂਬੇ ਦਾ ਝਗੜਾ ਹੈ। ਯੂਨਾਨ ਦਾ ਮੈਸਡੋਨੀਆ ਅਤੇ ਸਰਬੀਆ ਅਤੇ ਬੋਸਨੀਆ ਵਿਚਾਲੇ ਕਈ ਫਸਾਦ ਹਨ। ਪਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚੇ ਵਾਲੀ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਰੋਧ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਰੱਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਘ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਨਰਮ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਜੰਗਾਂ ਤੇ ਮਾਰਧਾੜ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ।

ਦੂਜੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਮਗਰੋਂ ਇੱਥੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਿਸਟਮ ਦੇਖ ਕੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦਾ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼, ਨਾਲੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਵਿੱਦਿਆ, ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲ ਸੋਸ਼ਲ ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟਿਕ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਮਾਡਲ ਯੂਰਪ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਦੇਣ ਹੈ।

ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਨਵੇਂ ਮੋਕਲੇ ਪਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ, ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਘ ਦਾ ਮਾਡਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਭ ਕੌਮੀਅਤਾਂ, ਐਥਨਿਕ ਗਰੁੱਪਾਂ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਇੱਜ਼ਤ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਮਿਲਣ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੌੜੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ ਤੋਂ ਉਤਾਂਹ ਉੱਠ ਕੇ ਇਕ ਬਹੁਕੌਮੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵਧੀਆ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 2016 ਵਾਲੀ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ?

ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ-ਸਾਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਵਧੀ ਜਾ ਰਹੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਖ਼ੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਖਾਂ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦਾਖ਼ਲਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੰਕੇ ਹਨ। ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਵਾੜਾ ਹੈ, ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਕਾਰਨਾਂ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬੰਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਸਿਰਦਰਦੀ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਰਪ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹਿਣੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਖ਼ੁਦ ਇੱਥੇ ਬਾਕੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਵਾਂਗ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਹਾਂ।

ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਏਸ਼ੀਅਨ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿਚ ਵੀ ਵਧਦੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਬਾਹਰੋਂ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਮੱਧ-ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਿਆਂਮਾਰ, ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ, ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਦਾਖ਼ਲਾ ਯੂਰਪ ਜਾਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸਨਅਤੀ ਲੋੜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਹ ਰਫਿਊਜੀ ਹਨ। ਲੋਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ।

ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ-ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਆਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਟਲੀ, ਯੂਨਾਨ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੇ ਕੈਂਪ ਲਾਉਣੇ ਪਏ ਹਨ। ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯੂਰਪ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਏਜੰਟ ਹੋਰ ਬੰਦੇ ਭੇਜੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਹੋਰ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਮਿਲਣ-ਜੁਲਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਅਤੇ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਅਵਾਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਏਕਤਾ-ਇਕਸਾਰਤਾ ਘੱਟਦੀ ਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਚਾਰ ਕੌਮੀਅਤਾਂ-ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਘ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਯੂਕੇ ਜਾਂ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਚੌਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਆਇਰਲੈਂਡ ਨੇ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਚ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਸਨ।

ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਇੰਨਾ ਰੌਲਾ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਦੇਸ਼ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਯੂਕੇ ਵਾਲੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਦਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਖ਼ਤਰਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਵਰਗਾ ਵਧੀਆ ਦੇਸ਼ ਹੀ ਨਾ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇ।

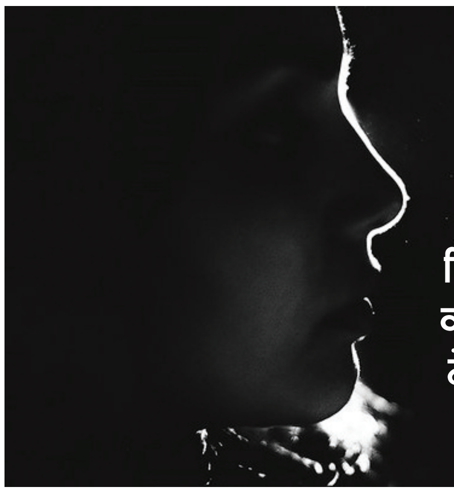

ਮਹਾਨਤਾ ਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ

ਮਦਰ ਟਰੇਸਾ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਨਿਮਾਣਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਰਹੀ। ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਨਾਥ ਬੱਚੇ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਲੂਲ੍ਹੇ, ਲੰਗੜੇ, ਅਨਾਥ ਅਤੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੀਰਤੀਮਾਨ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਨੀ ਨਹੀਂ। ਭਾਵੇਂ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ, ਪਰ ਉਹ ਲੋਕ-ਚੇਤਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਲੋਕ ਯਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਏ ਅਤੇ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਨਵੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਦਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਹਿਰਾ ਏ।

ਮਹਾਨ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਣਾ, ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਥ ਅਤੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਸਰੋਕਾਰ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸਮਾਨਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲਾ ਵੱਖਰਾਪਣ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਮਹਾਨ ਹੈ ਜਾਂ ਮਸ਼ਹੂਰ।

ਹਰ ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਹਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਮਹਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਾਨਤਾ ਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਨੇ।

ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਅਸਾਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਹਾਨ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ। ਬੜਾ ਲੰਮਾ ਪੈਂਡਾ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਘਾਲਨਾਵਾਂ, ਔਕੜਾਂ ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜਰਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਸਮਾਜ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਜਾਂ ਕੁਝ ਰਾਜਸੀ, ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਮਹਾਨਤਾ ਪੁੰਗਰਦੀ। ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ; ਕੁਝ ਵੀ ਮਾੜਾ ਕੀਤਾ, ਕਿਹਾ ਜਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਵਿਅਕਤੀ ਚੰਗੇ ਕਾਰਜਾਂ ਕਰਕੇ ਵੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਮਾੜੇ ਕੰਮਾਂ ਕਰਕੇ ਵੀ। ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਲਈ ਲੋਕ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇ, ਲਾਈਵ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ; ਸਿਆਸੀ, ਸਮਾਜਕ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਖਲਬਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ, ਜੋ ਬਿਖੇੜਾ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣੇ। ਕਈ ਲੋਕ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਫੋਕੀ ਸ਼ੁਹਰਤ ਲਈ ਲੱਚਰ ਗੱਲ ਕਰਨਗੇ, ਗੀਤ ਗਾਉਣਗੇ, ਵਿਵਾਦਮਈ ਚਰਚਾ ਛੇੜਨਗੇ, ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਖਲਲ ਪਾਉਣਗੇ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਸਵਾਦ ਕਿਰਕਰਾ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਅਕਸਰ ਹੀ ਕਈ ਵਾਰ ਕੁਝ ਗਾਣਿਆਂ ਜਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਮਈ ਦੱਸ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਵਿਵਾਦਮਈ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਵੱਸ ਹੀ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸਲੀਅਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੁੰਦੀ। ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਹੀ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਜਲਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਣ ਦਾ ਵੱਧ ਚਾਅ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਕੁਝ ਘਟੀਆ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਰਕਤ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਣਾ ਲੋਚਦੇ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਮਾਰ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਝੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਟੀਆਪਣ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ।

ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਦਰਅਸਲ ਮਨ ਵਿਚ ਇਕ ਭਰਮ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਹੀ ਛੁਪਿਆ ਹੁੰਦਾ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼। ਅੱਜ ਕਲ ਲੋਕ ਅਜਿਹੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ। ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਲਈ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਖਿਚਵਾਈ ਫੋਟੋ, ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਦਾਨ ਨੂੰ ਖਬਰਾਂ ਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਦਾ ਢੌਂਗ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਾ ਕਰਕੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦਾ ਪਰਪੰਚ, ਮਨ ਦਾ ਕੋਝਾ ਵਹਿਮ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਪਰਪੰਚ 'ਚ ਬਹੁਤ ਨਿਪੁੰਨ। ਅਜਿਹੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਸਿਰਫ ਛਿਣ-ਭੰਗਰੀ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਝੇ, ਲਾਲਚੀ, ਨਿਜ-ਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਸਵੈ ਤੀਕ ਸੀਮਤ। ਉਹ ਸਵੈ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮੀਨਗੀ 'ਤੇ ਉਤਾਰੂ। ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ, ਪਰਿਵਾਰ, ਸਮਾਜ, ਕੌਮ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ, ਫਰੇਬ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹਥਿਆਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਿਚ ਹੀ ਭਲਾਈ। ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ, ਕਿਰਦਾਰ, ਅਚਾਰ, ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਜੀਵਨ-ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸੁਪਨਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸਿਰੜ, ਸਾਧਨਾ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ। ਇਹ ਸੁਪਨਾ ਨਿੱਜੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚ ਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਸਰਬ-ਲੋਕਾਈ ਦੀ ਭਲਾਈ ਛੁਪੀ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਅਨਾਥ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ, ਹਨੇਰੇ ਮਸਤਕ ਵਿਚ ਚਾਨਣ-ਚਿਰਾਗ਼ ਧਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ, ਜਖਮਾਂ ਲਈ ਮਰਹਮ ਜਾਂ ਲੋੜਵੰਦ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਾਰਥਕ ਮਦਦ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਮਹਾਨ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਲਾਲਚ, ਧਨ ਜਾਂ ਰੁਤਬੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ। ਗੁੰਮ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ ਕੈਲਾਸ਼ ਸਤਿਆਰਥੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਰਮਯੋਗੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਾਕਤਵਾਰ ਗਰੋਹਾਂ ਨੇ ਜਾਨ ਤੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ 'ਤੇ ਅਡੋਲ ਰਿਹਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਪਰਮ ਧਰਮ ਹੈ। ਸੁਪਰ-30 ਵਾਲਾ ਅਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਰੀਬ, ਪਰ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਵਿਚ ਕੋਚਿੰਗ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਦਿੰਦਾ, ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੇ ਦਾਖਲਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹੁਣ ਤੀਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. ਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੈ ਸਕਦੇ।

ਮਦਰ ਟਰੇਸਾ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਨਿਮਾਣਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਰਹੀ। ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਨਾਥ ਬੱਚੇ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਲੂਲ੍ਹੇ, ਲੰਗੜੇ, ਅਨਾਥ ਅਤੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੀਰਤੀਮਾਨ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਨੀ ਨਹੀਂ। ਭਾਵੇਂ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ, ਪਰ ਉਹ ਲੋਕ-ਚੇਤਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਲੋਕ ਯਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਏ ਅਤੇ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਨਵੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਦਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਹਿਰਾ ਏ।

ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਵਰਗੀ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਪੈਗਾਮ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਫੈਲਾਇਆ ਏ। ਉਹ ਹਰ ਲੋੜਵੰਦ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਭਰਾ ਮਾਰੂ ਜੰਗ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਆਇਆ ਸੀਰੀਆ ਹੋਵੇ, ਭੁਚਾਲ-ਗ੍ਰਸਤ ਹੇਤੀ ਹੋਵੇ, ਮੀਆਂਮਾਰ ਦੇ ਰੋਹਿੰਗੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਣ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਜੜੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜਨ ਦਾ ਵੇਲਾ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਮਹਾਨਤਾ ਵੰਨੀਂ ਜਾਂਦੇ ਮਾਰਗ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਦੇ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ। ਮਸ਼ਹੂਰ ਤਾਂ ਫਿਲਮੀ ਕਲਾਕਾਰ ਜਾਂ ਗਾਇਕ ਵੀ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਮਹਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਾਨਤਾ ਕਮਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ, ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ, ਸਮਾਜਕ ਸੂਝ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾ ਕੇ। ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਦੇਣਾ ਕਿ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਨਿਖਰੇ, ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਅਸਾਵਾਂਪਣ ਦੂਰ ਹੋਵੇ, ਪਲੀਤ ਪਾਣੀ ਪਵਿਤਰ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਪੌਣ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਹਿਰ ਚੂਸੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਫਸਲਾਂ ਅਤੇ ਬਿਰਖ ਮੌਲਣ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ। ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਯੋਗੀ ਹੀ ਧਰਤ ਮਾਂ ਦੇ ਛਿੰਦੇ ਪੁੱਤ, ਅਤੇ ਲੋਕਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਦਕੇ ਜਾਂਦੀ। ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹਵਾ ਦੇ ਲੰਗਰ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ, ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਹਾਮੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਮਹਾਨ ਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਉਹ ਸ਼ਖਸ ਸਿਰਫ 'ਛੁਪੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚਾਹ, ਛੁਪੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਦੀਂ' ਮਨ ਵਿਚ ਪਾਲ ਕੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਧਰ ਜਾਂਦੇ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਸਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਅਦਾ ਕਰਦੀ। ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹ ਹੁੰਦੇ, ਜੋ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜਿਉਣ ਜੋਗਾ ਬਣਾਉਂਦੇ, ਸੁੰਦਰ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਅਤਿ-ਸੁੰਦਰ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਉਪਭੋਗਤਾ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਨੂੰ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧਾਉਂਦੇ, ਰੁੱਸੀ ਹੋਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮੋੜ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਨਿਆਮਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਗਨ ਪਾਉਂਦੇ। ਵੱਡੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹ ਹੁੰਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਵਿਚ ਸਿਆਣਪ, ਸੋਝੀ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦਾ ਵਾਸਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਰਫਾਂ ਵਿਚ ਜਬਰ ਵਿਰੁਧ ਡਟਣ, ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰਨ ਅਤੇ ਨਿਹੱਥਿਆਂ ਤੇ ਨਿਧਰਿਆਂ ਦੀ ਧਿਰ ਬਣਨ ਦਾ ਵਲਵਲਾ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਦਾ ਮਾਰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ।

ਮਹਾਨ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਕ ਅਰਾਜਕਤਾ ਨੂੰ ਠੱਲ ਪਾਈ, ਲੁਟੀ ਜਾ ਰਹੀ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਜਗਾਇਆ, ਬਾਬਰਵਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਖਰੀਆਂ ਖਰੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ, ਧਰਮ ਦੇ ਅਲੰਬਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਫੋਕੇ ਭਰਮਾਂ, ਪਖੰਡਾਂ ਅਤੇ ਮਰਿਆਦਾਵਾਂ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭੰਨਿਆ। ਬਾਬੇ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਬਦ-ਸੂਝ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿਚ ਵਸਾ ਕੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਸਿਖਰ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਈ ਲੋਕ ਇਕ ਮੁਖੌਟਾ ਪਾ ਕੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਅਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਣ ਦਾ ਢੌਂਗ ਰਚਦੇ। ਇਹ ਪਰਦਾਦਾਰੀ ਇਕ ਹੀ ਗੱਲ, ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਗਲਤ ਕਦਮ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਲੀਰੋ ਲੀਰ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਪਾਇਆ ਮੁਖੌਟਾ ਵੀ ਸਾਥ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਬਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਮਹਾਨ ਲੋਕ ਸਦਾ ਸੱਚੇ, ਸਪੱਸ਼ਟ, ਸਮਝਦਾਰ, ਸਮਰਪਿਤ ਅਤੇ ਸਿਦਕ ਵਾਲੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਕੂੜ-ਕਪਟ, ਕੋਝਾਪਣ, ਕਮੀਨਗੀ ਅਤੇ ਕਾਲਖ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਹ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਪਾਕ ਹੁੰਦੇ। ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨਿਮਾਣੇ, ਨਿਮਰ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ 'ਨੀਚਾ ਅੰਦਰਿ ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਨੀਚੀ ਹੂ ਅਤਿ ਨੀਚੁ' ਦੀ ਸੋਚ ਪ੍ਰਬਲ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਨਾਲੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਵੱਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ। ਉਹ ਭਲਾਈ ਕਰ ਕੇ ਲਾਹਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਉਹ ਗੁਪਤ ਦਾਨੀ ਹੁੰਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਪੱਥਰ ਨਾ ਲਾਵੇ। ਉਹ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹਦੇ ਨਹੀਂ, ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਦੇ। ਉਹ ਪੈਰ 'ਚ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਧਰਦੇ, ਪੈੜਾਂ ਖੁਦ ਸਿਰਜਦੇ। ਉਹ ਇਬਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਇਬਾਦਤ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਰਤੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਬਾਦਤ ਹੁੰਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਿਰਤ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਵੰਡ ਛਕਣਾ, ਜੀਵਨ ਦਾ ਮੂਲ-ਮੰਤਰ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਮਯੋਗੀ ਬਣਾਉਂਦੀ। ਮਹਾਨਤਾ ਸਦੀਵੀ, ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਪਾਰ, ਪਰ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕੁਝ ਪਲ, ਘੰਟੇ, ਦਿਨ, ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਹਾਨਤਾ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਰਮ-ਕਿਰਤ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਲੀਨ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਮਹਾਨਤਾ ਵੀ ਰਸਾਤਲ ਜਾਪਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮਹਾਨਤਾ ਦੇ ਅਰਥ ਸਮਾਜਕ ਤੇ ਅੰਤਰੀਵੀ ਹੁੰਦੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਖੁਦ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਪੁਨਰ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਦਾ। ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਇਨਸਾਨ ਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਅਭਿਲਾਸ਼ੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਧਰਮ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਤੋਂ ਹੀ ਪਾਸਾ ਵੱਟਣ ਲਈ ਕਾਹਲਾ। ਮਰ ਗਈ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਮਰਸੀਆ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਥਾਂ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਾਂਗੇ, ਇਸ ਦੇ ਸਮੁੱਚ ਨੂੰ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਬਣਾਵਾਂਗੇ ਜਾਂ ਮਨ-ਕੋਠੇ 'ਤੇ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਹੋਕਾ ਦੇਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਬੋਲੇ ਕੰਨ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕਣਗੇ; ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਹਾਣੀ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਹਿੰਮਤੀ, ਮਦਦਗਾਰ, ਮਿਕਨਾਤੀਸ, ਮੇਲ-ਜੋਲ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਦੇ ਵਣਜਾਰੇ। ਇਸ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੰਦਿਆਈ ਤੇ ਭਲਾਈ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਹੀ ਸਮੋਈ ਹੁੰਦੀ ਮਨੁੱਖ-ਭਾਵੀ ਮਹਾਨਤਾ। ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਉਹ ਕੁਰੱਖਤ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਮਜਬੂਤ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚ ਮਹਾਨ ਬਣਨ ਦੇ ਗੁਣ ਹੁੰਦੇ ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਸੇਧ ਦੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਨਤਾ ਵੰਨੀਂ ਲੈ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਨਿਭਾਉਣਾ ਜਾਣਦਾ ਹੋਵੇ। ਮਹਾਨਤਾ ਦਰਅਸਲ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਸਦੀ, ਜੋ ਸਮੁੱਚੀ ਪਛਾਣ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਗਟਦੀ।

ਮਹਾਨ ਹੋਣ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਖੁਦ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਚ/ਝੂਠ, ਗਲਤ/ਸਹੀ ਜਾਂ ਅਰਥਮਈ/ਬੇਅਰਥੇ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਅਤੇ ਅਭਾਸ ਹੁੰਦਾ। ਮਹਾਨਤਾ ਕਮਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਨਾ ਹੀ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਜਾਂ ਖਰੀਦੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਖੁਦ ਤੋਂ ਖੁਦਾਈ ਤੀਕ ਦਾ ਸਫਰ। ਨਿਮਾਣਾ ਅਤੇ ਹਲੀਮ ਬਣ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਮਹਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹੰਕਾਰੀ, ਹੈਂਕੜਬਾਜ ਕਦੇ ਵੀ ਮਹਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਮਹਾਨ ਬਣਨ ਲਈ ਵਕਤ, ਵਖਤ, ਵਿਰੋਧ, ਵੱਖਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ।

ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ! ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਮਹਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਦ ਕਿ ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸੁਪਨਾ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਸਮਝੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਨਿਵੇਕਲੇ ਅਤੇ ਨਰੋਏ ਦਿਸਹੱਦਿਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰੇ। ਮਹਾਨਤਾ ਦੁਨਿਆਵੀ ਵਸਤਾਂ, ਸੁੱਖ-ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਉਤੇ। ਸਮਾਜ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਿਰਨਾਵਿਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ। ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਜਾਣਾ ਕਿ ਲੋਕ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰਨ ਦੀ ਚਾਹਨਾ ਮਨ ਵਿਚ ਪਾਲਣ। ਭਵਿੱਖ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰੇ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਚੇਤਿਆਂ ਵਿਚ ਸਦੀਵੀ ਥਾਂ ਹੋਵੇ।

ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਵੰਨੀਂ ਦੇਖਣਾ, ਇਸ ਦੇ ਨਿਆਮਤ-ਭੰਡਾਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸੁੰਦਰਤਾ, ਸਦੀਵਤਾ ਤੇ ਸਾਹ ਬਖਸ਼ਦੀ ਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਮਹਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਸੱਚ ਵੀ ਚਿਰੰਜੀਵੀ, ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਦੂਰ-ਪ੍ਰਭਾਵੀ। ਵੱਡੇ ਸੁਪਨੇ ਹੀ ਵੱਡੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਹੁੰਦੇ। ਹੌਸਲੇ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਨਿਸ਼ਠਾ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਮਹਾਨਤਾ ਪੁੰਗਰਦੀ। ਮਹਾਨਤਾ ਪਹਾੜ ਦੀ ਚੋਟੀ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਪਥਰੀਲਾ ਰਸਤਾ, ਪਰ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਇਕ ਸਕੂਨ ਤੇ ਸਹਿਜ ਸੰਗ ਅੰਬਰ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਨਾ ਮਨ-ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ।

ਲੋੜ ਹੈ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਟੀਚਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ, ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਸਬੰਧਾਂ ਸੰਗ ਪ੍ਰਣਾਉਣ ਦੀ। ਦੁੱਖ ਦੀ ਪੀੜ ਵਿਚ ਪੀੜ-ਪੀੜ ਹੋਣ ਦਾ ਹੁਨਰ ਹੋਵੇ, ਦਰਦ ਵਿਚ ਖੁਰ ਰਿਹਾ ਅੰਤਰੀਵ ਹੋਵੇ, ਰੂਹ ਵਿਚ ਸ਼ੁਭ-ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਸ਼ੁਭ-ਕਰਮਨ ਦਾ ਪਾਠ ਨਿਰੰਤਰ ਚੱਲਦਾ ਰਹੇ। ਉਜਾੜ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ, ਕੁੱਲੀ ਦੀ ਛੱਤ ਬਣਨ ਜਾਂ ਨੰਗੇ ਬਦਨ ਲਈ ਲਿਬਾਸ ਬਣਨ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਮਨ ਵਿਚ ਪਾਲੋ। ਗਿਆਨ-ਹੀਣ ਲਈ ਹਰਫ-ਚਿਰਾਗ ਬਣੋ। ਝੋਲੇ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਗਾਰੇ ਭਰਦੀ ਗਿਆਨ-ਗੋਸ਼ਟਿ ਦਾ ਸਬੱਬ ਸਿਰਜੋ। ਰੋਂਦੇ ਦੇ ਹੰਝੂ ਪੂੰਝਣ ਲਈ ਦੁਆ ਬਣੋ। ਮੁਰਝਾਏ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਲੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜਿਉਣ ਜੋਗਾ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪਸਰੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਹੋਰ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਸਦੀਵ ਹੋਵੇਗੀ।

ਡਾ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 328

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

14 NOV TO 20 NOV, 2025

Hitech Central Air Inc

HEATING & COOLING EXPERTS

Customer Satisfaction is Our #1 Goal!

7 Days a Week • 24-Hour Service

Our Services : Sales , Service, Installation, Winter Storage

WE SERVICE ALL BRANDS

PACKAGED TERMINAL AIR CONTIONER (PTAC)
SUBURBAN DYNALINE PTAC (GAS FIRED)
SPLIT/DUCTLESS AIR CONDITIONER
TRU-THE-WALL AIR CONDITIONER
WATER SOURCE HEAT PUMP
CENTRAL AIR CONDITIONER
WINDOW AIR CONDITIONER
HEATING SYSTEM
WINTER STORAGE
Suburban
LG

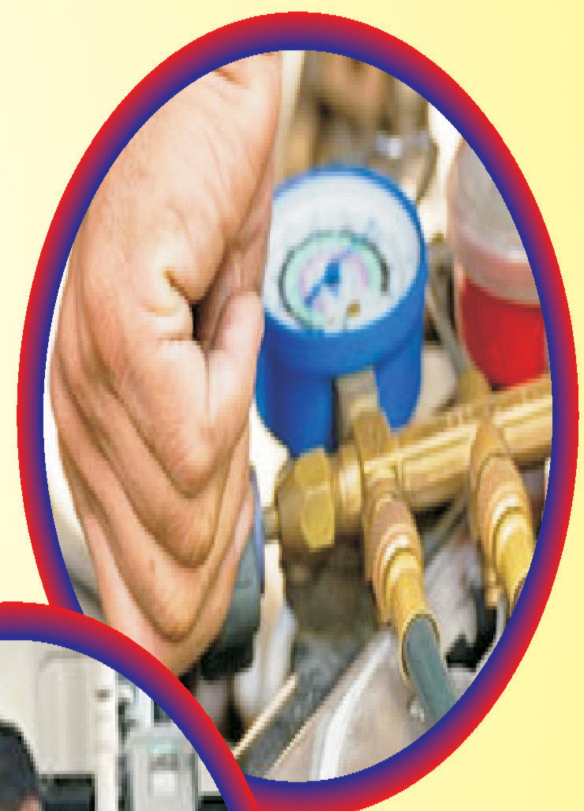

(718) 577-7875 (718 (718) 395-5666
(212) 801-2060 (212) 920-7080
www.HitechCentralAir.com
services@HitechCentralAir.com
954 Lexington Ave #218, New York, NY 10021

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 328

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

14 NOV TO 20 NOV, 2025

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 328

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

14 NOV TO 20 NOV, 2025

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 328

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

14 NOV TO 20 NOV, 2025

ਪ੍ਰੀਤ ਫੁਲਵਾੜੀ

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਮੈਂ ਉਸ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਜਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ
ਠੰਡੀ ਮਿੱਠੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਸਿਜਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ
ਜਿਹਦੀ ਬਦੌਲਤ ਇਥੇ ਤੱਕ ਹਾਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਮੈ
ਮੈਂ ਉਸ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿਜਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ
ਮੇਰੀ ਖਾਤਰ ਆਪ ਉਹ ਦੁੱਖ ਹੰਡਾਉਦੀ ਰਹੀ
ਪਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋ ਆਪਣਾ ਦਰਦ ਛੁਪਾਉਦੀ ਰਹੀ
ਅੱਜ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਲਈ ਲੱਖਾ ਪੀੜਾਂ ਜਰਦਾ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਉਸ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿਜਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ
ਹੁਣ ਮੈ ਹੋਇਆ ਜਵਾਨ ਉਹ ਬੁੱਢੀ ਹੋ ਗਈ ਏ
ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨਾ ਕਰਦੀ ਜਿੰਨੇ ਜੋਗੀ ਏ
ਉਹਦੇ ਮੂੰਹੋ ਨਿਕਲੇ ਬੋਲ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪੂਰੇ ਕਰਦਾ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਉਸ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿਜਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ
ਰੱਬਾ ਰੱਖੀ ਸਲਾਮਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਾਂਵਾ ਨੂੰ
ਖੋਹਣ ਨਾ ਦੇਵੀ ਟੁੱਕੜੇ ਹੱਥੋ ਕਾਂਵਾ ਨੂੰ
ਨਿੱਤ ਹੱਥ ਜੋੜ ਗੁਰਭੈ ਅਰਦਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ
ਮੈ ਉਸ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿਜਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ

ਗੁਰਭੈ ਭਲਾਈਆਣਾ
99154 47549

ਤੇਰਾ ਤਸੱਵੁਰ...

ਤੇਰੇ ਅਸੂਲਾਂ ਤੇ,
ਖਰੇ ਉਤਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ।
ਕਦੇ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ,
ਆਪਣਿਆ ਫਰਜਾ ਤੋਂ,
ਆਪਣੀਆ ਜਿੰਮੇਦਾਰੀਆਂ ਤੋਂ,
ਔਰਤ ਹਾਂ! ਸਹਿਜ ਹੋਣਾ ਤੇ ਜਾਣਦੀ ਹਾਂ.....
ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਪਾਰ ਕਰਾਗੀ,
ਤੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਖਿੱਚੀ ਰੇਖਾ ਨੂੰ।
ਪੂਰੀ ਵਚਨਬੱਧ ਹਾਂ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀ,
ਜਿਉ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਕਤਰਾ!
ਤੇ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਮੈਂ!
ਇਸ ਮੈਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ,
ਹੀ ਮੇਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਹੈ.......
ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਐ ਖਵਾਇਸ਼?
ਖਵਾਇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਤੂੰ ਈ ਤੇ ਹੈ!
ਮੈਂ ਤੂੰ ਵਿਚ ਹਾਂ ਤੇ ਤੂੰ ਵਿਚ ਮੈਂ,!
ਫਿਰ ਭਲਾ ਸਿਕਵੇ-- ਸ਼ਿਕਾਇਤਾ,
ਵੀ ਕੀਹਦੇ ਨਾਲ....................

ਤੇਰਾ ਨਾਲ ਹੋਣਾ,
ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਨਾਲੋਂ ਵੀ,
ਸੁਖਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।
ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਉਸ ਪਹਿਲੇ ਤਾਰੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਜ਼ੋ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਜਾਗਣ ਤੱਕ, ਸੁਰਿਖਆਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ.....
ਫਿਰ ਸੂਰਜ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਰਨ,
ਮੇਰੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਚੁੰਮਣ ਕਰਦੀ ਹੋਈ,
ਮੇਰੀ ਰੂਹ ਦੇ ਚੌਗਿਰਦੇ ਨੂੰ,
ਆਣ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਦੀ ਹੈ.......
ਓਸੇ ਹੀ ਪਲ ਮੇਰੀ ਤੜਫ,
ਸਾਂਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਪਿਆਸ,
ਮਿਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਭੁੱਖ ਰੱਜ ਵਿੱਚ, ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ.......
ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਰਿਸ਼ਮਾ,
ਜਿਓਂ ਕਿਸੇ ਬਾਂਝ ਨੂੰ,
ਗਰਭ ਠਹਿਰ ਜਾਵੇ!
ਜਿਓਂ ਕਿਸੇ ਮਛੀ ਨੂੰ,ਪਾਣੀ ਦਾ ਵਹਾਅ,
ਆਪਣੇ ਨਾਲ਼ ਲੈ ਤੁਰੇ ......
ਜਿਓਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨੂੰ,
ਕਿਨਾਰੇ ਦੀ ਸੋਅ।
ਜਿਓਂ ਪਰਬਤਾਂ ਤੇ,
ਬਰਫ ਦਾ ਪਿਘਲਣਾ।
ਤੇ ਨਦੀ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿਚ ਸਮਾ ਜਾਣਾ....
ਜਿਓਂ ਹਵਾ ਦਾ,
ਪਤਿਆ ਵਿਚ ਰਿਦਮ ਛਿੜਨਾ।
ਜਿਓਂ ਫੁੱਲਾਂ ਉੱਤੇ,
ਤ੍ਰੇਲ ਦੇ ਹਾਸੇ।
ਕੁਝ ਇਓ ਹੀ ਹੈ, ਤੇਰਾ ਤਸੱਵੁਰ!
ਮੇਰੇ ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਅੰਦਰ................
ਵੀਣਾ ਸਾਮਾ...

ਦਿਲ ਤੋੜਦੇ ਮੇਰਾ

1. ਕਈ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਤੋੜਦੇ
ਕਈ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਜੋੜਦੇ
ਕਈ ਕਰਦੇ ਬੜੀ ਇੱਜ਼ਤ ਮੇਰੀ
ਕਈ ਮੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਨਾਤਾ ਤੋੜਦੇ....
2. ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ
ਚੰਗਾ ਵੀ ਤੇ ਮਾੜਾ ਵੀ
ਪਰ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਸਮੇਂ
ਕਿਉਂ ਰੱਖੀਏ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸਾੜਾ ਜੀ ....?
3. ਨਾ ਹੋਣ ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਰੋਗ
ਨਾ ਪੈਣ ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਵਿਯੋਗ
ਕਿੱਸੇ ਬਹੁਤ ਨੇ ਹਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਇੱਥੇ
ਹਰ ਕੋਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ? ਇਹ ਜੀਵਨ ਲਏ ਭੋਗ....
4. ਸਭ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ
ਹੋਣ ਪਿਆਰ ਦੇ ਰੰਗ,
ਨਫ਼ਰਤ ਨਾਲ? ਨਹੀਂ,
ਪਿਆਰ ਨਾਲ?
ਰਹੋ ਸਭ ਦੇ ਅੰਗ - ਸੰਗ.....
5. ਕੀ ਕਹਾਂ ?
ਕੀ ਸਹਾਂ ?
ਕੁਝ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ
ਕਿਵੇਂ ਉਸ ਵਾਝੋਂ ਰਹਾਂ ?
6. ਰੁੱਖਾਂ ਨਾਲ? ਹੈ ਪਿਆਰ
ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਹਾਂ ਯਾਰ
ਰੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ
ਪੈਣੀ ਬੜੀ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਮਾਰ....
7. ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ ਤਾਂ
ਹੱਸਦੇ ਰਹੋ,
ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਿਲ 'ਚ
ਮਿੱਤਰੋ ਵਸਦੇ ਰਹੋ.....
8. ਜਿਸਦੇ ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ
ਦਿਖਾਵਾ ਵੀ ਉਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ,
ਜਿਸ 'ਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਹੁੰਦੀ
ਉਹੀ ਚੰਗੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਪੈਰ ਧਰ ਸਕਦਾ....
9. ਚਾਹ ਦੇ ਦੀਵਾਨੇ ਹਾਂ
ਬੱਸ ! ਤੇਰੇ ਪਰਵਾਨੇ ਹਾਂ,
ਕੋਕਾ - ਕੋਲਾ ਅਸੀਂ ਪੀਂਦੇ ਨੀਂ
ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਜਿਉਂਦੇ ਨੀਂ....
10. ਰੱਬ ਚਾਹੇ ਤਾਂ
ਬੰਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਰਾਖ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਬੰਦਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ
ਅਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੁਰਾਖ ਹੋ ਸਕਦਾ...
11. ਮਨ ਕਹਿੰਦਾ,
÷ ਕਿਧਰੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਲਗਾ,
ਨਾ ਐਵੇਂ ਇੱਧਰ - ਉੱਧਰ
ਮੈਨੂੰ ਭਟਕਾ ÷....

ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਧਰਮਾਣੀ
ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ
9478561356

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਤੇ

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ
ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ
ਜਪੁ ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ਹੈ ਭੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ
ੴ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ,
ਰੱਬ ਸੱਚਾ, ਜਿਸ ਸਾਜੀ ਖ਼ਲਕਤ।
ਨਾ ਉਹ ਡਰਾਵੇ,ਨਾ ਹੀ ਡਰਦਾ,
ਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੈਰ ਉਹ ਕਰਦਾ।
ਉਸ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਅਪਰੰਮਪਾਰ,
ਨਾ ਉਹ ਜੰਮਦਾ,ਨਾ ਹੀ ਮਰਦਾ।
ਜੁੱਗੋ-ਜੁੱਗ ਅਟੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਲੈ,
ਇੱਕ ਰੱਬ ਸੱਚੇ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਗਾ ਲੈ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਹਿ ਲੈ,ਰਾਮ-ਰਾਮ ਕਹਿ,
ਗੌਡ ਕਹੇ, ਕੋਈ ਅੱਲਾ ਕਹਿੰਦਾ ਏ।
ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੱਸਿਆ ਜੱਗ ਨੂੰ,
ਰੱਬ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਏ।
ਡੇਰੇ-ਸਮਾਧੀਂ ਰੱਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ,
ਰੱਬ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੋਂ ਟੋਹਲੀਦਾ।
ਕਾਰਜ ਕਰ ਲੈ ਰਾਸ ਆਪਣੇ,
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੋਲੀ ਜਾਹ।
ਕਰੇਂਗਾ ਤਰੱਕੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ,
ਕੋਈ ਵਿਹਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਦਿੰਦਾ ਏ।
ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੱਸਿਆ ਜੱਗ ਨੂੰ,
ਰੱਬ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਏ।
ਵੈਰ-ਵਿਰੋਧ, ਈਰਖ਼ਾ,ਨ਼ਫ਼ਰਤ,
ਸਾੜੇਂ ਆਪਣਾ ਹੀ ਅੰਦਰ ਤੂੰ।
ਮੱਸਿਆ ਮੇਲੇ ਘੁੰਮ ਲਏ ਸਾਰੇ,
ਨਾ ਟੋਹਿਆ ਰੂਹ ਦੇ ਮੰਦਰ ਨੂੰ।
ਇਸ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਜੋਤ ਜਗਾ ਰੱਖ,
ਜੋ ਲੋਅ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਏ।
ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੱਸਿਆ ਜੱਗ ਨੂੰ,
ਰੱਬ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਏ।
ਸਾਂਭੋ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਵਿਰਸਾ,
ਸਾਰੇ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਤੇ ਬਾਣੀ ਨੂੰ।
ਗੰਢ ਲਓ ,ਟੁੱਟਿਆ ਤੰਦ ਜੋ ਹਾਲੇ,
ਨਾ ਟੁੱਟਣ ਦਿਓ ਤਾਣੀ ਨੂੰ।
ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ,
ਸਭ ਕੰਮ ਸਵਾਰ ਦਿੰਦਾ ਏ।
ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਹੋਕਾ ਦਿੱਤਾ,
ਰੱਬ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਏ।
ਮਨ ਤੜਪਾ ਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ,
ਕਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰਹਿੰਦੀ ਨਾ
ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਨੈਂ ਮੇਰੀ - ਮੇਰੀ,
ਫਿਰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਪੈਂਦੀ ਨਾ।
ਤੋਟ ਕੋਈ ਨਾ ਆਵੇਂ'ਸੰਘਾ',
ਜੋ ਸਾਰ ਦੁਖੀ ਦੀ ਲੈਂਦਾ ਏ।
ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੱਸਿਆ ਜੱਗ ਨੂੰ,
ਰੱਬ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਏ।

ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ ਸੰਘਾ(ਥਿੰਦ) ਲੰਡਨ

.ਗਜ਼ਲ

ਐਸੀ ਇਕ ਤਾਣੀਂ ਉਲਝਾਈ ਬੁਣਕਰ ਨੇ।
ਸਾਰੀ ਹੱਥ ਖੱਡੀ ਤੜਪਾਈ ਬੁਣਕਰ ਨੇ।
ਏਧਰੋਂ ਉਧਰੋਂ, ਉਧਰੋਂ ਏਧਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ,
ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਬਦਨੀਤ ਰਚਾਈ ਬੁਣਕਰ ਨੇ।
ਤਾਣਾ ਪੇਟਾ ਚਿਮਟਾ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਕੀਤੇ,
ਜਿੱਦਾਂ ਆਈ ਉਂਜ ਚਲਾਈ ਬੁਣਕਰ ਨੇ।
ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਫ਼ਿਰਕਾ ਪ੍ਰਸਤੀ ਰਖਣੀਂ ਹੈ,
ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿਚ ਗੀਤ ਚਲਾਈ ਬੁਣਕਰ ਨੇ।
ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਏਦਾਂ ਫਿਰ ਲੱਕ ਤੋੜੇ ਨੇ,
ਉਜਰਤ ਉਂਗਲਾਂ ਉਪਰ ਨਚਾਈ ਬੁਣਕਰ ਨੇ।
ਤਾਂ ਕੇ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਬੁਲੰਦੀ ਆ ਜਾਵੇ,
ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰ ਮਿਲਾਈ ਬੁਣਕਰ ਨੇ।
ਐਸਾ ਰਾਗ ਅਲਾਪੇ ਮੰਤਰ ਮੁਗਧ ਕਰੇ,
ਧੋਖੇ ਦੀ ਰੱਖੀ ਸ਼ਹਿਨਾਈ ਬੁਣਕਰ ਨੇ।
ਮਿੱਠੀ ਬੋਲੀ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਸਮੁੰਦਰ 'ਚੋਂ,
ਨਾਪੀ ਨਫ਼ਰਤ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਬੁਣਕਰ ਨੇ।
ਮੁਫ਼ਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾਸੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ,
ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰਮਾਈ ਬੁਣਕਰ ਨੇ।
ਰੋਟੀ ਦੇ ਲਈ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਉ ਸਭ,
ਨਵਯੁਵਕਾਂ ਨੂੰ ਗੱਲ ਸਮਝਾਈ ਬੁਣਕਰ ਨੇ।
ਉਪਰੋਂ ਸਾਰੇ ਥਾਨ ਸਬੂਤੇ ਲਗਦੇ ਨੇ,
ਕੈਂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿੱਚ ਚਲਾਈ ਬੁਣਕਰ ਨੇ।
ਹਰ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਢਿਆ ਹੈ,
ਧੋਖੇ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਚਲਾਈ ਬੁਣਕਰ ਨੇ।
ਵੱਡਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਤੇ ਇਕ ਨੇਤਾ ਹੈ,
ਕੀਤੀ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਪੜ੍ਹਾਈ ਬੁਣਕਰ ਨੇ।
ਬਾਲਮ ਖੱਡੀ ਧਾਗੇ ਕੱਠੇ ਹੋਏ ਨੇ,
ਐਸੀ ਪਾਈ ਇੱਕ ਜੁਦਾਈ ਬੁਣਕਰ ਨੇ।

ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
ਉਂਕਾਰ ਨਗਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਪੰਜਾਬ
ਮੋ. 98156-25409

ਵੋਟਰ ਨੂੰ

ਆਪਣੀ ਕੀਮਤ ਜਾਣ ਵੋਟਰਾ
ਆਪਣੀ ਕੀਮਤ ਜਾਣ।
ਸੋਚ ਜ਼ਰਾ ਕਿਉਂ ਨੇਤਾ ਮੁੜ ਮੁੜ
ਤੇਰੇ ਘਰ ਦੇ ਗੇੜੇ ਲਾਣ।
ਸੋਚ ਜ਼ਰਾ ਕਿਉਂ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ
ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ।
ਚਾਰ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਫਾਈਲ
ਕਿਉਂ ਉੱਥੋਂ ਜਾਏ ਗੁਆਚ।
'ਪਾਣੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ'
ਕਹਿੰਦੇ ਲੋਕ ਸਿਆਣੇ।
ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਇੱਕ ਇੱਕ ਬੂੰਦ ਲਈ
ਕਿਉਂ ਤਰਸਣ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਨਿਆਣੇ।
ਸੋਚ ਜ਼ਰਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਫਸਲ
ਕਿਉਂ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਰੁਲਦੀ।
ਕੌਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਖਰੀਦਣ ਕਿਉਂ ਆੜ੍ਹਤੀ
ਫਸਲ ਮਹਿੰਗੇ ਮੁੱਲ ਦੀ।
ਸੋਚ ਜ਼ਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਭਾਅ
ਕਿਉਂ ਅਸਮਾਨੀ ਜਾ ਚੜ੍ਹੇ।
ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਸੁਣ ਕੇ
ਗਾਹਕ ਰਹਿ ਜਾਣ ਖੜ੍ਹੇ ਦੇ ਖੜ੍ਹੇ।
ਸੋਚ ਜ਼ਰਾ ਕਿਉਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਲੈ ਕੇ
ਵਿਹਲੇ ਫਿਰਦੇ ਨੌਜਵਾਨ।
ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਗ਼ਮ 'ਚ
ਉਹ ਨਸ਼ੇ ਲੱਗ ਪਏ ਖਾਣ।
ਹੁਣ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਹੈ ਭੱਖਿਆ
ਤੇਰਾ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ ਮੁੱਲ।
ਸੌ,ਦੋ ਸੌ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ
ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰੇ ਜਾਈਂ ਨਾ ਭੁੱਲ।
ਜੋ ਤੇਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ
ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਂਦੇ ਨੇ ਹੁਣ।
ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ
ਤੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਈਂ ਚੁਣ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਨੇੜੇ ਐੱਮ ਐੱਲ ਏ ਰਿਹਾਇਸ਼
ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ-9915803554

ਖਾਲੀ ਭਾਂਡਾ

ਖਾਲੀ ਭਾਂਡਾ ਰੌਲਾ ਪਾਂਦਾ
ਭਰਿਆ ਨਾ ਸ਼ੋਰ ਮਚਾਵੇ
ਗੱਜਣ ਵਾਲੇ ਘੱਟ ਵਰ੍ਹੌਦੇ
ਚੁੱਪ ਹਵਾ ਹਨੇਰ ਦਿਖਾਵੇ
ਓਹੀ ਡੁੱਬੇ ਲਹਿਰਾਂ ਤਾਈਂ
ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਅੱਤ ਦਾ ਤਾਰੂ
ਵਕਤ ਜੇ ਮਾਕੂਲ ਏ ਯਾਰਾ
ਪੁੜੀ ਖੇਹ ਦੀ ਲੱਗੇ ਦਾਰੂ
ਪੁੱਠੇ ਸਿੱਧੇ ਗੇੜੇ ਲੇਖਾਂ ਦੇ
ਤਬੀਬ ਮਰੀਜ਼ ਬਣ ਜਾਵੇ

ਅੰਬਰ ਤਾਈਂ ਲੱਖਾਂ ਤਾਰੇ
ਇੱਕ ਬਣਦਾ ਤੇ ਸੋ ਟੁੱਟਦੇ
ਜਿਹੜੇ ਬੇਲੀ ਸਕੇ ਸੁਹੇਲੇ
ਓਹੀ ਹੱਥੀ ਕਬਰਾਂ ਪੁੱਟਦੇ
ਬਿਨਾ ਖੀਸੇ ਚਿੱਟਾ ਕੱਫਣ
ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਆਣ ਸਜਾਵੇ

ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤੇ ਫਰੇਬੀ ਕਿੱਸੇ
ਸਾਹ ਤੱਤੇ ਤਾਂ ਗਰਮਾਹਟ
ਟੱਡੇ ਡੇਲੇ ਤੇ ਮੂੰਹ ਵੀ ਖੁੱਲਾ
ਵੇਖ ਕੁਣਬੇ ਚ ਘਬਰਾਹਟ
ਚੰਦਨ ਲੋਥ ਠੰਡੀ ਬੇਜਾਨ
ਇੱਕ ਖੌਫ ਡਰਾਵਣ ਆਵੇ

ਚੰਦਨ ਹਾਜੀਪੁਰੀਆ

कविता

दिल जीत लेते हैं कभी कभी मुंसिफ,
अपनो के ही जज्बातों से हारे लोग।
बेरुखी भी पा लेते खुदगर्ज दुनिया में,
मासूम और उस फलकष के प्यारे लोग।
हंसते हैं फिर गम बताकर महफ़िलों में,
रो रो के पूछते हैं दर्द तेरा ये हत्यारे लोग।
खुद का सच जानते भी बने भोले भंडारी,
कड़वे सच सुन के सुलगते हैं बेचारे लोग।
जहां हिम्मत नहीं सबमें मुंह पर बोलने की,
मेरे सामने मेरे और तेरे साथ तुम्हारे लोग।
छोड़ किनारा कर ले तु इन दोगलों से कभी,
तिल-मिलाते हैं तड़प के ये दुखियारे लोग।
रिश्तों में भी करते हैं सियासत ही शफ़क,
बस इसी मनोरंजन में बस वकत गुजारे लोग।

चिम्पा जौहर

.ਗਜ਼ਲ

ਗਿਣਤੀ ਵਧਦੀ ਜਾਵੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੀ,
ਖੌਰੇ ਕਦ ਅੱਖ ਖੁੱਲ੍ਹਣੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ।
ਯਤਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁੰਜੇ ਲਾਣ ਦੇ ਹੋਣ ਬੜੇ,
ਪਰ ਇੱਜ਼ਤ ਵਧਦੀ ਜਾਵੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੀ।
ਬਹੁਤੇ ਉੱਥੋਂ ਅੱਖ ਬਚਾ ਕੇ ਜਾਣ ਚਲੇ,
ਜਿੱਥੇ ਚਰਚਾ ਹੋਵੇ ਬਹਾਦਰ ਨਾਰਾਂ ਦੀ।
ਲੋਕੀਂ ਸਿਰ ਤੇ ਚੁੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈਂਦੇ ਨੇ,
ਜਿਹੜੇ ਬਾਂਹ ਫੜ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਲਾਚਾਰਾਂ ਦੀ।
ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਦੱਸਣ ਹਾਕਮ ਨੂੰ,
ਵਿੱਕਰੀ ਹੋਵੇ ਬਹੁਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀ।
ਉਹ ਜੱਗ ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਚਮਕਾ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਜੋ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਿੱਤਾਂ, ਹਾਰਾਂ ਦੀ।
ਉੱਥੇ ਰਹਿਣੇ ਨੂੰ ਦਿਲ ਨਾ ਕਰੇ ਮਾੜਾ ਵੀ,
ਜਿੱਥੇ ਗੱਲ ਕਰੇ ਨਾ ਕੋਈ ਪਿਆਰਾਂ ਦੀ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
9915803554

ਰਾਹਗੀਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ

ਰਾਹਗੀਰ ਬਣ ਜਨਮ ਲਿਆ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਬੜਾ ਨਿਰਾਲਾ
ਕੁਝ ਹੱਸ ਬਿਤਾ ਗਏ
ਕੁਝ ਬਿਤਾ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹਸਾ
ਕੁਝ ਕੋਸਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ
ਕੁਝ ਬਣਾ ਗਏ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਥਾਂ...
ਧਾਰਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਾਂਗ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚਲਦੀ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕੇ
ਉੱਚੇ ਨੀਵੇਂ ਪਾਰ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਪੜਾਅ
ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਕੇ ਤੁਰਿਆ ਜੋ ਤਰ ਜਾਂਦਾ
ਭੇਦ ਜਿਊਣ ਦਾ ਰਾਹੇ ਪਾ ਜਾਂਦਾ...
ਹਿੰਮਤ ਤੇ ਚੰਗੀ ਸੋਚ
ਦੋ ਮੁਨਾਰੇ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਦੇ
ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਦੁੱਖ ਹਰਦੇ
ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਗੁਜਾਰ ਦਿਨ ਤੇ ਰਾਤ

ਕਿਰਤ ਕਰ ਫਲ਼ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਪਾ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਰ ਪਲ ਲੈ ਹੰਢਾ...
ਸੋਚ ਕਰੀਂ ਕਿਸੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਹਰਜਾ
ਤੈਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵਸਦਾ
ਹਰ ਕਣ - ਕਣ ਵਿਚ ਅਗਾਧ
ਰੱਬ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਦਿਸਦਾ
ਹਰ ਦੁਖਿਆਰੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨੂੰ
ਹੱਥ ਆਪਣਾ ਵਧਾ....
ਰਹਿਮਤ ਤੇਰੀ ਬਰਸੀ ਰੱਬਾ
ਤਾਂ ਹੀ ਪਿਆ ਧਰਤੀ ਦੀ ਰਾਹ
ਰਾਹਗੀਰ ਹਾਂ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ
" ਪ੍ਰੀਤ " ਪਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਰਾਹ

ਪ੍ਰੀਤ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ
+918427174139

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 328 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 14 NOV TO 20 NOV, 2025

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 328

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

14 NOV TO 20 NOV, 2025

No body have time to watch TV Advertisement
No body have time to read Physical newspapers

It's social time.

Online News, Advertisement, Promotion Anytime anywhere.

Doesn't matter where are you.

Advertisement with Preetnama.
Promote your business with TalkShow
We gave social stage to show yourself and your Business.

Business Persons, Doctor,
Advocates, VISA, Tour Travel, Actor, Singers,
writers come Join or TalkShow
and Advertisement with us on national
& International based.

Search Just
Preetnama
Youtube
Facebook
Twitter
Instragram
LinkedIn
Tiktok

No ned to go anywhere, Just leave message on WhatsApp or email us. We will call you back.

Contact immediately

+1 201-312-4180,+1 917-328-8436

www.preetnama.com, www.preetnews.com
Email- preetnamausa@gmail.com